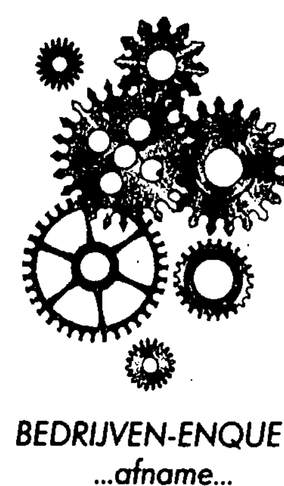
Amigoe

VANDAAG

102E JAARGANG — NO.: 229 VRIJDAG 4 OKTOBER 1985

Nieuws in vogelvlucht

DAMASCUS — Syrie's president El- Assad en de leider der Sunnitische Tawheed- militie Shaaban zijn het gisteren eens geworden over een ontwerp- akkoord om een eind te maken aan de strijd in Tripoli, Libanon. Van het beeindigen van de strijd om Tripoli hangt het leven van 3 in Beirut ontvoerde SU- diplomaten af. De slag woedde gisteren echter gewoon voort. De Sunnitische stellingen werden bestookt met honderden granaten en raketten.

*****

NEW DELHI — Bij grensgevechten tussen India en Pakistan in het gebied van de omstreden Siachen- gletscher zijn 200 Indiase en Pakiastaanse soldaten omgekomen. Er wordt vrijwel voortdurend gevochten. Het begon in begin september.

*****

PEKING — In Peking begint vandaag de 7e overlegronde tussen China en de SU over normalisering der relaties. Vooral op economisch gebied is vooruitgang geboekt, op politiek gebied ligt dit anders. Sinds Gorbatsjov in de SU aan de macht is gekomen zijn er meer «gebaren» gemaakt over en weer.

*****

CAPE CANAVERAL — Het VS-ruimteveer Atlantis is voor een strikt geheime opdracht gelanceerd. Men neemt aan dat het nieuwste exemplaar van de ruimteveren- vloot 2 kunstmanen voor militaire communicatie in een baan om de aarde zal brengen, welke in een oorlogssituatie bevelen van de VS- president aan de nucleaire strijdkrachten zouden moeten overbrengen.

*****

RABAT — Marokko's premier Lamrani heeft met succes bemiddeld tussen Tunesie en Libie. Hij keerde van een bemiddelingsreis terug, waarbij hij met Bourguiba en Gaddafi had gesproken. Naar verluidt stopt Libie de uitzetting der Tunesiers en Tunis stopt de golg van kritiek op Tripoli via de pers. Er komt een gemengde commissie welke eventuele conflicten tussen beide landen moet oplossen.

*****

PARIJS — De Parijse burgemeester Chirac heeft het lot van de joden in de SU ter sprake gebracht bij het bezoek van Gorbatsjov, herinnerend aan de Slotakte van Helsinki welke ook door Moskou is ondertekend.

*****

PEKING — Bijna 16.000 intellectuelen uit Peking, die tijdens de Culturele revolutie tussen 66 en 76 hun baan als gemeente- ambtenaar kwijtraakten zijn gerehabiliteerd. De beschuldiging dat zij contra- revolutionair waren is ongegrond, aldus China Daily.

*****

WASHINGTON — De infiltratie van Oostduitse spionnen binnen de Westduitse regering vormt een bedreiging voor een gezamenlijk onderzoekprogramma naar de Starswars-mogelijkheden, zo waarschuwt de voorzitter van de VS- huis- commissie voor inlichtingenzaken, Hamilton.

*****

KAAPSTAD — De rechtbank in Kaapstad heeft 8 tv- mensen op borgtocht vrijgelaten. Zij waren eerder deze week gearresteerd toen zij opnamen maakten van een studentenbetoging. De zwarte vakbonden in Natal hebben de winkelboycot opgeheven van blanke winkels welke 6 weken duurde. De regering dreigde met geweld er een einde aan te maken. Tienduizenden zwarte scholieren weigeren al 2 dagen nog steeds naar school te gaan.

*****

AMSTERDAM — De dollarkoers zakte donderdag in de loop van de dag weer. In Amsterdam sloot hij op 2,9550 gulden. In New York kwam hij zelfs op 2,95 gld. Ook elders deed zich deze ontwikkeling voor.

*****

PEKING — China heeft zijn yuan gedevalueerd. Een VS- dollar is iets meer waard dan 3 yuans. Een jaar geleden was dat 2,6 yuan.

*****

WELLINGTON — Premier Lange van Nieuw Zeeland heeft Frankrijk opgeroepen de relaties te herzien, welke zeer gespannen werden na de aanslag op het Greenpeaceschip Rainbow Warrior door personeel van de Franse geheime dienst. Een diplomatieke benadering kan tot betere resultaten leiden, meent hij.

*****

NEW YORK — Zuid Afrika heeft met een resolutie in de Veiligheidsraad voor een verrassing gezorgd. Daarin wordt opgeroepen tot het vertrek van alle vreemde troepen uit Angola. Dit als teken van vredesinteresse, zei Pretoria. De Raad was bijeen op verzoek van Angola nav de recente ZA- inval in Angola.

*****

JERUZALEM — Israels premier Peres heeft gezegd dat de luchtaanval op het PLO- kantoor in Tunis niet bedoeld was om PLO- leider Arafat te doden. Hij zei dit op vragen van de buitenlandse pers.

*****

LONDEN BESTUDEERT INHOUD REDE VAN GORBATSJOV

Meningen in Den Haag verdeeld over invloed op 1 novemberbesluit

Reagan ziet in SU-voorstel wijziging in opstelling

PARIJS — Bij monde van president Ronald Reagan hebben de Verenigde Staten niet afwijzend gereageerd op het ontwapeningsvoorstel van de Russische partijleider Gorbatsjov. Reagan zag er een nieuwe opstelling van de Sovjet-Unie in. In Londen bestudeert men de voorstellen nauwkeurig. In Nederland zijn de meningen verdeeld over de vraag of Gorbatsjovs mededelingen moeten worden betrokken bij het op 1 november te nemen besluit over de plaatsing van Kruisraketten. Gorbatsjov heeft inmiddels vandaag duidelijk gemaakt dat de SS-20-raketten, welke verwijderd worden uit het Europese deel van Rusland, niet in Aziatisch Rusland worden heropgesteld.

De Amerikaanse president Reagan vindt de donderdag in Parijs door Sovjet- partijleider Gorbatsjov gelanceerde voorstellen een "wijziging in de opstelling" van de Sovjet-Unie. Reagan sprak donderdag in Cincinnati in de staat Ohio. Hij verklaarde geen bezwaar te hebben tegen directe onderhandelingen tussen Frankrijk, Groot- Brittannië en de Sovjet-Unie over vermindering van kernarsenalen. "Die kwestie moet tussen hen en de Sovjet-Unie worden besproken. De Verenigde Staten kunnen niet met De Sovjets onderhandelen als het gaat om de atoomwapens van andere landen", aldus de Amerikaanse president.

Het Britse ministerie van Buitenlandse Zaken heeft donderdag meegedeeld dat het het aanbod van de Russische partijleider Gorbatsjov in Parijs diepgaand bestudeert over afzonderlijke besprekingen met Londen en Parijs over vermindering van de kernwapens. Maar regeringskringen in Londen verklaarden dat het niet waarschijnlijk was dat premier Thatcher zou instemmen met besprekingen met de Russen over besnoeiingen in Engelands onafhankelijke kernwapen, totdat de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten vooruitgang hebben geboekt in hun onderhandelingen over wapen- vermindering.

Volgens Gorbatsjov in Parijs is het Sovjet- voorstel bedoeld om de bewapenings- wedloop tot staan te brengen en een doorbraak naar vrede te creëren. Volgens hem moet het ook mogelijk zijn een Russisch- Amerikaans akkoord te bereiken over de vermindering van de kernwapens voor de middellange afstand in Europa, "zonder een directe relatie te leggen met het probleem van de ruimte en strategische wapens". Tot nog toe heeft de Sovjet-Unie erop gestaan dat deze drie kwesties tijdens de Russisch- Amerikaanse besprekingen in Genève als een geheel zouden worden behandeld. Gorbatsjov zei voorts dat de Sovjet-Unie bereid is directe gesprekken te voeren met Frankrijk en Groot- Brittannië over hun nucleaire afschrikkingsmachten. "Dit potentieel groeit snel en wij kunnen onze ogen daarvoor niet sluiten", zo zei hij.

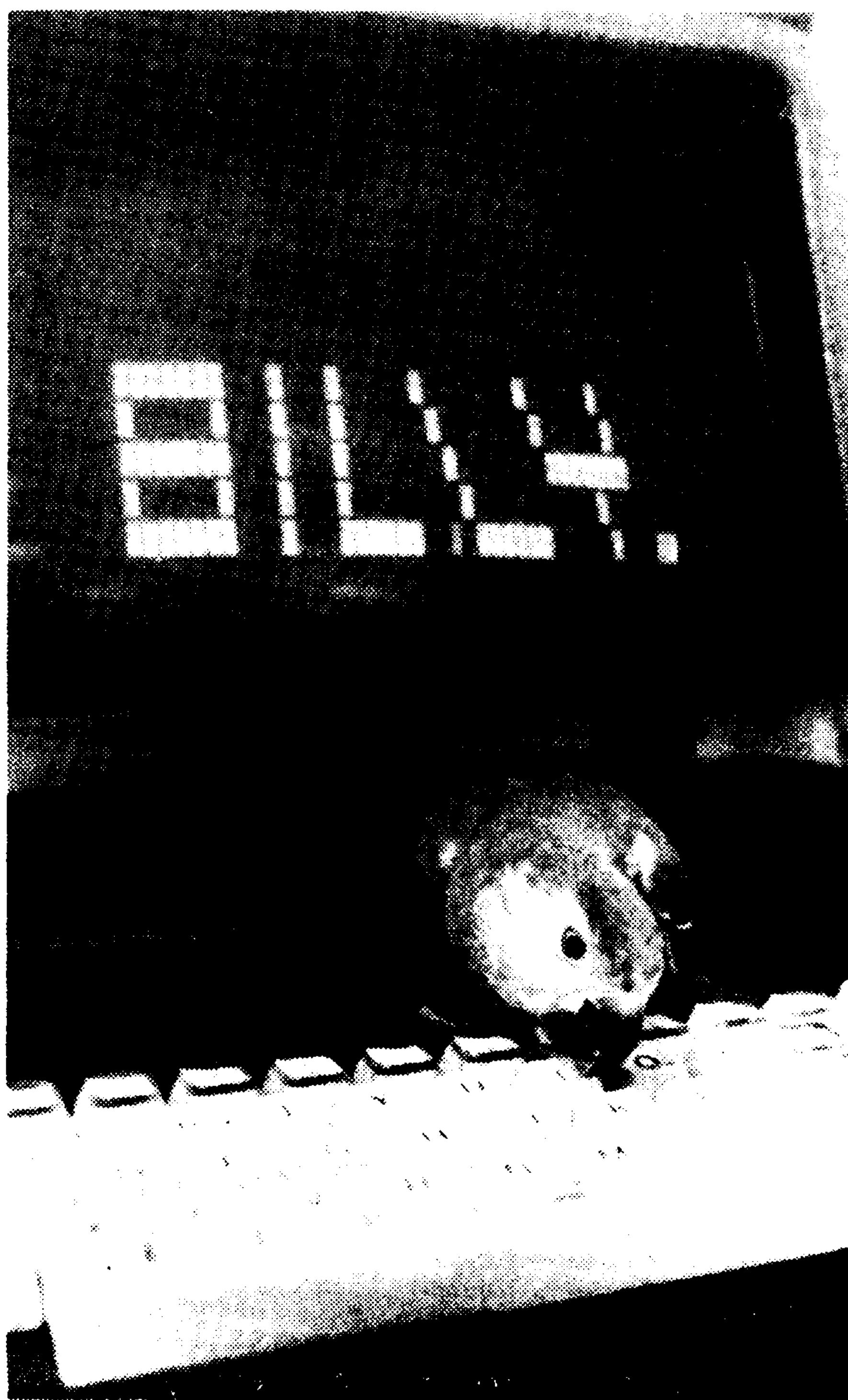
In zijn 45 minuten durende toespraak zei de Russische leider voorts dat de Sovjet-Unie bereid is tot een internationale overeenkomst over een verbod op de verspreiding van chemische wapens. Dit naar analogie van het Non- proliferatie- verdrag (NPV), hetgeen de verspreiding van nucleaire wapens verbiedt. Ook is de Sovjet-Unie voorstander van de totstandkoming van een zone in Midden- Europa waarin geen chemische wapens aanwezig zijn. Het probleem van betrouwbare verificatie kan naar de mening van Gorbatsjov worden opgelost.

De SS-20- raketten, die uit Europa worden teruggetrokken, zullen niet in het Aziatische deel van de SU worden gestationeerd, aldus Sovjet- leider Michail Gorbatsjov op een persconferentie. Deze raketten, die buiten gebruik zijn gesteld of zullen worden, "kan iedereen fotograferen", zo zei Gorbatsjov op een persconferentie voor honderden journalisten na een onderhoud met de Franse president, François Mitterrand. De Sovjet- leider zei dat de SU in Azië een aantal raketten heeft staan dat noodzakelijk zou zijn voor "het evenwicht" met de Verenigde Staten.

In Nederland is donderdag verdeeld gereageerd op de uitlatingen die Sovjet- leider Gorbatsjov deed. Gorbatsjov zei daar dat het aantal operationele SS-20- raketten dat de Sovjet-Unie heeft gestationeerd in de Europese zone 243 is, hetzelfde aantal als in juni 1984. Minister Van den Broek van Buitenlandse Zaken verklaarde donderdagavond dat het door Gorbatsjov genoemde aantal van 243 voor Nederland niet veel verschil maakt. Uitgangspunt van het Nederlandse 1-juni- besluit is altijd geweest, aldus Van den Broek, dat een einde zou komen aan de plaatsing van SS-20- raketten, ook in het Aziatische deel van de Sovjet-Unie. Het totaal aantal SS-20- raketten is volgens de minister nog steeds aanzienlijk hoger dan de 378 die in het 1-juni-besluit zijn genoemd.

De VVD- fractie in de Tweede Kamer zei in een reactie zich evenwel te houden aan de door Amerikanen en NAVO verrichte telling van Russische Kruis- vluchtwapens. Een woordvoerder van de fractie zei daar niets aan te willen toevoegen. De CDA-fractie in de Tweede Kamer gaf in een reactie te kennen dat de mededelingen van Gorbatsjov door het kabinet moeten worden onderzocht. Alle relevante informatie zal moeten worden betrokken bij het op 1 november te nemen besluit.

Voor de PvdA- fractie zou het onbegrijpelijk zijn als de Nederlandse regering niet bereid zou zijn tijdstip en inhoud van haar beslissing over de plaatsing van Kruisraketten aan de nieuwe situatie aan te passen. In een reactie noemt de PvdA- fractie de opmerkingen van Gorbatsjov opmerkelijk. Het overleg over wapenbeheersing lijkt een nieuwe dynamiek te krijgen, constateren de Sociaal- Democraten.

WILLEMSTAD — Zoals bekend werken journalisten veel met tips die zij van "vogeltjes" doorkrijgen. In het kader van Dierendag werd één van onze "luistervinkjes" vanmorgen extra hartelijk ontvangen en mocht hij zelf eens proberen om te tikken. Een aardig resultaat... hoeveel vogels kunnen hun eigen naam schrijven?

Ecuador kwaad weggelopen

OPEC komt niet uit de productie-kwestie

WENEN — De OPEC heeft de kwestie van de productieverhoging naar de vergadering van december verschoven. Ecuador dat zijn productie ongevraagd al had verhoogd is kwaad weggelopen. Vandaag bespreekt men de «ongehoorzaamheid» binnen de OPEC- gelederen en toepasselijk komt in dit verband ook het nieuwe beleid van Saoedi Arabie ter sprake, dat erkend heeft een contract met zes maatschappijen te hebben afgesloten welke de olie geleverd krijgen onder bepaalde gunstige voorwaarden. De Opec heeft de niet- aangesloten olieproducerende landen opgeroepen samen een strategie te ontwerpen om de olieprijs te beschermen.

De dertien ministers van Oliezaken van de Organisatie van olie-exporterende landen (OPEC) konden donderdag geen overeenstemming bereiken over de vraag of het huidige productieplafond gehandhaafd moet worden of niet en op welke wijze dan de productielimiet van bepaalde leden- landen aangepast kan worden. Dit zou betekend hebben dat er een nieuwe verdeling gevonden moest worden van het oliequantum- nu bepaald op zestien miljoen vaten per dag voor de dertien Opec-landen. Uiteindelijk besloot men maar de kwestie opnieuw aan de orde te stellen op de gewone vergadering van 6 en 7 december in Geneve. Door verschillende landen zoals Ecuador en Irak was om een verhoging van hun productieplafond gevraagd. Ecuador heeft zelfs gedreigd uit de Opec te stappen, als er geen vergunning zou komen om meer olie uit de grond te halen. Dit laatste doet Ecuador toch al lange tijd zonder daar toestemming voor te hebben. De Ecuadoriaanse minister van Oliezaken Fernando Santos Alvite verliet gisteren kwaad de vergadering toen bleek dat er geen productieverhoging in zat. Hij heeft al aangekondigd dat Ecuador andere zittingen van deze conferentie evenmin zal bijwonen.

Nauw samenhangend met het voorgaande punt en met een ander strijdpunt binnen de Opec- gelederen is de kwestie dat de Opec- landen hun fiat geven aan bepaalde afspraken maar daarna net doen of die afspraken niet bestaan. Met de afgesproken prijzen wordt op grote schaal de hand gelicht. Ook gebeurt dit met het grootste gemak wat het productieplafond voor elk land betreft. Ecuador is daar een voorbeeld van, maar Nigeria en Iran weten daar ook van mee te praten. Deze kwestie speelt al lang. Al maanden geleden waarschuwde Saoedi Arabie, in Opec- land een reus, met drastische maatregelen om de orde terug te brengen in de Opec- gelederen. Saoedi Arabie had als het ware op productiegebied een weegschaalfunctie: waar anderen over de schreef gingen beperkte Saoedi Arabie vrijwillig zijn eigen plafond. Daarmee verloor het klanten en heel wat inkomsten. Aan die volgzaamheid komt nu een einde, heeft men laten weten. Saoedi Arabie heeft trouwens eindelijk toegegeven wat iedereen in Olieland al lang wist: namellijk dat men een contract heeft afgesloten met vier grote Amerikaanse oliemaatschappijen- Exxon, Texaco, Chevron en Mobil -en met Shell en Mitsubishi waarbij de olie geleverd wordt onder de door de Opec vastgestelde prijs. Over de omgvang van de reductie houdt men echter zijn mond maar deze ligt rond de twee dollar per vat.

Op de tweede dag van de Opec- ministers- vergadering wordt dit gebrek aan discipline binnen de Opec aan de orde gesteld. De kwestie kwam ook bij de laatste vergaderingen aan de orde, maar het bleef steeds bij praten. Sancties werden er niet getroffen. Wel werd besloten tot een controle wat de productie betreft door een Nederlands accountantskantoor. Vandaag praat men er nog eens over en meteen wordt een tastbaar voorbeeld aan de orde gesteld: Saoedi Arabie. De positie van dit olieland lijkt echter onaantastbaar. Verder dan een paar boze opmerkingen zal men niet gaan, zo menen waarnemers.

De Opec heeft de andere olieproducerende landen opgeroepen aan tafel te gaan zitten om een beleid uit te stippelen waarbij de olieprijs op peil gehouden wordt. Een daling van deze prijs is ook voor de niet Opec-leden nadelig. Als we nog langer wachten met samenwerking en overleg kan het te laat zijn, aldus minister Subroto van Indonesie die de vergadering leidt.

Admiraal Massera:

Proces is werk van terroristen

BUENOS AIRES — Het proces tegen de negen Argentijnse opper- officieren is het werk van terroristen. Zo concludeerde admiraal Emilio Massera in zijn persoonlijke pleidooi. Hij staat samen met andere admiraals en generaals terecht voor het schenden van de mensenrechten tijdens het militaire bewind waarbij duizenden doden en gewonden zijn gevallen. Massera zei in zijn «laatste woord» dat «wij hier staan omdat we de gewapende oorlog hebben gewonnen maar de psychologische oorlog hebben verloren». Terroristen hebben deze psychologische campagne opgezet rond de kwestie van de mensenrechten zodat een «onpartijdig proces» nu niet meer mogelijk is. Massera: Ik voel me verantwoordelijk, maar niet schuldig. Mijn rechters staan in de actualiteit, ik in de geschiedenis. Het is aan de geschiedenis het uiteindelijke oordeel uit te spreken. Als wij die rechtvaardige oorlog tegen het subversieve terrorisme hadden verloren, zouden noch U, noch ik hier staan en had een wreed Argentinie de plaats van ons land ingenomen». Tegen Massera is levenslang geeist.

Dialoog in Suriname stapje verder

Oude partijen: Bouterse wil spijkers met koppen slaan

PARAMARIBO — Bij de oude partijen in Suriname acht men het niet uitgesloten dat er voor de tiende verjaardag van de Surinaamse onafhankelijkheid op 25 november overeenstemming kan worden bereikt over een draaiboek voor het volledig herstel van de democratie, waarbij een korte overgangsperiode in acht zal worden genomen. Sterke man Desi Bouterse heeft namelijk laten weten dat hij spijkers met koppen wil slaan.

Op democratisch gebied lijkt een nieuwe fase ingegaan te zijn in Suriname nadat de gesprekken welke Bouterse al enige tijd voerde met de kopstukken van de twee oude partijen geformaliseerd gaan worden. Jaggernath Lachmon van de VHP en ex premier Henk Arron van de NPS mogen namelijk intern overleg gaan voeren met hun achterban. Dit mag overigens nog niet massaal gebeuren maar tijdens bijeenkomsten met zo'n zeventig man. Dit overleg met de achterban was een der twee voorwaarden geweest van de twee partijleiders voor het houden van een officiele dialoog met het militaire gezag. De andere voorwaarde was het houden van vrije en algemene verkiezingen.

Tot heden toe was het overleg van Bouterse met Lachmon en Arron een min of meer particuliere zaak. Afgelopen maandag ontmoette Bouterse Lachmon en Arron. Besloten is tot een dialoog met een structureel karakter over fundamentele zaken. Vanuit de oude partijen wordt vernomen dat Bouterse er op uit is beide partijen direct in het politiek proces te betrekken. Dit zou al binnen enige maanden kunnen gebeuren. Het interne overleg binnen de partijen wil in feite zeggen dat voor het eerst sinds de militaire staatsgreep bijna zes jaar geleden partijraadsvergaderingen kunnen worden gehouden. Deze vergaderingen kunnen op korte termijn al worden uitgeschreven, maar dan moet Bouterse wel met iets concreets voor de dag komen, zo liet men in partijkringen weten.

Waarnemers menen dat het uitgeven van een officieel communique waarin staat dat het overleg met de partijleiders in een nieuwe fase is gekomen wijst dat bij Bouterse de overtuiging heeft postgevat dat hij de politieke en economische crisis in zijn land niet kan oplossen zonder medewerking van de oude partijen. Of de ontwikkelingen zo snel hun beslag zullen vinden zoals men in bepaalde politieke kringen vermoedt blijft echter een vraag.

In ontvoeringszaak

El Salvador laat drie gevangenen vrij

SAN SALVADOR — De Salvadoriaanse regering heeft drie gevangen zittende guerrillastrijders op vrije voeten gesteld. Kennelijk als gebaar naar de ontvoerders van Ines Guadalupe Duarte, de oudste dochter van president Jose Napoleon Duarte. De drie vrijgelaten guerrillastrijders komen voor op de lijst van 34 namen van gevangenen die moeten worden vrijgelaten, zoals die is opgemaakt door de ontvoerders van mevrouw Duarte en een vriendin. Het trio is met een vliegtuig naar elders overgevlogen. Het overleg tussen de regering en de ontvoerders over de vrijlating van de beide dames en die van een aantal door de guerrilla ook ontvoerde burgemeesters is in een kritieke fase aangeland, zo werd in San Salvador gezegd.

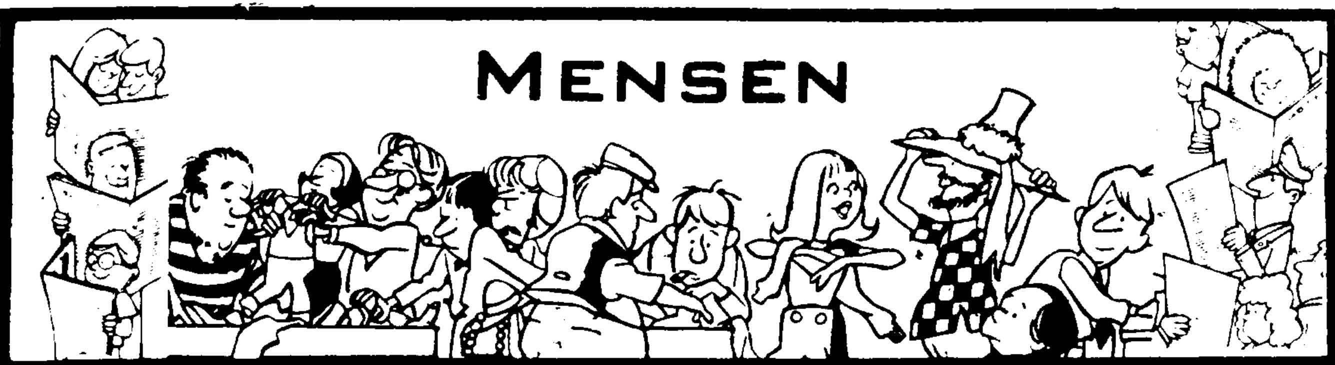
Korte bezetting van Nederlandse ambassade in Chili

SANTIAGO — De Nederlandse ambassade in de Chileense hoofdstad is donderdag vijf uur lang bezet geweest door drie vertegenwoordigers van Chileense jongeren- organisaties waarmee geprotesteerd werd tegen recente aanhoudingen onder studenten- en vakbondsleiders. De actie verliep vreedzaam. Inmiddels is de aanklacht tegen de gevangen genomen studentenleiders ingetrokken waarna zij op vrije voeten werden gesteld.

In Uruguay

Opnieuw ex-Tupamaro dood aangetroffen

MONTEVIDEO — In het departement Durazno in Uruguay heeft men het dode lichaam aangetroffen van een vroegere Tupamaros- guerrillastrijder. Twee weken geleden gebeurde dit bij de hoofdstad Montevideo eveneens. Dezer dagen trof men de vroegere leerkracht Pablo Orgambide Castro aan. Hij heeft indertijd actief deelgenomen aan het stadsguerrillawerk van de Tupamaros. Zijn lichaam dreef in een beekje. Het lichaam toonde geen uiterlijke tekenen van geweld. Men vermoedt dat de man de hand aan zichzelf heeft geslagen. Onlangs is zijn moeder overleden. Met de komst van het burgerbewind kwam voor vele ex-Tupamaros de vrijheid nadat zijn tien jaar en meer in barre omstandigheden gevangen hadden gezeten, waarbij eenzame opsluiting zonder bezoek en zonder contact met de buitenwereld geen uitzondering was. Veel Tupamaros zijn vreselijk gemarteld in hun gevangenschap zodat zij na hun vrijlating zich onder psychiatrische behandeling moesten stellen.

In verband met zijn pensionering, werd deze week bij het Haven- en Loodswezen afscheid genomen van MIGUEL ANTHONY. Hij werd bij die gelegenheid, namens het Bestuurscollege, toegesproken door Havenmeester Elsio St.Jago, die de scheidende beambte ondermeer prees voor zijn jarenlange inzet. Op de foto vlnr de heer Anthony, zijn echtgenote en zoon, de heer Martina van de afdeling voor havenveiligheids inspectie en Havenmeester St.Jago.

*****

Een Britse MOEDER heeft een beroep gedaan op de inbrekers die uit haar huis een video-recorder, sieraden en de as van haar dochter hebben gestolen, om de as terug te geven. De as van het meisje, dat negen jaar geleden op drie- jarige leeftijd overleed, stond op de tafel in de huiskamer. Haar van origine Chinese moeder, zei dat ze vermoedde dat de dieven dachten dat in het kistje met as waardevolle voorwerpen zaten. Het gezin deed een oproep in een Londens dagblad. "De andere dingen kunnen ons niet schelen", liet een zoon weten. "Wij willen de as terug. Ze is onze zuster en wij willen niet dat zij in een vuilnis- emmer belandt".

*****

De Australische popgroep MEN AT WORK, die volgende maand naar China zou gaan, is daar niet meer welkom. Een eerder concert van de Britse groep "Wham" in Peking zou de Chinese jeugd "te veel hebben opgewonden", zei de Australisch cultureel attache in Peking. De Australische popgroep kreeg van partijleider Hu Yaobang, toen deze op bezoek in Australie was, "in principe" toestemming voor optredens in Peking, Shanghai en Nanjing. Het intrekken van die toestemming valt samen met een hernieuwde campagne over de "socialistische geestelijke beschaving" en tegen decadente westerse invloeden die het gevolg zijn van Pekings open deur- politiek.

*****

Het aantal MISDADIGERS in Engeland en Wales neemt langzaam toe. De misdaad in 1984 nam althans in het algemeen met acht procent toe. Overvallen, inbraak en opzettelijke vernielingen namen zelfs met tien tot dertien procent toe. Het ging, zo meldt het ministerie van Binnenlandse Zaken in Londen, in totaal om drie en een half miljoen strafbare feiten. Een daling van het percentage ten opzichte van het voorgaande jaar werd geconstateerd in de seksuele vergrijpen, de algemene geweldpleging tegen personen, diefstal, fraude en valsheid in geschrifte. Vergrijpen waarbij het gebruik van vuurwapens was betrokken stegen anderszijds weer met vijf procent in vergelijking met 1983 tot 8.400. Zij maakten ongeveer 25 procent uit van alle aangegeven misdaden, waaronder 67 moorden, 25 meer dan in '83.

*****

Op beschuldiging van "poging tot veroorzaking van een epidemie" werden onlangs twee Italianen, de 25- jarige DORIANO MEZZAVILLA en de 29-jarige ETTORE CECCARINI voor de rechter geleid. Het gerechtshof in Trente verklaarde zich echter niet bevoegd en verwees de twee beklaagden naar het Assizenhof. Het tweetal werd in staat van beschuldiging gesteld, omdat zij tijdens een rel in de gevangenis van Trente in noord- Italie, Aids als wapen hebben gebruikt. Het duo, dat het Aids- virus in het bloed heeft, beet zichzelf in de ader, zoog bloed op en spoot dat twee agenten en een brigadier van politie tijdens de rel in het gezicht. Zij verklaarden naderhand tevergeefs om eenzame opsluiting te hebben gevraagd vanwege het virus in hun bloed. De ruzie met de bewakers was ontstaan naar aanleiding van misselijkheid bij Ceccarini, die naar de ziekenboeg werd gebracht en de weigering van Mezzavilla om naar zijn cel terug te gaan.

*****

Drie PEUTERS van twee jaar hebben het eten van muizengif, in de peuterspeel- zaal in Vlaardingen overleefd. Na behandeling in een ziekenhuis konden zij weer naar huis. De kinderen hadden de hand weten te leggen op een doosje met muizengif. De politie gaat na hoe het mogelijk is geweest dat er muizengif op de vloer van de speelzaal lag zonder dat de leiding van het zaaltje daarvan op de hoogte was.

*****

De filmacteur GEORGE SAVALAS, die de gezette, allesbehalve kale detective Stavros speelde in de populaire "Kojak", serie van zijn beroemder broer Telly, is op 58- jarige leeftijd aan leukemie overleden. Savalas, onder wiens films zijn "Kelly's heroes", "the Greatest story ever told" en "Genghis Khan", overleed in het Academisch ziekenhuis van Los Angeles.

*****

De Nederlandse minister van Volks- huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu- beheer WINSEMIUS heeft een alternatief kadootje ontvangen. Op het Binnenhof kreeg hij van het Landelijk Platform tegen kernenergie een wc- pot aangeboden. Een spandoek met het opschrift "Winsemius kan de pot op" begeleidde deze "plechtigheid". De actiegroep vroeg de minister in een petitie geen nieuwe tijdelijke plaats aan te wijzen voor het radio- actieve afval dat nu in Zijpe ligt. Een commissie stelde eerder, op verzoek van de Nederlandse regering een twaalftal andere plaatsen aan. De regering zegde toe dat het afval voor volgend jaar van het terrein in Zijpe zou worden verwijderd.

*****

Als KONINGIN BEATRIX volgende week aan het begin van een driedaags staats- bezoek in Madrid aankomt, is zij het eerste Nederlandse staatshoofd dat officieel voet zet op Spaanse bodem. Tussen beide landen bestaat al jaren een goede relatie en grote problemen zullen tijdens het bezoek dan ook niet aan de orde komen, zo verwachten deskundigen. Wel zal, zo vlak voor 1 januari 1986, worden gesproken over de Spaanse toetreding tot de EG, wordt aangenomen. Minister Van der Klauw van Buitenlandse Zaken was in februari 1978 de eerste Nederlandse minister die sinds het uitbreken van de burger- oorlog in 1936 een bezoek aan Spanje bracht. Sinds die tijd hebben verschillende Spaanse bewindslieden een bezoek aan Nederland gebracht, terwijl ook Nederlandse ministers Madrid bezochten. In 1980, nog voor koningin Beatrix de troon besteeg, brachten koning Juan Carlos, die op 22 november op de Spaanse troon kwam, en koningin Sophia een bezoek aan Nederland.

*****

Aan de Technische Hogeschool Twente te Enschede slaagde met lof als ingenieur in de chemische technologie, de heer RANDALL TH. PIETERS. Ir Pieters is oudleerling van het Maria Immaculata Lyceum.

Voor sommigen in Parijs bestaat voor RAISA GORBATSJOV een veel belangstelling als voor haar echtgenoot Sovjet- partijleider Michail, die zij tijdens zijn verblijf in de Frnase hoofdstad vergezelt. Op de eerste dag van het vierdaagse bezoek, maakte zij een ongebruikelijk uitstapje naar het moderne wolkenkrabbers- complex La Defense, aan de rand van Parijs. Daar bleven verbaasde voorbijgangers staan om een glimp op te vangen van de Russische, die op haar uitstapje vergezeld werd door Danielle Mitterand en Francoise Fabius, de echtgenoten van respectievelijk de Franse president en premier. Alle ogen waren 's-avonds opnieuw op mevrouw Gorbatsjov gericht, toen zij samen met haar man bij het Elysee aankwam voor het officiële diner, gekleed in een kopergele lange japon met gouden lame strepen. Tijdens het bezoek dat zij vorig jaar december met Gorbatsjov aan Londen bracht, nog voordat deze partijleider was geworden, had zij met haar ontspannen en open verschijning de publieke opinie voor zich weten te winnen. In Parijs deed zij haar reputatie eer aan.

*****

De 56-jarige filosoof en socioloog JURGEN HABERMAS krijgt dit jaar de gemeenschappelijk door de bond van Beierse uitgeverijen en boekhandels in de gemeente Munchen te vergeven "Geschwister- Scholl- preis". De jury onderscheidt er Habermas' in 1985 verschenen werk "Die neue Unubersichtlichkeit" mee. Het doel van de met bijna tien duizend Antilliaanse guldens onderscheiden prijs die aan de onder Hitler terechtgestelde studenten Hans en Sophie Scholl herinnert, is om jaarlijks een boek te eren dat onder andere getuigt van geestelijke onafhankelijkheid.

*****

De verlenging van de leerplichtige periode is voor veel jongeren aanleiding de school de rug toe te keren. De wet in Nederland schrijft thans tien haar volledige en twee jaar gedeeltelijke leerplicht voor. Het opgelegde karakter van het al die jaren verplicht moeten volgen van onderwijs, botst met de belangen, de beleving en de houding van jongeren. Dat stelde de psycholoog DRS TH VAN DER LINDEN, tijdens een studiedag over het probleem van de school- uitval, waarbij leerlingen het onderwijs vroegtijdig en zonder diploma verlaten. Volgens de psycholoog is het onderwijs- beleid van de afgelopen jaren voor een aantal jongeren de "doodsteek" geworden. Dat beleid is gericht op verlenging van de leerplicht, uitgestelde beroeps- keuze en een veralgemenen van het beroeps- onderwijs in de onderbouw gebaseerd op het idee van een meerzijdige ontplooiing.

*****

CURAÇAO AGENDA

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRIKT OOST
5 oktober 1985 vanaf 08.00 uur t/m 7 oktober 1985 om 07.00 uur
Dokter Guerrero, Spreekkamer: Marie Pampoen, tel.: 615044 / 615265; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 74279 / 53480 b.g.g. 625614 / 625822.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy- Tseng, Lutchman, Tseng, Rauchbaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero- Bakmeyerr)

STADS- EN 2DE DISTRIKT WEST
4 oktober 1985 vanaf 18.00 uur t/m 7 oktober 1985 om 06.00 uur
Dokter Swart, Spreekkamer: Van Leeuwenhoekstraat, tel.: 624113/624443; spreekuren: 11.00-12.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 82367 b.g.g. 625822/625614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo- Henry, King, mevr. Soliana- Tjin, Heerenveen, Nivillac, mevr. Rosales Concession , mevr. Pablo en mevr. Croes)

DERDE DISTRIKT BANDABAO
4 oktober 1985 vanaf 18.00 uur t/m 7 oktober 1985 om 06.00 uur
Dokter Botero Duque, Spreekkamer: Soto, tel.: 641790; spreekuren: 10.00-11.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641790 b.g.g. 625822/625614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Botero Duque en Hernandez)

*****

WIT GELE KRUIS (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; de wacht hebben zuster Pataca, tel.: 87342 en zuster Hoyer, tel.: 671959.

*****

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00 / 14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00 / 14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

*****

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30 / 13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

BOTICA'S **(nachtdienst)**
Otrobanda: Goede Hoop, tel.: 82857; Punda: Juliana, tel.: 54500.

*****

VERLOF BEGRAFENIS
5 oktober: R.A. de Windt, Uteweg 53.
6 oktober: E.F. Cannister, Schottegatweg 25.

*****

DIVERSEN
ORFEON CRESCENDO (t.g.v. 25- jarig bestaan): 20.30 uur piano recital met Harold Martina en Robert Rojer - Centro Pro Arte.

NEW SONG: 20.30 uur gospel concert met Bob Bailey - Holiday Beach Hotel.

*****

ZATERDAG
DIVERSEN
SITEK: 20.00 uur happening kultural informativo - Landhuis Stenenkoraal.

SERVICIO DE ORASHON KARISMATIKO KATOLIKO: 18.00-22.00 uur gebedsdag - SDK.

FUNDASHON «PRO PARKE INFANTIL»: 20.30 uur modeshow - Hotel Troepial Inn.

*****

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN: 21.00 uur *Sylvester* (alle leeft.); 24.00 uur *Sexamen* (18 jr.).
CINELANDIA: 19.00 + 21.00 uur *Sword of the Barbarians* (18 jr.); 24.00 uur *Crush* (18 jr.).

*****

TELECURAÇAO
VRIJDAG: 12.00-14.00 Take two; 16.30 Cartoons; 16.45 Battle of the planets; 17.15 Dance fever; 17.45 AGHUSA; 18.15 Agedres na plaka chiki; 18.30 Telenovela: «Guadalupe»: 19.15 Informe Deportivo; 19.30 America's Top Ten; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Knight rider; 21.30 Lorne's Greene new wilderness; 22.00 Show di Job; 23.00 Moneyline; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

ZATERDAG: 16.30 Club PTL; 17.30 Telefiesta; 18.30 Studiosport; 19.30 Panoramiek; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Grand Prix-uitzending; 21.30 Estreno (One could the other doesn't); 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

*****

OPENBARE BILBIOTHEEK (Johan van Walbeeckplein 13): openingstijden maandagmiddag van 14.00-20.00 uur; dinsdag en vrijdag van 10.00-12.00 / 14.00-18.00 uur; woensdag van 10.00-12.00 / 14.00-20.00 uur; donderdagmiddag van 14.00-18.00 uur en zaterdagmorgen van 09.00-12.00 uur. De studiezaal is elke dag open vanaf 09.00 uur.

FILIAAL MUNDO NOBO: alleen op maandag open van 14.00-20.00 uur (voor volwassenen).

FILIAAL BARBER: maandagmiddag van 14.00-17.00 uur; dinsdag- en vrijdagmiddag van 14.00-19.00 uur.

JEUGDBIBLIOTHEEK (Consiënciesteeg, Plaza Brion): maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur en zaterdag van 09.00-12.00 uur.
Elke maandag ná 16.00 uur: activiteiten voor kinderen.

BIBLIOTHEEK MONQUI MADURO (Landhuis Rooi Catootje): openingstijden dinsdag, donderdag en vrijdag van 09.00-12.00 uur (voor afspraken gelieve mevr. Dankmeyer, tel.: 34263 op te bellen).

BIBLIOTHEEK ALLIANCE FRANÇAISE: iedere zaterdag uitlenen van Franse boeken van 14.00-18.00 uur - Fokkerweg 7.

ST. EILIZABETH HOSPITAAL EN SANATORIUM: **(bezoekuren)** 's morgens van 11.30-12.30 uur en 's middags van 16.00-19.00 uur (kinderafdeling van 10.00-19.00 uur en Intensive Care: 18.00-19.00 uur).

DR. DAVID R. CAPRILESKLINIEK: **(bezoekuren)** opname afd. Mannen van 15.00-16.00/18.00-19.00 uur; opname afd. Vrouwen vah 15.00-16.00/18.00-19.00 uur; overige afdelingen van 09.00-12.00/14.00-16.00/17.00-19.00 uur.

TENTOONSTELLING
CURAÇAOSCH MUSEUM: openingstijden 10.00-12.00 / 14.00-17.00 uur (behalve op maandag en laatste zondag van de maand).

CHRISTOFFELPARK: 08.00-15.00 uur geopend voor publiek (na 14.00 uur wordt niemand meer toegelaten).

KAS DI ARTE KORSOU (Local Art Gallery), Schrijnwerkerstraat 14, zijweg Breedestraat, Otrobanda: open dagelijks van 09.00-18.00 uur; dinsdag en zondag gesloten.

CURAÇAO ONDERWATERPARK: duiktrips voor lokale duikers in het weekeinde. Voor informatie tel.: 624242 624705.

CURAÇAO SEAQUARUIUM (Bapor Kibrá): openingstijden maandag t/m zondag van 10.00-22.00 uur.

*****

SEDUKAL: elke woensdag van 14.00-16.00 uur is er vrij spreekuur.

Amigoe

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
Namens Antillean News Holding NV:
R.F. Snow
Adjunct: I.M.Ph. de Maayer-Hollander.
Hoofdredactie:
waarnemend voor:
Laureen Ravelli-Schenk
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Hanneke van Kouwen, Ana van Leeuwen, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).
ADVERTENTIE-AFDELING
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.

Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór drie uur binnen zijn.
Advertentie-afdeling (acquisitie)
Ingrid de Maayer, Viola Bernardus en Janny Naaldijk.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE
CORRESPONDENT:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Abonnement en advertenties:
Popular Agencies,
SMTC Building, Illidge Road 38,
Tel.: 2737.
Losse nummers: Papergarden, Food Centre, Shipwrecks Stores in: Frontstreet (opposite Holland House), Great Bay Hotel, Little Bay Hotel, Mullet Bay Hotel en Papertrip Julianaluchthaven.

SABA:
Correspondente:
Ruth Hassell, tel.: 2299.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente: mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

DEN HAAG:
CORRESPONDENT:
Frans Kok (tel.: 070-614911).

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

UTRECHT:
Frans Croes (fotograaf).

MIAMI:
medewerker: David Serphos. 1420 South Bay- shore Drive 503, Miami Florida 33131.

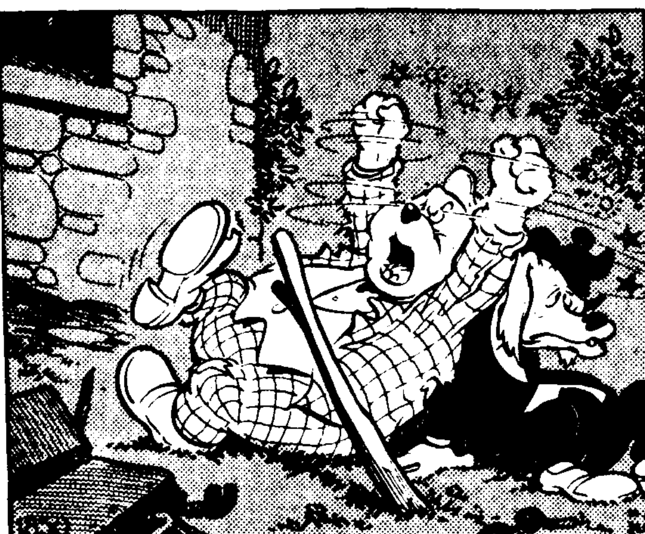
Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

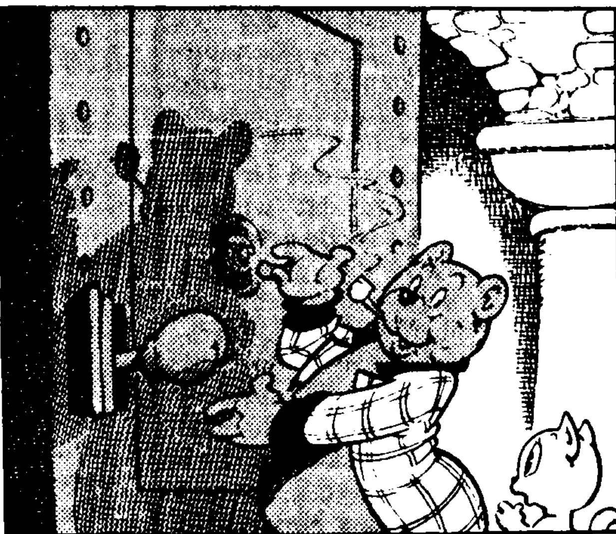
Losse nummers 50 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NAƒ.80,15 per maand (luchtpost) of NAƒ.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Tom Poes en de Wens-Werkster door Marten Toonder

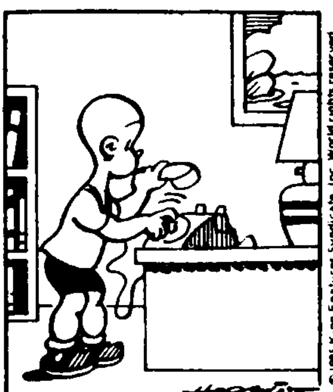

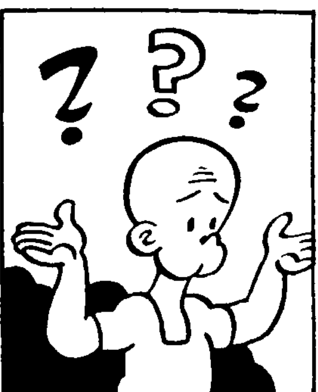
1070 — De beide inbrekers belandden met een smak op de grond onder het raam en bleven enkele ogenblikken versuft zitten. Tenslotte richtte Hieper het hoofd en betastte zijn builen.
"Wat-wat-wat-wastat, baas?" vroeg hij klagelijk. "Waarom sprong je ineens tegen mij aan? Je hebt me pijn gedaan!"
"Bah!" snauwde Super. "Je bent een ezel, Hiep! Ik sprong niet! Er zat een veer in die kast! Die bolle heeft zijn geld beveiligd. Maar als hij denkt, dan hij grappen met mij kan uithalen, vergist hij zich. Ik zal maken dat hij spijt van dat alarmsysteem krijgt! Waar zijn de dynamietpatronen, Hiep?"
"De dy-dynamietpatronen?" herhaalde Hieper verrast. "Gaan we de zaak opblazen, baas? Dat is een stunt!"
Giechelend bracht hij enkele staven uit zijn koffertje tevoorschijn en beijverde zich Super te helpen bij het aanbrengen van het gevaarlijke goedje in de buitenmuur.
Aan de andere kant van die muur stonden op dat moment heer Bommel en Tom Poes naar de uitgeschoten bokshandschoenen te kijken. Ze waren wakker geworden door de aan dat apparaat gekoppelde alarmschel en geschrokken naar beneden gesneld.
"Een inbraak!" stelde heer Ollie vast. "Zie je nu, hoe goed alles beveiligd is, jonge vriend? De inbreker heeft die stalen vuist in het middenrif gekregen en is door dat open raam naar buiten gegooid, als je begrijpt wat ik bedoel! Eenvoudig, nietwaar? Knap verzonnen, dat zal je moeten toegeven!"
"Hm, ja", zei Tom Poes, "maar we zijn nog niet klaar, zolang u met dit moddergoud bezig bent".

HENRY ® By Dick Hodgins

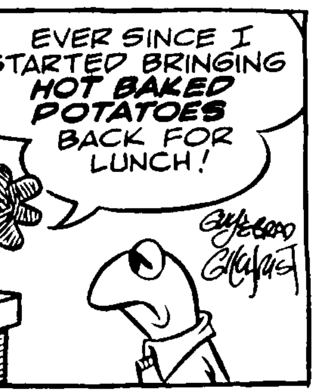

Jim Henson's™ MUPPETS

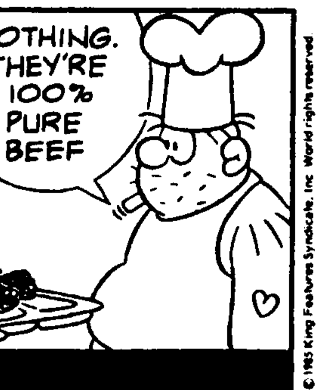

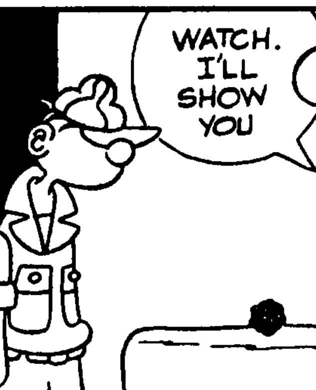

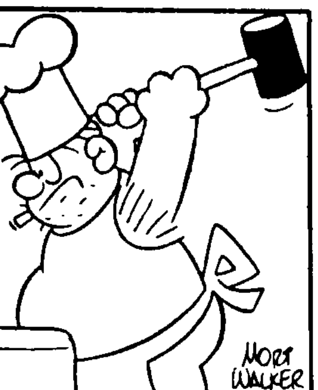

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

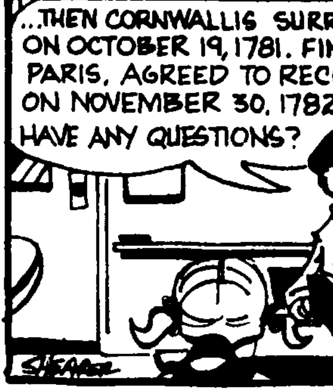

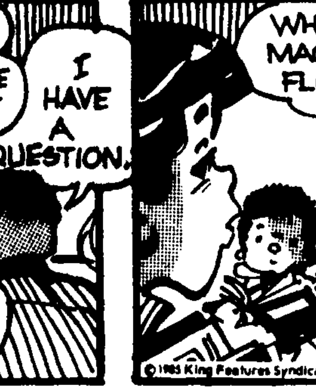

QUINCY ® By Ted Shearer

GEEN LICHTPUNTJE IN VOORUITZICHTEN CONSTRUCTIE EN HANDEL

Volgens Bedrijven-enquete van IDW

Economische verwachtingen voor Curaçao en Aruba zeer somber

WILLEMSTAD — De economische verwachtingen voor de Antillen, met name voor Curaçao en Aruba, zijn bijzonder somber. In tegenstelling tot de internationale economische ontwikkelingen, waarin sinds 1982—1983 een geleidelijke vooruitgang waar te nemen is, zette op de Antillen de recessie zich in wezen pas in die periode goed in en verwacht kan worden dat deze zich dit en ook komend jaar structureel zal uitbreiden. Tot die conclusie komt de Inter- departementale Werkgroep (IDW) voor sociaal- en financieel- economische vraagstukken, bestaande uit de directeuren van de Centrale Bank en van de departementen van Financiën en Economische Zaken, na een aantal economische indicatoren op een rijtje hebben gezet, in de jaarlijks door de IDW gehouden bedrijven- enquete.

Een afname van de werkgelegenheid, dalende omzetten, over- capaciteit en teruglopende investeringen op vooral Curaçao en Aruba, zijn enkele van de resultaten, zoals deze naar voren komen in de door de IDW voor het vierde achtereen volgende jaar gehouden Bedrijven- enquete 1985. Doel van die enquete is inzicht te geven in de ontwikkeling van de private sector vanaf realisaties in 1983 en 1984 tot en met de verwachting over 1985 en 1986.

In een vrij kort tijdsbestek van drie jaar, van 1982 tot 1985 moesten een aantal deviezen- genererende sectoren, zoals de olie en transport op Aruba en het toerisme op Curaçao forse klappen incasseren. Alhoewel in tegenstelling tot de sector Constructie en Handel, waar de IDW geen enkel lichtpuntje in de economische vooruitzichten kon ontdekken, de sector Financiële dienst- verlening ondanks een omzetdaling toch nog ondernemingen kende waar winst werd gemaakt, voorziet de IDW ook in deze laatste sector problemen. In 1986, zo voorspelt de werkgroep, zullen de inkomsten uit de offshore- sector geleidelijk aan verder teruglopen. De enige sector, die volgens de IDW wel in de lift zit op de Antillen, is de horeca.

Van de afzonderlijke eilanden, worden Curaçao en Aruba het hardste getroffen door de economische teruggang. Voor Aruba voegt de IDW daa. evenwel aan toe, dat de vooruitzichten voor 1986 niet overwegend negatief worden beoordeeld. De werkgroep baseert zich daarbij op de aantrekkende toeristische sector op het eiland. Dat geldt ook voor St Maarten, waar mede door dezelfde toeristische sector een gunstige economische ontwikkeling wordt doorgemaakt en ook de verwachtingen voor 1986 gunstig zijn. Voor Bonaire meldt de IDW evenzo aan de hand van de Bedrijven- enquete, dat de vooruitzichten niet ongunstig te noemen zijn.

De structurele ontwikkelingen in de economie, maken het volgens de IDW, zoals gesteld in de samenvatting en de conclusies van de werkgroep met betrekking tot de Bedrijven- enquete, noodzakelijk om op zeer korte termijn, via enerzijds interne aanpassingen en anderzijds een agressief beleid, gericht op de externe markt- heroriëntatie, de economie te herstructureren. Bij deze herstructurering zal gestreefd moeten worden naar het versterken en uitbouwen van bestaande deviezen- genererende sectoren en naar het aantrekken van nieuwe deviezen- genererende activiteiten. De Bedrijven- enquete bevestigt in alle opzichten deze structurele ontwikkelingen en geeft ook een beeld van de mate waarin zich het aanpassings- proces in de Antilliaanse economie voltrekt, aldus de werkgroep.

Aanpassing in een situatie van inkrimpende economie is voor de overlevings- kansen van bedrijven alleszins noodzakelijk. Dat wordt, zo blijkt uit de resultaten van de enquete, ook door de Antilliaanse bedrijven onderkend. Het Antilliaanse bedrijfs- leven heeft aanpassing vooral gezocht in een loonkosten- matiging en verhoging van de interne efficiëntie. Toch lijken deze aanpassingen, aldus de IDW, gezien het grote aantal verlies- lijdende bedrijven, nog onvoldoende te zijn geweest en ook voor 1985 wordt geen verbetering van het bedrijfs- resultaat, maar eerder een verslechtering, verwacht. Naast het door de IDW aangehaalde aanpassings- proces, is het daarom volgens de werkgroep evenzo van essentieel belang, dat op korte termijn bestaande bedrijvigheid wordt versterkt, dan wel nieuwe bedrijvigheid, met een hetzij deviezen- genererend hetzij een deviezen- besparend karakter, wordt aangetrokken.

Aangezien het de IDW, gezien het beperkte karakter van de enquete, niet mogelijk was alle bedrijven hiervoor te benaderen, werd voor een selectieve steekproef gekozen. Hierin werden de private sectoren betrokken, terwijl de benaderde bedrijven voornamelijk grotere bedrijven met vijftig of meer werknemers waren. Het voordeel van deze benadering, die dusdanig werd opgezet dat zij op alle zes eilanden van de Nederlandse Antillen betrekking had, is volgens de IDW, dat de omvang van de enquete beperkt kan blijven, maar desondanks een goede indicatie kan geven van de ontwikkelingen per sector per eiland.

Door de IDW werd in de inleiding op de Bedrijven- enquete evenwel ook erkend, dat aan de benadering waarvoor werd gekozen, een aantal nadelen kleven. Zo zijn kleinere bedrijven, met minder dan vijftig werknemers onder- vertegenwoordigd. Als gevolg van het beperkte aantal waarnemingen —155 in totaal— kunnen doorgaans geen algemeen geldende uitspraken gedaan worden. Dat geldt, aldus de werkgroep, met name op de kleinere eilanden Saba en St Eustatius en in mindere mate voor Bonaire en St Maarten, waar door het beperkte aantal waarnemingen de enquete- resultaten met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd dienen te worden. Een ander nadeel is het feit dat er, met uitzondering van enkele werkgelegenheids- gegevens, niet naar grootte van het bedrijf gedifferentieerd wordt. Wel bleek de IDW uit een nadere analyse, dat de antwoorden op de diverse enquete- vragen nauwelijks beïnvloed werden door de bedrijfs- grootte. Tot slot, stelt de IDW, dient voorzichtig te worden omgesprongen met de interpretatie van de verwachtingen voor 1985 en 1986, omdat het hier om subjectieve beoordelingen gaat, plus het feit dat de uitkomst van de onderhandelingen omtrent de overname van de Shell- raffinaderij, op het moment dat de enquete werd uitgevoerd, nog onbekend was, hetgeen, besluit de werkgroep, de verwachtingen op Curaçao negatief beïnvloedde.

Op Curaçao werden in totaal 71 bedrijven voor de enquete benaderd. Dat waren er op Aruba en Bonaire, respectievelijk 44 en 11. Op de Bovenwinden werden op de drie eilanden in totaal 29 bedrijven benaderd voor de steekproef, waarvan 23 op St Maarten en drie op elk van de andere twee eilanden. De sectoren waaronder de bedrijven vielen, waren industrie, openbaar nut, constructie, handel, toerisme, transport en communicatie en financiële dienst- verlening.

WILLEMSTAD — De Nederlandse minister van Economische Zaken Gijs van Aardenne, die momenteel een werkbezoek brengt aan de Nederlandse Antillen, was een van de sprekers gisteravond, bij een door de Kamer van Koophandel georganiseerd forum aangaande de economische ontwikkelingen. De bewindsman wees in zijn toespraak op de betrokkenheid die Nederland bij de ontwikkelingen op de Antillen voelt, maar voerde anderzijds aan, dat een verbetering van de economische situatie in eerste instantie toch op de Antillen dient te worden ingezet. Van Nederlandse zijde zou daarbij dan voor een technische ondersteuning hiervoor kunnen worden gezorgd, zegde hij toe. Economische ontwikkeling, zo beklemtoonde hij, berust immers in beginsel vooral op lokale ondernemingszin. Bij het forum, waarop ondermeer ook het woord werd gevoerd door gedeputeerde van Economische ontwikkeling Agustin Diaz, waren onder andere aanwezig gouverneur dr René Römer en gevolmachtigde minister mr Gualberto (Boy) ernandez. Op de foto minister Van Aardenne tijdens zijn rede. Achter de sprekers- tafel vlnr KvK- voorzitter Johnny Mauricio, functionaris van het departement van Economische Zaken Kenneth Abraham, gedeputeerde Diaz, ondernemer en directeur van het International Trade Centre Edouardo Halabi en KvK- bestuurslid Miles Pinedo.

Installatie Kiwanis Club

WILLEMSTAD — De Kiwanis Club Curaçao installeert op vrijdag vier oktober het nieuwe bestuur voor het zittingsjaar 1985/'86. Dit gebeuren vindt plaats in de Ballroom van het Princess Beach Hotel en begint om half acht 's avonds.

''Tijdrovend en kostenverhogend''

Notarissen tegen verdeling van Testamenten-register

WILLEMSTAD — De Antilliaanse notariële vereniging heeft middels een verzoek aan de Staten een pleidooi gehouden het huidige gezamenlijke Centraal Testamentenregister (van de Antillen en Aruba) na de status niet op te splitsen. De vereniging meent dat dit tot lange wachttijden, verwarring en hoge kosten zal leiden.

In een schrijven naar de Staten wijzen de notarissen erop dat er in de loop der jaren veel migraties hebben plaats gevonden tussen de eilanden. Het opsplitsen van het register zal niet alleen nodeloos kostenverhogend werken, ook zullen verklaringen van erfrecht minder vlot afgehandeld kunnen worden. Op dit moment moeten soms reeds drie testamenten registers geraadpleegd worden. Als voorbeeld haalt men aan iemand die in Suriname is geboren, in Nederland gewoond heeft en op de Antillen is overleden.

Mocht het intact blijven van de registers niet mogelijk zijn, zo vervolgt het schrijven, dan zou er een regeling moeten komen die beide registers verplicht om over en weer register gedane inschrijvingen binnen een zeer korte periode nadat de testamentenlijsten maandelijks door de notarissen zijn ingediend te registreren bij de ander. Ook dit zal volgens de vereniging tijdverlies tot gevolg hebben. Zijn geen van beide opties haalbaar, dan zou er in elk geval op toegezien moeten worden dat het bestand van Curaçao ingaande de status aparte wordt ingeschreven in het nieuwe register van Aruba.

Man redt aan drie kinderen het leven

WILLEMSTAD — Moedig optreden van een 51- jarige man, redde vandaag te Seroe Fortuna het leven van drie kinderen. Hij haalde de kinderen met gevaar voor eigen leven uit een brandende woning.

De man, Hubert Felix Sprott, werd rond half zeven vanmorgen door een nicht geattendeerd op het feit dat er uit een nabijgelegen perceel aan de Kaya Airu, rook kwam. Hij bedacht zich geen moment, sloeg een vijftal shutters van een raam in en stuitte op een al in lichterlaaie zijnde kamer. Daarin bevonden zich een baby van een jaar en een peuter van vier jaar. De hadden inmiddels al eerste- en tweede graads brandwonden aan de benen opgelopen.

Van de oudste van de twee kinderen, hoorde hij dat er zich nog een kind in de woning bevond. Na het tweetal in veiligheid te hebben gebracht, keerde de man daarop in de woning terug. Hij trof er een zes- jarig broertje aan, dat in de woonkamer uit angst onder een stoel was gekropen. Ook dat kind wist Sprott nagenoeg ongedeerd buiten de woning te brengen. De brand zou volgens het oudste kind zijn ontstaan omdat de peuter van vier jaar met vuur had gespeeld. Hun moeder was bij het uitbreken van de brand niet thuis.

WILLEMSTAD — De oppositie- partij MAN diende vandaag als eerste officieel zijn kandidaten- lijst in. Die werd, in aanwezigheid van een aanhangster van de partij, door vlnr raadslid voor de MAN Angel Salsbach, partijvoorzitter Jacques Veeris en oppositie- leider Don Martina overhandigd aan het hoofd van het Bevolkings- bureau Elias Spencer.

Ministers gevraagd onderzoek in te stellen

CFW beticht Henderson van fraudeleuze handelingen

WILLEMSTAD — Volgens de vakbond CFW moet de directie van Henderson vervolgd worden op grond van fraudeleuze handelingen. De vakbond die, naar haar zeggen, verschillende bewijsstukken in het bezit heeft gekregen, heeft inmiddels zowel de minister van Justitie als die van Arbeid en Sociale Zaken benaderd met het verzoek een onderzoek in te stellen.

Zoals bekend is de supermarkt- keten Henderson onlangs failliet gegaan. Voorzitter Ewald Ong-A-Kwie van de CFW, die al eerder in verklaringen tegenover de Amigoe zijn vermoedens uitspraak dat er een "vies spelletje" gespeeld is door de Henderson- directie, gaf gistermiddag een persconferentie naar aanleiding van een groot aantal "orginele" bewi s- stukken die, volgens de CFW, fraudeleuze handelingen aantonen. Tevens werden de geruchten die al geruime tijd de ronde doen, dat het bedrijf failliet is gegaan omdat de "top" te zwaar was, volgens Ong-A-Kwie bevestigd door een directie- salarislijst waarop maandelijkse salarissen voorkwamen variërend van ruim twintig duizend gulden tot meer dan een ton.

Ong-A-Kwie, die van mening is dat er een onderzoek moet worden ingesteld, verklaarde dat dergelijke praktijken niet alleen bij Henderson voorkomen maar ook bij andere importeurs. Zo overlegde hij de pers een schrijven, afkomstig van één der buitenlandse leveranciers waarin gemeld werd: "...Please note that we simply multiplied the per case price X 110% to come to the new invoice value for your bank. This 10%, naturally, represents the additional 10% over billing that you have requested." Naar Ong-A-Kwie verklaarde komen er dan ook meerdere checks voor in de boekhouding van Henderson, vergezeld van een schrijven waarin gesteld wordt dat er in verband met "een teveel betaald bedrag" een deel terug gestort wordt.

De CFW zal, zo verklaarde Ong-A-Kwie gistermiddag, een verzoek doen aan de minister van Justitie en de minister van Arbeid en Sociale Zaken, om een onderzoek in te stellen naar deze kwestie. Naar de Procureur Generaal, mr Luis Nahr, vanmorgen desgevraagd tegenover de Amigoe verklaarde, is het in principe niet mogelijk dat de ministers een onderzoek instellen. Alvorens men tot een onderzoek kan overgaan, moet er een aanklacht ingediend worden door een persoon, of een gemachtigde, die benadeeld is door eventuele fraudeleuze handelingen waarvan die persoon wel bewijsmateriaal moet kunnen overleggen. De vakbond CFW zou dus, na eerst volmacht te hebben gekregen van hun leden die werkzaam zijn bij Henderson, een aanklacht kunnen indienen waarbij de stukken overlegd moeten worden. Op dat moment kan er een onderzoek worden ingesteld, aldus de Procureur Generaal.

De curatoren hebben momenteel de gehele boekhouding van Henderson in onderzoek, zij zijn echter nog niet op eventuele aanwijzingen van onjuistheden gestuit. Mocht dit gebeuren, aldus curator Huizing, zullen die zeker verder onder de loep genomen worden en zal er eventueel een aanklacht worden ingediend. In een volgende week te houden vergadering met de vakbond CFW zal de curator deze kwestie ook aan de orde stellen.

Zoals bekend had de Landsontvanger al ten tijde van de "surceance van betaling" beslag gelegd op het woonhuis van directeur Nixon. Toen het faillissement was uitgesproken ging men gelijk over tot het uitruimen van deze woning, terwijl tevens de auto en boot van Nixon in beslag genomen waren. Om deze ontwikkeling een halt toe te roepen, spande Nixon, die wil trachten een regeling te treffen tot betaling van de achterstallige loonbelasting (ruim 200.000 gulden) en AOV (ruim 50.000 gulden), een kort geding aan tegen de Landsontvanger. De rechter stelde Nixon gisteren in het gelijk en gaf de twee partijen een week te tijd om te komen tot een regeling, indien dit niet gebeurt kan men over één week tot executie overgaan, zo bleek uit het gerechtelijke vonnis.

De supermarkten in Colon en op Salinja zullen volgende week hun deuren sluiten, de voorraden worden dan naar de twee overige filialen overgebracht, waar er nog doorverkocht zal worden tot de voorraden zo goed als op zijn. Een kleine groep werknemers zal deze filialen bemannen en zijn verzekerd van salaris doordat ze nu op de payroll van de bank staan.

Mr Elko Karel:

ASEK en PWFC moeten niet zondermeer stappen nemen

WILLEMSTAD — Voor ze stappen ondernemen zouden ASEK en de PWFC precies moeten onderzoeken hoeveel man niet in dienst genomen zijn van de Isla- raffinaderij. Belangrijk is vooral uit te zoeken hoeveel hiervan wellicht ziek zijn of zelf ervoor gekozen hebben niet in dienst te treden van Isla. Mocht blijken dat de Isla- directie zich inderdaad niet aan afspraken gehouden heeft dan zal men juridische stappen kunnen overwegen. Veel minder kans maakt men wanneer stappen tegen de Shell worden genomen wegens "kennelijk onredelijk ontslag."

Dit is het advies dat directeur Karel van het Departement van Arbeid en Sociale Zaken heeft voor de raffinaderij- bonden ASEK en PWFC. Men is, zoals bekend, nogal verbolgen over het feit dat circa 150 collegas geen nieuw emploi hebben gekregen bij Isla. De bonden menen dat de keuze subjectief heeft plaats gevonden en wijst daarnaast op een van de overwegingen in de ontslagvergunning van het Departement Sociale zaken waarin staat dat de personeelsleden weer in dienst van de toekomstige huurster genomen zullen worden.

In gesprek met de Amigoe- redactie wees mr Karel gisteren verwijten in de hand als zou hij, met het opnemen van de genoemde overweging, een blunder begaan hebben. Karel zei in dit verband dat hij deze, volgens hem niet belangrijke overweging, opgenomen heeft aan de hand van informatie die hem door direct betrokkenen gegeven is. Overigens, zo verduidelijkte hij, is het ontslagbesluit bedoeld en bindend voor de Shell en niet voor de PDVSA.

Wat volgens Karel goed uitgezocht moet worden is de reden en het exacte aantal personen dat, ondanks de toezegging van de PDVSA, niet in dienst is genomen. Zelf denkt hij hierbij aan de mogelijkheid dat de PDVSA na de onderhandelingen met de bonden over de arbeidsvoorwaarden direct met het afvloeiingsproces is begonnen. "Staat in het PDVSA- Antillen conceptaccoord hier iets over dan maakt men wel kans iets tegen de PDVSA te beginnen, is dit niet zo, dan wordt het moeilijk," aldus directeur Karel van het Departement.

Wat betreft mogelijke stappen tegen de Shell waarbij men zich zal baseren op "kennelijk onredelijk ontslag," is Karel van mening dat de kansen "nihil" zijn. Immers, zo stelt hij, de Shell heeft zich in alle opzichten aan de wettelijk voorgeschreven verplichtingen gehouden. "Mochten de bonden echter menen dat stappen op hun plaats zijn kunnen ze het departement of de regering ten alle tijden benaderen," aldus mr Karel, gisteren. Hij had toen al een gesprek met een van de ASEK- bestuursleden achter de rug, die hierom met spoed verzocht had.

Ivm condities voor lening

ABVO is erg boos op "koloniaal Nederland"

WILLEMSTAD — De Curaçaose ambtenaren- vakbond ABVO is niet te spreken over wat men de "koloniale politiek" van Nederland noemt. Fel haalt de ABVO in verband hiermee uit tegen de hulp van Nederland aan Curaçao voor de financiering van de poverplant voor de raffinaderij. Een "broekzak- vestzak" situatie bij uitstek, meent de ABVO.

Wat de vakbond dwars zit is de conditie die Nederland aan de garantiestelling en rentesubsidie verbonden heeft en wel dat alle apparatuur in Nederland gekocht zal worden. "Op deze manier doet Nederland voorkomen alsof het hulp betreft; volgens de ABVO is dit echter slechts een "subtiele manier om invloed te hebben op het staatkundig gebeuren, omdat militair geweld in deze moderne tijd niet kan." "Nederland gebruikt zelfs het vertrek van de Shell ons om imperialistisch- koloniale doeleinden te gebruiken," aldus Wim van Lamoen van de ambtenarenvakbond.

Dit alles is volgens de bond te wijten aan het gegeven dat men Curaçao in vrijwel alle opzichten als minderwaardig beschouwt. "Men laat ons in moeilijke tijden aan ons lot over; wanneer anderen een helpende hand geboden hebben komt men er ook bij — maar dan wel met dezelfde koloniale mentaliteit," aldus de Curaçaose ambtenarenvakbond.

ORANJESTAD — Rechter mr. D. Roemers (rechts) bracht gisteren een beleefdheids- bezoek aan waarnemend gezaghebber Frans Wernet. Mr. Roemers is zo als bekend de nieuwe rechter die enkele weken geleden geïnstalleerd werd, nadat mr. Behrens naar Nederland repatrieerde.

DE RESULTATEN over het eerste halfjaar 1985 ten opzichte van de overeenkomstige periode in 1984 hebben een matige teruggang getoond. Zo maakte de Electriciteits- maatschappij Aruba (Elmar) gisteren bekend. Elmar verwacht dat in het tweede halfjaar van 1985, zowel de electriciteits- verkopen als het bedrijfs- resultaat verder in negatieve zin zullen worden beïnvloed door de slechter wordende economische situatie op Aruba. Uit de resultatenrekening blijkt de marge over het eerste halfjaar nog voldoende om de bedrijfskosten op te vangen. Enkele cijfers van de overeenkomstige periode in 1984 zijn: omzet 23.044.000 (21.808.000), stroominkoop 74.736.000 (13.503.000), marge 8.308.000 (8.305.000), personeel, afschrijvingen en overige bedrijfskosten 5.428.000 (5.302.000), bedrijfsresultaat 2.880.000 (3.003.000), interest per saldo 153.060 (140.000), bedrijfs- resultaat vóór belasting en donatie aan tariefs- egalisatie- rekening 2.727.000 (2.863.000), winstbelasting 1.330.000 (1.428.000) en netto resultaat 1.397.000 (1.435.000) gulden.

ARUBA AGENDA

LOSSE NUMMERS OP Aruba dagelijks verkrijgbaar bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever, La Fama, Piet Soda Fountain en Supermercado Pueblo..

NOORD: Parillada Rio Grande, Noord 43.

TANKI LEENDERT: Kalalu, Tanki Leendert 265.

SANTA CRUZ: Rowigini's, Santa Cruz 48.

SAVANETA: Family Pastry, Savaneta 316.

SAN NICOLAS: Nicolas Store, Zeppenveldtstraat 27.

Voorts: Giftshop Holiday Inn, Giftshop Dr. Horacio Oduber hospitaal, Giftshop Manchebo Beach Hotel en Bookstore vertrekhal luchthaven.

KANTOORUREN: 08.00-12.00 / 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.
Pageboy: 027-774 en 027-845.

Bankrek. nr. 248-1 Barclays Bank.
Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
BOULEVARD (I): 20.15 uur *The Prodigal* (14 jr.); 24.00 uur *Sex tussen start en finish* (18 jr.).
(II): 20.45 uur *Just one of the guys* (18 jr.).
DRIVE-IN: 20.30 en 24.00 uur *Cautivas del imperio perdido* (14 jr.).

* * * * *

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

* * * * *

BOTICA'S
Ten westen van de brug: Oduber, tel.: 21780;
Ten oosten van de brug: San Nicolas, tel.: 45712.

* * * * *

WACHTREGELINg DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter T.H.K. Lin, Noord 68, tel.: 21522/22694.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter C.E. Zaandam, via Centro Clinica San Nicolas, tel.: 48833.

* * * * *

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTRE: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTRE (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45 / 18.30-19.30 uur.

ALLIANCE FRANÇAISE D'ARUBA: iedere maandag van 19.30-20.30 uur cursus voor gevorderden en van 20.30-21.30 uur Franse literatuur; dinsdag van 20.00-21.00 uur conversatielessen; woensdag van 19.00-20.00 uur cursus voor beginners - Colegio Arubano, lokaal 61/62.

CUNUCU FIESTA: 18.00-22.00 uur in Cunucu Plaza, Dakota Shopping Paradise.

SPORT
SOFTBALL; 19.30 uur buitengewone jaarl. alg. vergadering - vergaderzaal Wilhelminastadion.

BASKETBALL: 19.00 uur aanvang competitie - Sporthal.

Aruba mag corruptie voorbeeld van vele nieuwe staten niet volgen

ATIA News: bij transacties steeds beide handen op tafel

ORANJESTAD — Het is alom bekend dat regeringen van veel nieuwe naties, die zich uitstrekken van Afrika tot Zuid Amerika, overgaan tot het leveren en besteden van de nationale middelen aan een geselecteerd kleine groep met politieke bindingen, zodra de onafhankelijkheid verkregen wordt, terwijl de rest van het land in armoede leeft.

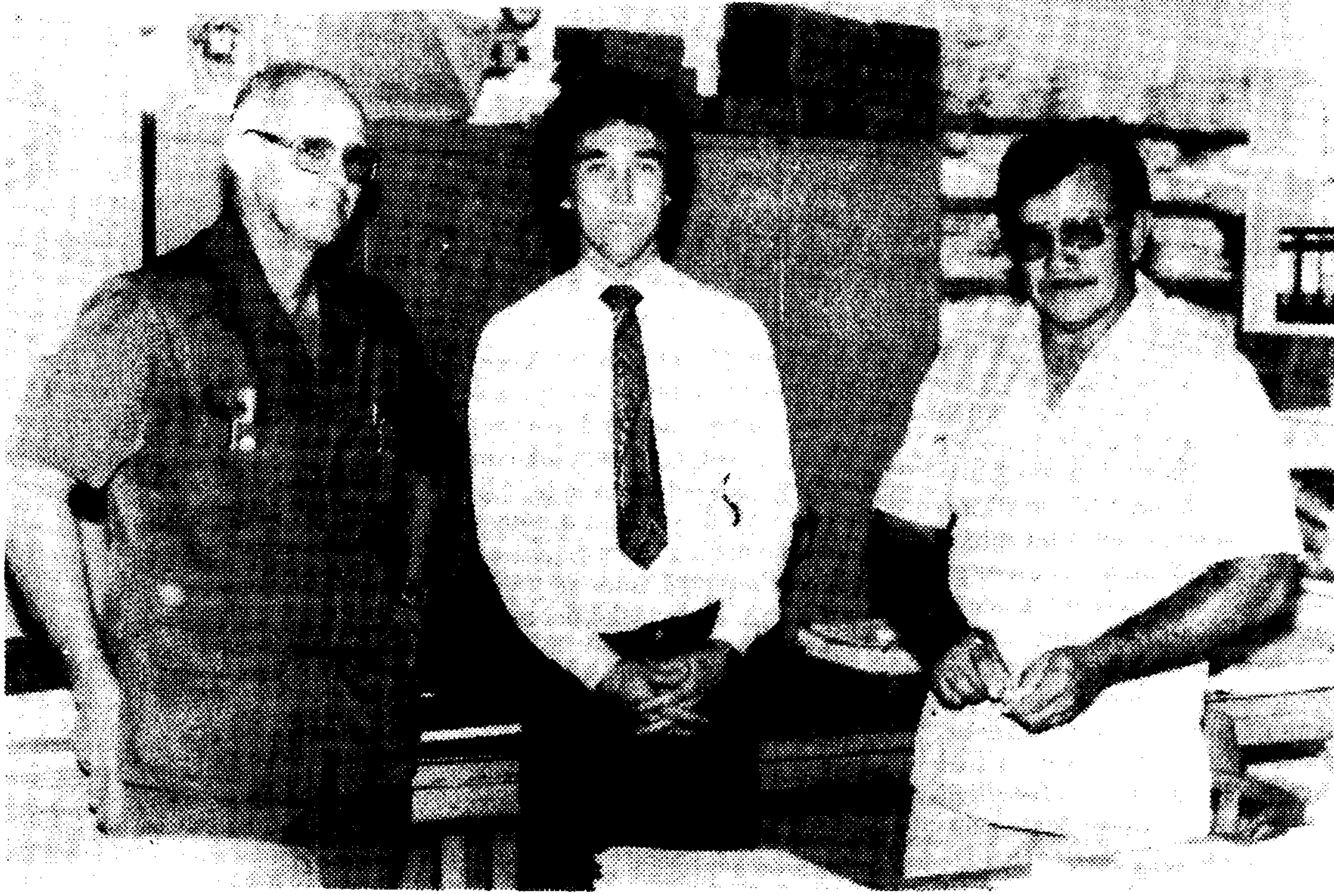
Dit staat in een hoofdartikel „Some are more equal than others" in ATIA News, dat van mening is, dat Aruba de status aparte ingaat op een moment dat alle energie nodig is om de economie nagenoeg vanaf de grond weer op te bouwen, en ons derhalve niet kunnen veroorloven de voorbeelden te volgen van sommige nieuwe naties.

Volgens het blad moeten de economische projecten en het beleid op zodanige wijze worden ontworpen, dat de gehele bevolking van de resultaten zal profiteren. In Atia News wordt ook gewezen op het op Aruba veel besproken "grupito", de groep van familieleden en naaste vrienden van een hooggeplaatste overheids- functionaris die een rol blijven spelen iedere keer weer dat transacties, die de moeite waard zijn, komen opdagen.

Verder — aldus Atia News — zullen serieuze buitenlandse investeerders nimmer zaken doen in een land waar sommige regerings- functionarissen er een regel van gemaakt hebben persoonlijk profijt te trekken uit handelstransacties. Daarom moeten wij ons er zeker van zijn, dat Aruba nooit zal verschijnen op een lijst met namen van landen waarvan de bestuurders de reputatie hebben betrokken te zijn bij verdachte praktijken. We moeten eventueel transacties aangaan met investeerders in de olie, toerisme en andere sectoren, en deze transacties moeten gesloten worden met beide handen op tafel. Indien dit niet het geval is, dan "we can kiss our country goodbye", zo wordt tot slot opgemerkt in het Atia News-artikel.

Rene Richardson naar vakbondscongres

ORANJESTAD / PHILIPSBURG — Gedeputeerde René Richardson, die tot augustus volgend jaar nog steeds voorzitter is van de vakbond WIFOL gaat op 19 oktober naar Europa. In Wenen zal hij de WIFOL vertegenwoordigen op een internationaal vakbonds- congres. Hij keert een week later op Sint Maarten terug.

ORANJESTAD — Bij het Ontvangerskantoor op Aruba werden twee deurwaarders in het zonnetje gezet vanwege het bereiken van hun dertig dienstjaren. Het ging hier om de heren Albert (Cachi) Henriquez (links) en Roberto (Betty) Croes (rechts), die op "hun dag" toegesproken werden door Eilandsontvanger Maiky Vos (midden).

SPM leider Vance James: Sint Maarten mag geen politieke speelbal blijven

ORANJESTAD PHILIPSBURG — "Er moet een einde worden gemaakt aan de situatie dat Sint Maarten een speelbal wordt van de Antilliaanse politiek. Wij zullen moeten werken om te bereiken wat we willen bereiken. Daarom als we beslissingen nemen, laat ze fundamenteel goed zijn en laten we toch eerlijk met elkaar zijn". Dit verklaarde lijsttrekker Vance James Junior van St. Maarten Patriotic Movement (SPM) in een gesprek met de Amigoe voordat de lijst van zijn partij vandaag werd ingediend.

Vance James verwacht dat de SPM twee van de drie Staten- zetels op Sint Maarten zal behalen. "Je kunt duidelijk merken dat de mensen veranderingen willen, waarvan Sint Maarten beter wordt". Vance James verklaarde dat de SPM met een programma zal werken onder de leuze - Waar gaan we naar toe?-. "We zullen moeten afstappen van de barrières die ons hinderen een nieuwe en betere toekomst voor Sint Maarten te bouwen".

Met nadruk stelde SPM- leider voorstander te zijn van een gezonde samenwerking met de Antillen van de Vijf en Aruba, maar dan wel met wederzijds respect. In de naaste toekomst zal het autonoom zijn van de eilanden meer uit de doeken moeten komen. In dit verband denkt de SPM aan het wijzigen van het huidige systeem van de Eilandsraden en meer tot een districten- stelsel te geraken. Belangrijk is het daarbij dat de politici meer contact onderhouden met de kiezers. Belangrijk vindt de SPM- leider het ook dat welke wettelijke regelingen tot stand komen hierbij de Eilandsraden meer betrokken moeten worden. inspraak krijgen voordat de wetten worden toegepast.

De acht personen tellende SPM- lijst die vanmiddag werd ingediend bevat drie nieuwe namen. De eerste vijf, te weten: 1. Vance James Junior, 2. Eliane Gumbs- Vlaun, 3. Egbert Lynch. 4. Jacint Bryan- Labega en 5. William Marlin, stonden reeds bij de laatste verkiezingen in deze volgorde op de SPM- lijst. De nieuwelingen zijn: 6. Hubert Pantophlet, 7. Charles Hodge en 8. Siegfried Hazel.

MEP's eerste elf

ORANJESTAD — Tot vanmorgen waren politieke partijen doende met het klaarmaken van de lijst voor de komende verkiezingen. De MEP die zijn lijst vanmiddag indient, was vanmorgen met de eerste elf klaar. De rest moet nog gerangschikt worden. De eerste elf op de MEP- lijst zijn: Betico Croes, gedeputeerde Nelson Oduber, minister ing. Roland Lacle, gedeputeerde mr. John van der Kuyp, gedeputeerde Grace Bareño, Statenlid Guillermo Trinidad, ex- -gedeputeerde Felix Flanegin, Freddy Rufinol (onderwijzer Savaneta), Statenlid Roy van Putten, Eilandsraadslid Hilario Angela en Eilandsraadslid Cay Marquez.

Lezing echtscheiding op PCVB-bijeenkomst

ORANJESTAD — De Protestantse Christen Vrouwen Bond (PCVB) houdt op dinsdag 8 oktober zijn maandelijkse vergadering. De aanvangstijd is acht uur 's avonds in de benedenzaal achter de kerk in Oranjestad. Tijdens de vergadering zal advocaat mr. Ben Nagtegaal een lezing houden over de rechten van de vrouw bij echtscheiding.

UPA-voorzitter overleden

ORANJESTAD — In het Dr. Horacio Oduber hospitaal overleed gisteren op 46-jarige leeftijd Dionisio Albertico Rincones, in leven voorzitter van de Arubaanse Havenwerkbond (UPA). De overledene was voorts commissaris van de Aruba Ports Authority en commissaris van het Pensioenfonds van de havenwerkers Aruba. Hij leed reeds enige tijd aan hoge bloeddruk en moest enige dagen in het hospitaal worden opgenomen, waarbij zich complicaties voordeden. De begrafenis zal begin volgende week plaats hebben wanneer onder meer zijn vader uit Venezuela is overgekomen.

The last tango

ORANJESTAD — In ATIA News valt onder meer te lezen, dat de kosten voor de viering van de status aparte zullen lopen in het traject van tussen de half en één miljoen gulden. Dit, terwijl wij in werkelijkheid niet die status aparte krijgen die wij allemaal gewenst hebben: los van de Antillen, maar met permamente banden met Holland. Het wordt een interim periode van tien jaar welke misleidend als status aparte wordt aangeduid. Probleem is, dat wij ons niet de luxe kunnen veroorloven de hardverdiende centen van de belastingbetaler te gaan besteden aan welke flauwe kul ook, vooral niet in de huidige depressietijden. Het is namelijk zeer te betwijfelen of onze "leiders" voornoemd bedrag uit eigen broekzak zullen halen. Dit alles betalen met belastingcenten betekent niets anders dan dat wij begonnen zijn aan de opvoering van -The last tango in Aruba-, met het Bestuurscollege in de rol van Marlon Brando en waarbij het volk maar aan het kortste eind trekt.

Zakenvaria

VOLGENDE WEEK woensdag is het 31 jaar geleden dat Voz di Aruba de lucht inging. De 31ste verjaardag zal gevierd worden met een muzikaal programma, dat traditiegetrouw door Addisons Program verzorgd zal worden. Het wordt een programma met muziek en verrassingen.

ZATERDAG
DIVERSEN
CUNUCU FIESTA: 18.00-22.00 uur in cunucu Plaza, Dakota Shopping Paradise.

MERKADO SABATINO: 15.00-19.00 uur te Promenade San Nicolas.

JACKSON CHURCH: 11.00-17.00 uur bbq-festival - Don Boscoclub, San Nicolas.

SPORT
VOETBAL: 16.00 uur JSN vs Brazil Jrs. - JSN; RCS vs Jara - Jara.

INDIAN WATERSLIDE: 10.00-18.00 uur open voor publiek - bij «Indian Rock».

MOKO ZOO RANCH: hele week geopend **(maandag t/m zondag)** van 10.00-18.00 uur.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Kerkstraat 17C, tel.: 23145): open maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.30-17.00 uur.

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00 / 13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833, toestel 219 / 225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruis- gebouw: dinsdag 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat / Emmastraat, tel.: 23168; woensdag: 13.00-15.00 uur te Santa Cruz 39C, tel.: 28288; donderdag: 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota.
Centro di Barrio Dakota, Pampoenastraat 19, tel.: 23822; donderdag 08.00-10.00 uur.
Club Caiquetio, Paradera 47A, tel.: 24280: dinsdag 08.00-10.00 uur.

OPENBARE BIBLIOTHEEK **(openingstijden)**
LEES- EN KRANTENZAAL: maandag t/m vrijdag vanaf 07.30 uur.
UITLENING AFDELING: maandag, woensdag en vrijdag 09.00-11.55 / 13.30-20.00 uur; dinsdag en donderdag van 13.30-17.30 uur (s morgens gesloten).

FILIAAL SAN NICOLAS: openingstijden maandag, dinsdag en vrijdag van 09.30-12.00/13.30-17.30 uur; woensdag- en donderdagochtend gesloten, in de middaguren geopend; woensdagmiddag geopend tot 19.00 uur.

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARRIO DAKOTA **(openingstijden):** dinsdag van 16.00-20.00 uur en vrijdag van 17.00-19.00 uur.

SHASA (Stichting Hulp aan Slechthorenden Aruba), Engelandstraat (Lionsgebouw t/o Eagleclub), is dagelijks geopend van 08.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * *

TELEARUBA

VRIJDAG: 12.00-14.00 Take two; 18.00 Bassie an Adriaan (De professor); 18.30 Israel presents (This is Hadassah in Israel); 18.45 Telenovela: «Guadalupe»; 19.30 Cocktail musical; 20.00 Telenoticias; 20.30 «60» Minutes; 21.30 Wrestling; 22.30 International news CNN; 23.00 Showbiz today; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

ZATERDAG: 18.00 National geographic (The voyage of the Brigantine Yankee); 19.00 Progr. di Gobierno Central; 19.30 Knight rider (White Bird); 230.30 Progr. politiko (partido PPA); 20.45 America's Top Ten; 21.15 Estreno (Deadly Strike); 22.45 Internatioanl news CCN; 23.30 Sports tongiht; 24.00 Sluiting.

FTA voorzitter, voor vertrek naar wereldcongres:

Ook bij BC bezorgdheid over Palmbeach-casino

ORANJESTAD — FTA-voorzitter Anselmo Pontilius vertrekt vandaag naar Oostenrijk ter bijwoning van het wereld- congres voor vakbonden.

Pontilius verklaarde tegenover de Amigoe van zijn verblijf in Europa gebruik te maken om in Nederland te vergaderen met Nederlandse vakbonds- organisaties en met minister drs. Jan de Koning. Met de bewindsman zal Pontilius vergaderen over renovatie en uitbreiding van het Aruba Palmbeach Hotel, over de laatste ontwikkelingen op Aruba en over de maatregelen en aanbevelingen van het IMF die een ondraaglijke last blijken te zijn op de ruggen van de werknemers.

De FTA- voorzitter zei voor zijn vertrek nog te hebben kunnen vergaderen met Toerismegedeputeerde Michael Kuiperi, die — aldus Pontilius — zijn bezorgdheid over de verandering van beheerder in het Palmbeach- casino niet verborg en van mening was dat deze kwestie op een andere wijze had kunnen worden aangepakt.

Ten aanzien van het weer benoemen van de heer Von Kaenel als operator van het casino, zij het onder andere voorwaarden, zei Pontilius van de gedeputeerde te hebben vernomen dat hij er niet in geloofd dat de Aruven in onderhandeling over herbenoeming kan treden met deze operator, gezien het onderzoek dat verricht werd over het beleid van Von Kaenel na de astronomische verliezen die door Aruven geleden werd.

Nog niet bekend of er op Saba tweede lijst is

Will Johnson zeker van WIPM-zege voor Staten

ORANJESTAD — Voor politicus Will Johnson — op 10 oktober aanstaande 25 jaar in overheidsdienst — bestaat er geen enkele twijfel dat zijn WIPM- partij de komende verkiezingen gaat winnen. Het is voor de eerste maal dat Saba aan de Staten- verkiezingen deelneemt om een eigen Sabaans Statenlid te kiezen.

De afgelopen jaren heeft Saba steeds de Staten- verkiezingen geboycot omdat er maar geen gevolg werd gegeven aan de wens van velen dat Saba en Statius ieder een eigen Statenlid zouden krijgen. Dat is nu met de Antillen van Vijf wel het geval. Uit de vandaag door de WIPM ingediende lijst blijkt dat de ervaren politicus Will Johnson het eerste Sabaans Statenlid zal worden. De WIPM- lijst die al een week geleden klaar was, wordt aangevoerd door gedeputeerden Vernon Hassell als nummer één en gedeputeerde P.L. Granger als nummer twee. Beiden zijn gedeputeerden en zullen dit wel blijven zodat zij geen lid van de Staten kunnen worden. Dit houdt in dat voor het Staten- lidmaatschap dan nummer drie, Will Johnson, in aanmerking komt. Verder staat op de WIPM-lijst in de volgorde vier tot en met negen: H.E. Levenstone, J.F. Wilson, Max Nicholson, J. Johnson, C. Riley en D. Levenstone. Het was vanmorgen nog niet zeker of een tweede lijst op Saba zal worden ingediend — ook hier kan dit tot vanmiddag vier uur geschieden — vermoedelijk geschiedt dit door Ismael Levenstone die met een DP-lijst zou komen.

In het gesprek met de Amigoe zei Will Johnson te hopen dat Aruba na de verkiezingen van 22 november aanstaande een nationaal kabinet zal krijgen. De «escape valve» Curaçao is nu weggevallen en de Arubanen zullen op eigen benen moeten staan, hetgeen met de emoties, die nog al eens hoogtij vieren in de Arubaanse politiek, het beste met een nationaal kabinet kan worden behartigd.

POS CHIQUITO — Leden van de Eilandsraad en experts brachten donderdagmorgen een bezoek aan Pos Chiquito om zich ter plaatse op de hoogte te stellen van de problemen die met het visserij- project «Puerto Chiquito» van de DEA zijn ontstaan. De initiatief- nemers van DEA zijn van mening dat onvoldoende toegangsweg tot de zee vrijgelaten is, terwijl de huurder van de grond een doorgang van drie meter beschikbaar stelde. Op de ene foto geven de heren Alexander Lie (links) — die de moeilijkheden rond de doorgang in de " olitiek" bracht — en Franklin Richardson de nodige uitleg. Op de andere foto — rechts — is gedeputeerde Nelson Oduber "aan het meten met stappen" welke ruimte beschikbaar is voor de doorgang.

Simar eis aan BC

Neem gehuwde onderwijzeres met tien dienstjaren in dienst

ORANJESTAD — De vakbond van leerkrachten, SIMAR, zond gisteren een telegram aan het Bestuurscollege, waarin geëist wordt van het BC om zonder verder dralen het besluit te tekenen over benoeming in vaste dienst van de gehuwde vrouwelijke leerkrachten met meer dan tien dienstjaren. Misschien kan de dames- sectie van de MEP een duit in het zakje doen, zo wordt in een Simarverklaring opgemerkt.

In de verklaring vraagt men zich af welke rechtszekerheid de burgers van Aruba nog hebben, welk recht de vrouw op heeft en dat de regerende MEP- partij, die zijn mond vol heeft over de belangen van de vrouw, keer op keer bewijst dat dit hol gepraat is. De Simar wijst verder op het feit dat op 12 februari 1983 de LMA werd gewijzigd en ook de gehuwde vrouw het recht op vaste dienst kreeg. Verder over de rechtszaken die een vrouwelijke leerkracht voerde en zowel in eerste aanleg als in hoger beroep haar zaak won.

Volgens de Simar houdt dit in dat de werkgever in casu het BC dan ook iedereen met meer dan tien dienstjaren in vaste dienst moet benoemen. De vakbond zegt te weten dat de toestemming van de gouverneur om in vaste pensioen- gerechtigde dienst te gaan sinds 27 september 1985 bij het Bestuurscollege binnen is gekomen en dat op 28 september het BC dit besluit had kunnen tekenen.

Min Consalvi komt over

SM krijgt Bolivar-plein

PHILIPSBURG / ORANJESTAD — Op 18 oktober zal de Venezolaanse minister van Buitenlandse Zaken, dr. Gonsalvi, een bezoek aan Sint Maarten brengen. Zijn bezoek houdt verband met de onthulling van het borstbeeld van Simon Bolivar, dat door Venezuela aan Sint Maarten werd geschonken. Dit borstbeeld zal geplaatst worden op een plein dat aangelegd wordt nabij de bibliotheek en zal Simon Bolivarplein genoemd worden. Sedert kort heeft de Venezolaanse consul- generaal te Willemstad, dr. Luis Ochoa Terán, zijn ambtsgebied uitgebreid tot de eilanden Sint Maarten, Saba en Statius.

Premier bij opening Jaycees-conventie:

Tijd om elkaar hand te geven

ORANJESTAD — "Het is nu geen tijd om te vragen wie of wat de oorzaken zijn van de slechte financiële- economische situatie van de Antillen, maar het is tijd om elkaar de hand te geven, niet alleen de overheid maar eeneider en samen een nieuwe verantwoordelijke samenleving op te bouwen voor de toekomst, voor onze jeugd". Aldus premier Maria Liberia-Peters gisteravond in het Aruba Palmbeach Hotel bij de opening van de 24ste conventie van de Nederlands-Antilliaanse Jaycees, die dit jaar het thema «Training young people for the world peace» hebben uitgekozen.

Taak van de Jaycees en andere organisaties is om de jeugd op een verantwoordelijke levenswijze op te bouwen, waardoor de jeugd meer vertrouwen in de toekomst krijgt, waar zij voor haar mening opkomen en op een positieve manier zijn bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het land.

Bij de opening werd het woord gegeven door ceremonie- meesteres Lilian Leest aan de conventie- directrice Angeline Jansen, voorzitster van de Aruba Female Jaycees (gastgroep) Shirley Pope en de nationale voorzitter van de Jaycees Tito Sapuana.

Voorzitster Shirley Pope bracht naar voren dat voor de vorming van de jeugd de opvoeding zowel thuis als op school van zeer groot belang is. Vooral in hun periode van kind naar volwassen moet een kind niet negatief beïnvloed worden daar dit zeer destructieve gevolgen in de toekomst zal hebben. Gezien onze slechte financiële toestand moet niet alleen de overheden maar alle organisaties van elke eiland samen bij elkaar komen en op een nationale wijze werken voor de ontwikkeling van de Antillen, merkte zij op.

De heer Tito Sapuana legde de nadruk op informaties / inlichtingen geven aan de bevolking, hetgeen in het belang is voor een goede ontwikkeling van een eiland. De Jaycees- organisaties, die als doel hebben leiderschap en verantwoordelijkheid te scheppen; moeten meer betrokken zijn op politiek gebied, economisch gebied, sociaal in het onderwijs, in het geven van voorbeelden over levenspatroon enz. en hierna door middel van informaties, voorbeelden en raadgevingen een bijdrage geven voor een goed verloop van het dagelijks leven.

Premier Maria Liberia- Peters vond het thema van de Jaycees-conventie zeer passend. Hoewel het erg moeilijk zal zijn om een totale vrede op de wereld te krijgen, gelooft de premier dat door goede opvoeding, informaties en leiderschap de komende jeugd voor elkaar in de toekomst meer respect zal hebben en bij een moeilijke zaak ofwel crisis zichzelf op een hoge en verantwoordelijke wijze samen de zaak zullen aanpakken. Wij, die momenteel de leiders zijn, moeten de actuele situatie op diverse manieren evalueren en de nodige stappen / maatregelen te nemen — hoewel het soms erg hard is — maar vooral moet er rekening gehouden worden om het vertrouwen van de komende jeugd niet te verliezen, maar hen erop wijzen dat een betere toekomst op hen wacht.

Na de diverse toespraken hield de groep «Pierewietje» onder leiding van Martha Figaroa een pracht van een show waarbij de vredes- liederen, die gezongen werden, zeer zeker op hun plaats waren. Als slot kregen deze jonge mensen een ovatie van de aanwezigen. Het officiële gedeelte van de Jaycees- conventie werd met een cocktail party gesloten.

ORANJESTAD — In het Aruba Palmbeach Hotel werd gisteravond in aanwezigheid van deelnemers uit alle eilanden de officiële opening verricht van het 1985 congres van Nederlands-Antilliaanse Jaycees, waarbij Aruba Jaycees Femal Chapter als gastheer optreedt. De officiële opening werd (zie foto) verricht door minister- president Maria Liberia- Peters. Bij de foto vlnr conventie- directrice Angeline Jansen, voorzitster van de Aruba Female Jaycees Shirley Pope, premier van de Antillen Maria Liberia- Peters, nationale voorzitter van de Antilliaanse Jaycees Tito Sapuana en mevr. Sapuana.

Russen ontruimen ambassade in Beirut

Jihad: VS-diplomaat gedood als wraak-actie Israel

BEIRUT — De in Libanon ontvoerde Amerikaanse diplomaat William Buckley is "geëxecuteerd" als wraak voor het Israelische bombardement van dinsdag op het PLO-hoofdkwartier in Tunesië. Dit heeft de ondergrondse Moslim-groep "Islamic Jihad" (Islamitische Heilige oorlog) vrijdag bekendgemaakt. Vrijdagochtend heeft de Sovjet Unie het grootste deel van zijn ambassade in de Libanese hoofdstad ontruimd.

Een konvooi van 60 tot 100 personen verliet met drie bussen en vrachtauto's de stad in de richting van Damascus. De ontruiming komt twee dagen nadat een andere Moslim-groep bekendmaakte een van de vier ontvoerde Sovjet-functionarissen in Beirut te hebben gedood. De Russen, ongeveer de helft van de 150 mensen tellende Sovjet-gemeenschap in Beirut, verlieten de ambassade onder dreiging van bomaanslagen. Druzische militieleden in vier T-54 tanks van Russische makelij en op vrachtauto's met anti-tank en luchtdoelgeschut bewaakten het ambassadeterrein. Woensdag ontving de Sovjet-ambassade een anoniem telefoontje waarin de Russische diplomaten werden gesommeerd de ambassade te verlaten voor vrijdagmiddag anders zou het gebouw "boven jullie hoofden worden vernietigd".

De dood van Buckley werd gemeld in een verklaring van de "Islamitische Jihad", die werd gestuurd aan kranten en internationale persbureaus. Er zaten foto's bij van Buckley, die er ontdaan uitzag maar nog in leven was. Buckley, politiek functionaris aan de Amerikaanse ambassade, is volgens de Islamitische Jihad een spion van de Centrale Inlichtingendienst (CIA) en hoofd van het CIA-bureau in Beirut.

Het lijk van de Amerikaan zal "worden overgedragen aan de families van Tunesische en Palestijnse Moslim-martelaren die hun leven verloren bij deze (Israelische) aanval......", aldus de verklaring. De Islamitische Jihad maakte geen melding van het lot van de vijf andere Amerikanen die door haar zijn ontvoerd. De vrijlating van de Amerikaanse gijzelaar Benjamin Weir is een uiting van onze goede wil, aldus de groep. "Wij zijn niet tegen het Amerikaanse volk.... maar wij zijn tegen de Amerikaanse politiek en tegen hen die deze vertegenwoordigen".

ADN-lijst: 19 kandidaten, en veel bekende figuren

ORANJESTAD — Op Aruba was Accion Democratico Nacional (ADN) de partij die het eerst met zijn lijst klaar was en aan de pers bekend maakte. Zoals de Amigoe gisteren reeds meldde, wordt ex-eilandssecretaris John Booi de lijsttrekker van deze partij. In plaats van het maximum aantal kandidaten van 29 vindt de ADN — omdat er uiteindelijk maar 21 leden voor het Arubaanse parlement moeten komen — 19 kandidaten voldoende.

Ook wat samenstelling van de lijst betreft — die vanmorgen tien uur werd ingediend — komt de ADN met verschillende verrassingen. Goede bekenden uit de gemeenschap die nimmer op een politieke lijst stonden, doen nu wel mee om de ADN en Aruba te helpen. Onder hen zijn de welbekende sociale werkster van Reclassering / Gehandicapten, mevrouw Christina van den Berg- De Freitas, verder Orlando Ferrol, de echtgenote van de voorzitter van de Politiebond Aruba mevrouw Merkies- Correra, Francisco Celaire en het hoofd RVD Aruba Tommy Leest.

Ex-gezaghebber Frans Figaroa — een van de mede- oprichters van de ADN — moest wegens gezondheids- redenen verstek laten gaan op de lijst.

De blauwe lijst van de ADN is als volgt: 1. John Booi, 2. Charro Kelly, 3. Pedro Bislip, 4. Roland F. Croeze, 5. mevrouw Carmen Bislip- Gravenhorst (oud- directie secretaresse van de Lago en echtgenote van sportleider Carlos Bislip), 6. Felix E. Filiciana (top- ambtenaar bij het WEB), 7. onderwijzer Martinus J. Flanegien, ir. Enelfard Arrindell (WEB), José F. Kock (Telefoondienst), Christina van den Berg - De Freitas (socaal werkster hoofd Reclassering en Kinderbescherming), Fernando M. Adamus (werkzaam bij FCCA), Ethard F. Maduro (Kadaster), Orlando Ferrol (conrector Colegio Arubano), Asuncion Merkies- Correra (vroedvrouw), Hubert A. Geerman (werkzaam bij FCCA), Francisco Celaire (hoofd Bureau Gezinsmoeilijkheden, Francisco S. Solognier (sportleraar), Mario M. Croezé (ex- -directeur van de Aruven) en Tommy Leest (hoofd RVD Aruba).

DP-Bovenwinden: zeker van twee Statenzetels

ORANJESTAD PHILIPSBURG — In kringen van de Democratische Partij Bovenwinden verwacht men bij de komende verkiezingen voor de Staten van de Antillen van de Vijf zeker twee van de drie beschikbare zetels binnen te halen.

Dit bleek de Amigoe vanmorgen uit een gesprek met gedeputeerde René Richardson. De lijst van de DP was nog niet helemaal rond. Deze zou vanmiddag tegen vier uur ingediend worden. Vaststaat wel dat dr. Claude Wathey de lijst zal aanvoeren. Er doen enige tijd geruchten de ronde dat de DP- leider ziek zou zijn, geruchten die door gedeputeerde Richardson van de hand werden gewezen met de opmerking: "Er is niets aan de hand. Vermoedelijk is men bang dat Claude de leiding blijft behouden in het belang van de vooruitgang van Sint Maarten".

Op de DP- lijst wordt de huidige woordvoerder in de Staten, Marcel Gumbs, nummer twee, zodat verwacht wordt dat dr. Claude Wathey en Marcel Gumbs zeker Sint Maarten in de Staten gaan vertegenwoordigen. Ex-minister Leo Chance komt niet op de lijst. De mogelijkheid bestaat dat vanmiddag op Aruba een derde lijst wordt ingediend aangezien Kenneth Moeskiet formulieren heeft aangevraagd die benodigd zijn om een lijst in te dienen.

Nieuw onderdak SPD

SAVANETA — Ingaande maandag 7 oktober zal de Sociaal Psychiatrische Diesnt (SPD) gehuisvest zijn in het Hulpbestuurskantoor te Savaneta. Deze dienst, die onder leiding staat van Arturo Werleman, staat van dinsdag tot en met vrijdag van acht tot tien uur 's ochtends, ten dienste van de inwoners van Savaneta, San Nicolas en omgeving.

Roddelen

ORANJESTAD — Ex- -gedeputeerde Daniel Leo reageerde gisteren op het ingezonden stuk «Vrouwen in de Politiek» van de heer Rinus de Graaff. Ten aanzien van de stelling dat mijn persoon er voorstander van is dat gehuwde vrouwen niet in overheids- dienst moeten blijven en dat zij thuis achter het fornuis horen te staan, is de waarheid geheel anders, aldus Daniel Leo. Hij zei wel te hebben verklaard dat wanneer van een huwelijk zowel de man als de vrouw in overheids- dienst zijn, dat het niet billijk is dat de vrouw blijft werken maar dat haar plaats beter ingenomen kan worden door een ongehuwde jongedame, die dit inkomen harder nodig heeft als haar bijdrage in de gezinskosten. Over "achter het fornuis staan" merkte Daniel Leo nog op dat Rinus de Graaff in zijn stuk verklaarde dat allemaal zelf niet te hebben gehoord en dat hij zich dus met roddelen heeft beziggehouden. "Ik moet tegenwoordig alle beschikbare tijd besteden aan mijn papaya's. Ik heb dus geen tijd voor de roddelpraatjes van De Graaff", zo besloot Daniel Leo zijn reactie.

In Brandpreventieweek wel open huis, geen demonstratie

ORANJESTAD — De Brandpreventie- week 1985 wordt zondag om half zeven 's ochtends geopend met de traditionele 10-km loopwedstrijd van het Concorde Hotel naar de Brandweer- kazerne.

De traditionele demonstratieochtend nabij de brandweer- oefentoren wordt dit jaar niet gehouden. In plaats hiervan kan desgewenst iedereen de dienst brandweer bezoeken om het wagenpark en inventaris te bezichtigen. Ook de kinderen zijn welkom om de brandweer te bezichtigen. De rondleiding wordt verzorgd van dienstwege, en de brandweer- sticker voor het jaar 1985 wordt aan de bezoekers gratis verstrekt.

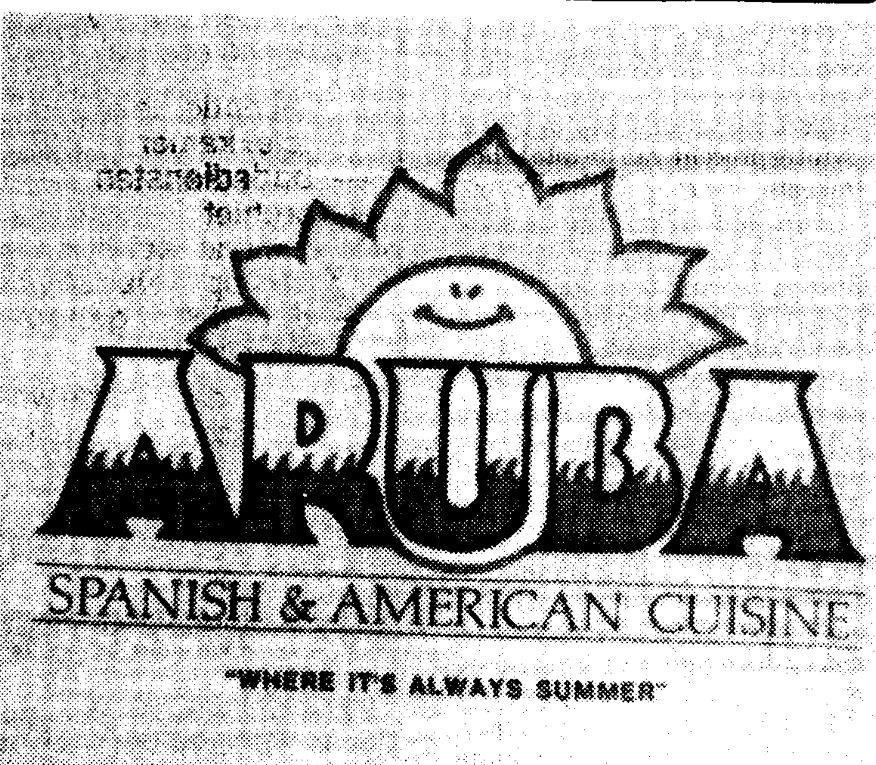
Het programma vermeldt verder: op maandag 7 oktober brandpreventie- lezingen voor het Maria Goretti College en voor de Aruba Rotaryclub, dinsdag 8 oktober wordt deze lezing gehouden in de St. Aloysiusschool te Noord, woensdag 9 oktober in Colegio Cristo Rey te Brazil, donderdag 10 oktober in Colegio Ora Ubao te Tanki Leendert en op vrijdag 11 oktober in Colegio Bon Bini te Madiki.

ADN presenteert zijn kandidaten

NOORD — De politieke partij Accion Democratico Nacional (ADN) organiseert zondag een sociale bijeenkomst, waarop de kandidaten voor de aanstaande verkiezingen aan de kiezers voorgesteld zullen worden. Deze bijeenkomst is om tien uur in Hoffi Seroe Janchi te Noord.

ORANJESTAD — Een groep van 28 Colombiaanse reisagenten van het bedrijf «Turi-Centro» verblijft momenteel op Aruba op uitnodiging van de luchtvaartmaatschappij Avianca. In het programma dat door de groep afgewerkt wordt, was ook opgenomen een lunch aangeboden door de directie van Holiday Inn Aruba, waarvan de vertegenwoordigers samen met de reisagenten voor deze groepsfoto poseerden.

ORANJESTAD — De Colombiaan Carlos Ramírez heeft in de Amerikaanse stad Chicago een restaurant geopend onder de naam «Aruba», dat gespecialiseerd is in Spaans en Amerikaans eten. Ramírez wil met deze naam hulde brengen aan Aruba, maar tevens gebruikte hij hem omdat deze naam gemakkelijk te herinneren en uit te spreken is voor de Amerikanen.

De heer Ramírez heeft bij het samenstellen van het menu (waarvan de voorkant op deze foto te zien is) steun gekregen van Charly Ibarra, van het Arubaanse Toeristenbureau in Miami.

Het restaurant is reeds onofficieel geopend en heeft in de eerste week twee vliegpassages naar Aruba verloot. De officiële opening zal op de 10e van deze maand geschieden door de gouverneur van de staat Illinois.

Wetenschappelijk-culturele expositie rond Status aparte

ORANJESTAD — In het kader van de viering van de status aparte wordt in de Openbare Bibliotheek voor het eerst een «Feria Cultural Scientifico Arubano» gehouden.

Individuele personen, groepen of scholen kunnen deelnemen aan cultureel / wetenschappelijke expositie. De werkstukken moeten wel iets te zien geven over Aruba, hetzij op cultureel, wetenschappelijk of economisch gebied. Men kan tot en met 15 november inschrijven bij de bibliotheek bij de dames Belkys Flores of Mireya Lacle. Op 14 november wordt voor deelnemers een informatie- avond in de bibliotheek gehouden.

Managua: 2500 huurlingen staan klaar voor aanval

Nicaragua vraagt Contadora voor grenscommissie Honduras

MANAGUA — Nicaragua heeft de Contadoragroep gevraagd om een commissie te sturen naar het grensgebied met Honduras. De commissie moet de concentratie van huurlingen dan in de gaten houden, die kennelijk van plan zijn Nicaragua binnen te dringen met de hulp van het Hondurese leger.

Het verzoek aan de Contadoragroep werd door waarnemend minister van Buitenlandse zaken Victor Hugo Tinoco gestuurd naar de hoofdsteden van de Contadoralanden: Bogota, Caracas, Mexicostad en Panamastad. Volgens de berekening van de Sandinistische regering hebben er zich in het grensgebied tussen Honduras en Nicaragua zo'n 2500 huurlingen verzameld en wel in de kampen Las Vegas, Arenales, Quebrada de Oro en Las Mulas in de provincie Paraiso in Honduras. Zij staan klaar om Nicaraguaans grondgebied binnen te dringen, aldus Managua. In zijn nota herinnert minister Tinoco er aan dat tussen 3 en 18 september guerrilla- strijders met steun van het Hondurese leger op het grondgebied van Nicaragua binnendrongen.

Wij alarmeren de Contadoragroep in verband met deze voorbereidingen, waarbij het de huurlingen er om te doen is een treffen uit te lokken tussen Honduras en Nicaragua om zo de voorwaarden te scheppen welke het voor de Verenigde Staten mogelijk maken om op verschillende niveaus Nicaragua aan te kunnen pakken. Daarom doet Nicaragua met klem een verzoek om snel te reageren en een onderzoek- commissie af te vaardigen om een onderzoek in het grensgebied te beginnen. Het zit Managua verder erg hoog dat Honduras in het grensgebied met Nicaragua niet minder dan drie bataljons en twee compagnies van zijn leger heeft samengetrokken. Deze troepen werden naar het grensgebied gedirigeerd toen zich onlangs een confrontatie voordeed tussen beide landen. Ook constateerde men in Managua dat er vanuit het Hondurese luchtruim vliegtuigen overvlogen naar Nicaragua, kennelijk ter bevoorrading van de contra's. Van Nicaraguaanse zijde heeft men ondertussen ook vierduizend manschappen naar het betrokknen gebied gestuurd.

Mogelijk werk van doodseskader

Doden in buitenwijk San Salvador gevonden

SAN SALVADOR — In een der buitenwijken van San Salvador heeft men dezer dagen drie verminkte stoffelijke overschotten gevonden. Zij lijken slachtoffers van het politieke geweld. Men vraagt zich angstig af of de situatie van een paar jaar geleden weer gaat herhalen toen men dagelijks dit soort vondsten deed. Volgens mensenrechten- activisten is dit soort moorden nooit helemaal verdwenen geweest.

Volgens de dienstdoende onderzoekrechter waren de drie mannen diezelfde morgen nog door minstens vier schoten in de schedel gedood. De lichamen werden gevonden in een wijk in het noordwesten van de hoofdstad, Mejicanos geheten. Zij lagen bij een vuilstortplaats. Daar werden ook een taxi en een personenauto verlaten aangetroffen. Aan de documenten op de slachtoffers kon men opmaken dat het ging om de 37- jarige ingenieur Ulises Fuentes, om de 48- jarige arbeider Jose Maria Hernandez en om de 35- jarige Eduardo Rivas. De commandant van de Burgerwacht zei dat het om politieke misdaden kan gaan want men trof geld in de portemonnee van de slachtoffers aan.

Uit kringen van de mensenrechten- beweging van het aarstbisdom welke wel anoniem wensten te blijven uit veiligheids- overwegingen werd vernomen dat men eigenlijk dagelijks een misdaad van dit type ontmoet. In september heeft men zeker in drie gevallen kunnen vaststellen dat het om het werk ging van een doodseskader. In de andere gevallen was het onmogelijk de daders te achterhalen, maar allemaal hadden zij de zelfde herkenningstekenen..

In mensenrechten- kringen wijst men er nog op dat de meerderheid van de vijftigduizend doden als gevolg van geweld tijdens de vijf jaar oude burgeroorlog het gevolg is geweest van doodseskaders. In al deze gevallen trof men de doden op verlaten plaatsen of bij vuilstortplaatsen aan in de buitenwijken van San Salvador. Dit type misdrijf is nimmer verdwenen, zei men. Zij doen zich telkens drie bij drie voor.

Van Agt ook present

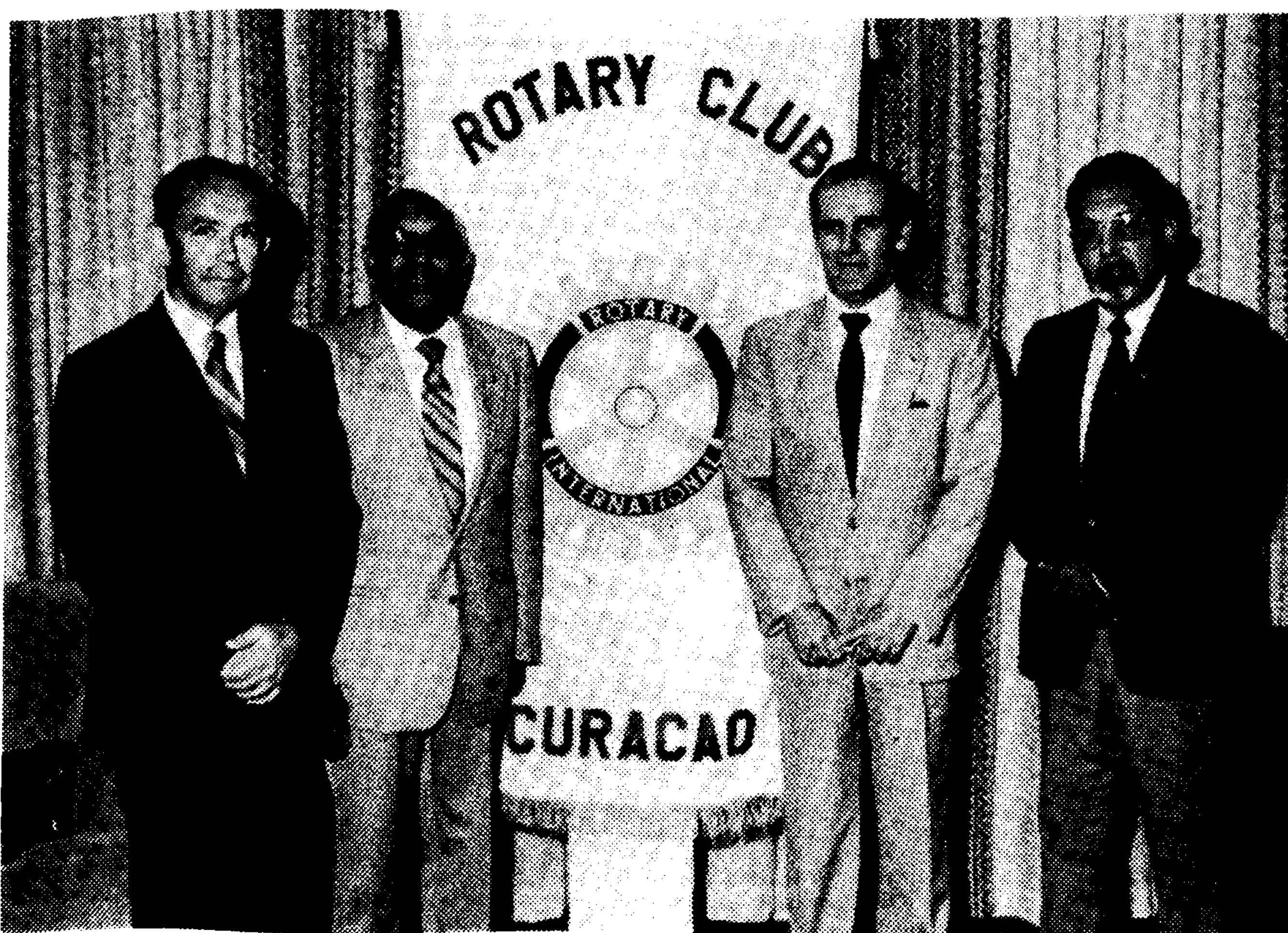
Bijeenkomst oud-premiers in Colombia

BOGOTA — Ter bijwoning van een congres over een plan van president Belisario Betancur van Colombia zijn talrijke voormalige staatshoofden en ex regeringsleiders naar Colombia gekomen. De bijeenkomst wordt gehouden in Cartagena. Men spreekt over een plan voor vrede en economische ontwikkeling in Colombia en omliggende landen. Voorzitter van de Interaction council van oud- premiers is de vroegere secretaris generaal der Verenigde Naties Kurt Waldheim. Deze raad telt dertig leden. Het enige Nederlandse lid van deze raad is de oud- premier Dries van Agt die donderdag afreisde richting Bogota. Van Agt is nu commissaris van de koningin in de provincie Noord Brabant.

*****

SYDNEY — In de Australische havenplaats Sydney is geprotesteerd tegen het bezoek van 2 VS- oorlogsschepen welke 8 dagen blijven. Er deden zich geen incidenten voor. De schepen zullen oefenen met de Australische marine en luchtmacht.

*****

WILLEMSTAD — *Rotary Curaçao heeft onlangs bezoek gehad van de 'governer' Venecia Branch. Hij heeft enkele dagen samengewerkt met het bestuur van de Curaçaose Rotary, terwijl hij tevens deelnam aan het project (voor de verloting) van het huis aan de Juan Hatoweg. Op de foto (van links naar rechts) dr Beaujon, voorzitter van de Curaçao Rotary, 'governer' Branch, secretaris Van der Heyden en de heer Jesurun, ex-- voorzitter van de Curaçao Rotary.*

KvK en VBC in Newsletter

Politiek amateurisme moet verworpen worden

WILLEMSTAD — Met name gezien de socio- economische situatie waarin de Antillen verkeren, dienen de politieke partijen zich terdege te realiseren, dat de tijd voor amateurisme definitief voorbij is en dat meer dan ooit plaats gemaakt zal moeten worden professionalisme om de Antillen op de juiste weg van verdere ontwikkeling te helpen. Dat stelt de Vereniging Bedrijfsleven Curaçao in zijn gezamenlijk met de Kamer van Koophandel op het eiland uitgegeven "Newsletter".

De beide instanties geven er in de maandelijkse nieuwsbrief blijk van, bezorgd te zijn over het gestadig toenemende aantal niet- stemmers. De reden voor deze toename, aldus VBC en KvK, behoeft niet eens en wetenschappelijk onderzoek. Het antwoord daarvoor ligt volgens de beide instellingen voor de hand. In het verleden, ten tijde van de economische voorspoed, handelde iedere instantie naar eigen willekeur, omdat zulks destijds mogelijk zou zijn geweest. De gewijzigde economische omstandigheden laten echter een dergelijke nonchalance en onbeperkte onbezorgdheid niet langer toe, waarschuwen KvK en VBC. Die achten waakzaamheid dan ook alleszins geboden, teneinde te voorkomen dat de toch al kritieke economische situatie zal verslechteren.

Met de Staten- verkiezingen voor de deur, kan niemand in de gemeenschap, werkgevers noch werknemers, het zich permitteren een onverschillige houding aan te nemen, zeggen de organisaties. Daarvan moeten ook de politici, die in de toekomst de Antillen zullen moeten besturen, zich bewust zijn. Het is daarom van essentieel belang, dat de politieke partijen een werkelijk solide en gebalanceerd partijprogramma opstellen om de kiezers te presenteren, willen zij althans in de komende verkiezingen een overwinning behalen, menen KvK en VBC.

Teneinde de kiezers te bewegen naar de stembussen te gaan, zijn deze twee instellingen van oordeel, dat motivatie van de stemmers slechts tot stand kan worden gebracht, indien de partijen hun kandidaten- lijsten van mensen voorzien, die een serieuze instelling hebben, over de juiste capaciteiten beschikken en het vertrouwen van de kiezers kunnen ontwikkelen. Alleen aan dergelijke kandidaten zullen de kiezers hun toekomst durven overlaten. In het kader daarvan moet amateurisme dan ook volstrekt worden afgewezen. KvK en VBC, die zich overigens in de nieuwsbrief bijzonder objectief proberen op te stellen met betrekking tot de verschillende politieke partijen, zeggen tenslotte ervan overtuigd te zijn, dat de politici en de politieke partijen uit de ervaringen van het verleden hun lesje zullen hebben geleerd en op verantwoordelijke wijze de komende verkiezingen zullen ingaan.

WILLEMSTAD — In het verkeer vonden in totaal gisteren negen aanrijdingen plaats. Daarbij vielen drie gewonden. De materiële schade wordt geraamd op ruim dertien duizend gulden.

Kostenverlaging

Installatie zonnepanelen Trupial Inn

WILLEMSTAD — De Holding Company Curaçao heeft het bedrijf Caribbean Consulting Engineers in samenwerking met Antem, opdracht gegeven tot de installatie van zonne- panelen voor het verkrijgen van warm water in de hotelkamers van het Trupial Inn.

De Holding Company hoopt met deze installatie aanzienlijk te kunnen bezuinigen op het electriciteits- gebruik dat zo'n twintig procent van de totale hotelkosten bedraagt bij het Trupial Inn. Om alle kamers van warm water te kunnen voorzien, moeten er twintig panelen geplaatst worden, bovendien zal er, naast de overige benodigde apparatuur, een reserve- tank geplaatst worden, voorzien van "polyaether- schuim" om het water ook gedurende een langere termijn zonder zon, zoals 's nachts, warm te houden.

De totale investering voor het project bedraagt 100.000 gulden. In december hoopt de Holding het "alternatieve energie- systeem" operationeel te hebben, waarmee dan aan de wens van de gasten voor warm water voldaan kan worden en de extra energie kosten die dat met zich mee zou brengen, danig gereduceerd worden.

Ivm bezuinigingen

Hoofden van dienst commissie opgericht

WILLEMSTAD — Middels een ministeriële beschikking heeft premier Liberia een commissie opgericht die als doel heeft inzake bezuinigingsmaatregelen te adviseren. Het betreft allen Hoofden van (Lands) diensten.

Uit een persbericht van de RVD blijkt dat de oprichting van de commissie plaats vindt in het kader van een bijeenkomst die begin deze maand plaats vond tussen de diverse ministers en alle Hoofden van dienst. Toen heeft men overleg gepleegd over te nemen stappen ten aanzien van de verlaging van onkosten bij de overheid. De pas opgerichte commissie zal onafhankelijk kunnen werken terwijl men ook follow- up werk zal verrichten. Voorzitter is mr ing Baank, griffier van het Hof van Justitie. De overige leden zijn ir Eikelenboom, directeur van de Landsradio, dr Eustatia, directeur van het Landslaboratorium en mr Tjon Aloi, inspecteur Invoerrechten en Accijnzen. Secretaris van de commissie is drs Römer, ambtenaar van de raad van ministers.

Remitido

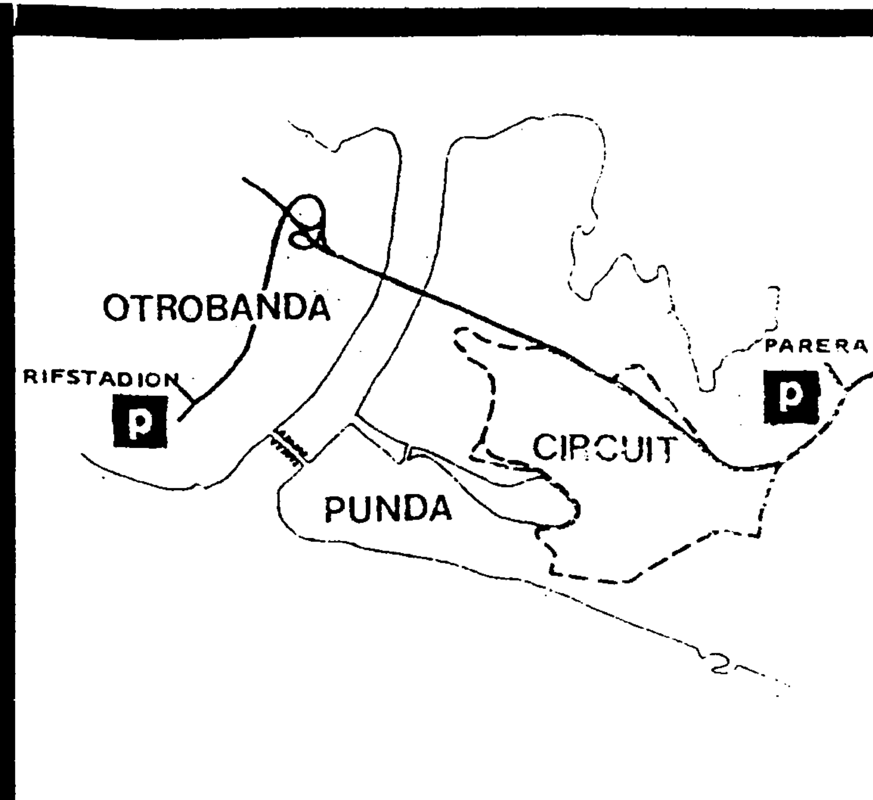
Mi Kachó

Ta kon mi po lag'i stima mi kachó
sea grandi òf chikí
di kua koló k'e por ta
esei poko t'importa.

Sea mi kastig'é òf rekompensé
ta fieldat só e konosé
i maske kon malu mi traté
semper e t'ei pa defendé

Ta ken po lag'i stima su kachó
k'e sinti bu só e ta wiki rabu
E amig'aki di hende tur afó
ta kon t'hasi midi su baló

FREDDY ROOYER

Dames-equipe Helmich/Schenk eerste in B-klasse

Will en Venekatte overtuigende winnaars van Coral Cliff-rally

WILLEMSTAD — Na lange tijd van minder goede resultaten bewezen vorig weekeinde Andrea Will en Eric-Jan Venekatte dat zij nog steeds bij de top in de rally-sport behoren, door met een groot punten verschil de eerste plaats in de A-klasse op te eisen.

Na zondag 29 september om 8.00 uur 's morgens op een ongebruikelijke plaats te zijn gestart, konden de deelnemers zich vermaken op de vlakte van Hato (San Pedro), met een bol-pijl systeem. Men diende gedegen rekening te houden met de weersomstandigheden, daar na een lange droogte, zware regens verwacht werden. Zeker als men op de vlakte van Hato zit, kon dat betekenen dat men het risico zou lopen vast komen te zitten.

Na dit traject gingen de rijders over op een "blinde lijn", die eindigde bij Plastic baai. Na hier de tijdcontrole te hebben gehad, mochten zij zich vermaken op plaatsen waar men zich normaal niet met een personenwagen begeeft. Liefde voor de sport deed de deelnemers echter de ogen sluiten. Op dit traject verloor dan ook het winnende equipe van de B-klasse twee rallylampen.

Via dit traject kwamen de deelnemers terecht op het terrein van Asencion en Patrick, twee terreinen die zeer geliefd zijn bij rallyrijders. Nadat men zich hier vermaakt en geërgerd had, kon men bij de tijdcontrole op Striebeek (uitvinding van de uitzetters) van een korte pauze genieten die zeer zeker nodig was voor het volgende gedeelte van de sterrit.

Het tweede gedeelte bestond uit een blinde-lijn in perspectief wat voor de toer-klasse de nodige problemen opleverde. Na dit traject volgde een orientatietraject. Vele deelnemers zijn via dit traject op plaatsen geweest waarvan men niet wist dat deze bestonden. Als men de kans had kon men genieten van een zeer mooie natuur. Voor deze sterrit zeer zeker een mooi gedeelte.

Dit traject eindigde bi het verkavelingsgedeelte op Soto, waar direct daarop met een kompasrit of stripkaart gereden moest worden. Men had hier de mogelijkheid om een van deze trajecten te kiezen. Voor de wedstrijdklasse betekende dit, dat als de stripkaart gekozen zou worden, er diverse bordjes gemist zouden worden. Deze klasse koos dan ook eieren voor zijn geld en nam de kompasrit.

Het eindpunt van dit traject en van dit tweede gedeelte, was bij "CORAL CLIFF RESORT", de sponsor van deze rit, waar voor de inwendige mens werd gezorgd. De mogelijkheid bestond er voor de deelnemers om even een duik te nemen om zich op te frissen, terwijl de uitzetters en diverse helpers bezig waren met het tellen. Dat dit nogal problemen met zich mee bracht is te begrijpen. Maar om 4.30 kon voorzitter van de Automobielclub Rob de Wolff, met de uitslag beginnen. Hij hield zich bij een korte toespraak, waarin hij de uitzetters Marcel en Mike de Vries bedankte voor een geweldige rit en de hoop uitsprak dat zij dit in de toekomst wederom bereid zouden zijn voor een herhaling van een dergelijk evenement te zorgen, wat prompt de nodige zweetdruppels tevoorschijn bracht bij beide heren. Ook bedankte voorzitter De Wolff de sponsors van de diverse prijzen, waaronder, K.L.M. voor de twee tickets Costa Rica v.v., de Wine Cellar, Bistro LeClochard en tevens Marcel de Vries voor de rondvlucht over het eiland als aanmoedigings- prijs, alsmede CORAL CLIFF RESORT als de grote sponsor van de sterrit. Niet vergeten werden de mensen die op post hadden gestaan en uiteraard de deelnemers voor hun enthousiasme en deelname aan deze sterrit.

De voorzitter gaf vervolgens het woord aan de uitzetters die meteen van start gingen met de uitslag om de mensen niet langer in spanning te houden. De rondvlucht ging naar het equipe Terborg/Lieuw Sjong. Na de derde en tweede plaatsen te hebben uitgereikt in de respektievelijke klassen konden eindelijk de eerste prijzen bekend gemaakt worden.

Voor de toer-klasse ging deze ereplaats naar het equipe nr 21 Halman/Gillian met 1456 strafpunten. In de B-klasse was dit equipe nr 10 met 1460 strafpunten, het damesequipe Schenk/Helmich, terwijl de grote winnaar het equipe met startnummer 1 Andrea Will en Eric-Jan Venekatte met 732 strafpunten was. Daar het hier om retourtickets naar Costa Rica ging, was besloten om een loting te houden. Diegene die aan het kortste eind van twee stokjes trok ging er met tickets van door en trok hierbij dus letterlijk aan het langste eind. Hierbij bleken de dames Schenk/Helmich het geluk met zich te hebben en zij kregen dan ook deze twee tickets, terwijl Will en Venekatte een weekend all-in krijgen aangeboden van CORAL CLIFF, de sponsor van deze sterrit. Ook de uitzetters bedankten nog de diverse sponsors voor hun medewerking. Hierna nodigde de voorzitter eenieder uit voor deelname aan de volgende sterrit te houden op 27 oktober a.s. Nadere gegevens omtrent deze rit zullen noch bekend gemaakt worden.

Uitslag «Coral Cliff Special»:
1=Plaats
2=Startnummer
3=Deelnemer
4=Strafpunten

A-KLASSE

1	2	3	4
1	1	Venekatte/Will	732
2	6	Gomes/Gomes	947
3	13	V.d. Veen/Koper	1032
4	14	Lendering/Lendering	1251
5	7	Mesker/Rusch	1268
6	12	De Die/Boe	1374
7	27	De Waal/De Waal	1441
8	4	Kleinveld/Kauw A Tjoe	1557
9	5	Tielstra/Kroeger	1722
10	3	Den Dulk/De Maayer	1756

B-KLASSE

1	10	Helmich/Schenk	1460
2	9	Van Eps/V.d. Velden	1501
3	8	Anthony/Damascus	1632
4	28	V.d. Akker/Pizziolo	1791
5	2	De Vries/De Vries	1800
6	23	De Koop/V.d. Schot	1947
7	26	Lo Fo Wong/Gibbes	2089
8	25	Terborg/Lieuw Sjong	2547
	24	Janga/Beswerda	

TOER-KLASSE

1	31	Halman/Gillian	1456
2	39	De Jongh/O'Connor	1688
3	36	Hoedemaker/Van Giffen	1804
4	40	Kroeger/Kraus	1809
5	35	Zabala/Coelho	1880
6	33	De Maayer/O'Connor	1937
7	34	Plompen/Rundberg	2484
	37	V.d. Ree	
	41	Maduro/Den Bradander	

1=Plaats
2=Naam deelnemer
A=Malta Amstel behendigheidsrit
B=Pepsirit
C=Quo Vadis Rally
D=American EXpress Ronde van Curaçao '85
E=Ennia Caribe Nightrally '85
F=Coral Cliff Special
P=Punten
T=Totaal
X=Niet deelgenomen
*=Uitzetterspunten/narijderspunten

STANDENLIJST

A-KLASSE

1	2	AP	BP	CP	DP	EP	FP	T
1	Kleinveld	27	15	23	23*	27	13	128
2	Koper	15	27	X	23*	23	20	108
	V.d. Veen	15	27	23*	X	23	20	108
3	Gomes	X	23	20	20	18	23	104
	Gomes	X	23	20	20	18	23	104
4	Will	14	14	13	16	15	27	99
	Venekatte	14	14	13	16	15	27	99
5	De Vries	X	18	15	18	20	23*	84
	De Vries	X	18	15	18	20	23*	84
6	De Die	20	11	12	13	12	15	83
	Boe	20	11	12	13	12	15	83
7	Kauw A Tjoe	X	15	23	14	27	X	79
	V.d. Kwast	X	X	27	27	23*	X	79
8	De Wolf	23*	X	14	23	16	X	76
9	De Wolf	23*	X	11	23	16	X	76
10	Rusch	13	X	X	14	13	16	56
11	De Wolff	16	20	16	X	X	X	·52
12	Den Dulk	X	23*	X	12	X	10	45
	De Maayer	X	X	X	12	X	10	45
13	De Waal	X	13	X	X	14	14	41
14	Lendering	18	X	X	X	X	18	36
	Lendering	18	X	X	X	X	18	36
	V.d. Laar	X	20	16	X	X	X	36
15	Martina	X	10	10	11	X	X	31
16	Martina	X	9	10	11	X	X	30
17	Kroeger	X	13	X	X	X	12	25
18	Van Berkel	X	X	18	X	X	X	18
19	Euwema	X	12	X	X	X	X	12

B-KLASSE

1	2	AP	BP	CP	DP	EP	FP	T
1	Van Eps	18	27	27	23	27	23	145
	V.d. Velden	18	27	27	23	27	23	145
2	Helmich	20	15	20	15	23	27	120
3	De Vries	15	20	23*	16	16	16	106
4	Schenk	20	15	20	X	23	27	105
5	Sprockel	23*	14	16	20	20	X	93
6	De Vries	15	20	X	16	16	16	83
7	Lo Fo Wong	X	16	18	13	14	14	75
8	Gibbes	X	16	18	X	14	14	62
9	Annink	27	X	15	15	X	X	57
	Beswerda	23	14	X	X	20	0	57
10	Terborg	X	X	14	13	15	13	55
11	Van Eps	X	X	X	X	18	X	18
12	Hellburg	X	X	X	X	15	X	15
13.Römer X		X	14	X	X	X		14

SENTRO DEPORTIVO KORSOU (zwembad)
09.00-12.00/14.00-17.00 uur open voor publiek.

VOETBAL (Asiento-toernooi)
19.30 uur Undeba vs Vesta (B);
21.15 uur Olympia vs Tap Maar In (A) - Rust & Burgh.

.....

ZATERDAG
SCHAKEN
09.00 uur clubcompetitie - Buurtcentrum Janwé.

LITTLE LEAGUE
10.00 uur AGT vs Amalie;
12.00 uur Kodela vs Curaçao Wire Products;
14.00 uur Zwitsal vs General Catering;
16.00 uur Pet Care vs Meubles Kennedy.

.....

Antilliaanse Engelsman Europees bokskampioen

LONDEN — De Engelsman van Antilliaanse afkomst, Frank Bruno, is dinsdagavond in Londen Europees bokskampioen in het zwaargewicht geworden. Bruno won in de Wembley-pool door knock out in de vierde ronde van de Zweedse titelverdediger Anders Eklund. Bruno had bij de weging zijn tegenstander negen kilo moeten toegeven. Eklund bracht 110,85 kilogram op de schaal, Bruno 101,85.

Anders Eklund had de Europese titel op 9 maart van dit jaar in Kopenhagen veroverd door een overwinning door knock out in de vierde ronde tegen de Noor Steffen Tangstad.

WILLEMSTAD — Badmintonclub «Orion» van St. Maarten zal op 10 oktober naar Curaçao afreizen om aldaar te participeren in een tweedaags toernooi georganiseerd door de badmnintonvereniging «Cadushi». Vorig jaar was deze club te gast op St. Maarten voor enige vriendschappelijke wedstrijden. Deze ontmoeting kende toen enige verrassende uitslagen.

De huidige selectie van «Orion» zal bestaan uit ongeveer 18 spelers en speelsters, die zowel in de B- als C-klasse zullen deelnemen. Op 13 oktober keert de ploeg weer naar St. Maarten terug.

Op bovenstaande foto een overzicht van de deelnemende leden van de badmintonclub «Orion».

WK-schaken

Karpov besluit tot een snelle remise

MOSKOU — Na een maand is de wereldtitel schaken in Moskou precies op de helft. Door de snelle remise van donderdag in de twaalfde partij is de stand volkomen in evenwicht: 6-6.

De kenners in de hoofdstad van de Sovjet-Unie menen echter, dat uitdager Gari Kasparov momenteel psychologisch in het voordeel is. In de twaalfde partij bleek duidelijk, dat wereldkampioen Anatoli Karpov de door een enorme blunder veroorzaakte nederlaag van dinsdag als een lode last met zich meevoert. Hij kwam met wit geen moment in het voordeel. Integendeel. Kasparov hanteerde de Taimanov-variant van het Siciliaans (net als in de derde partij van de eerste, afgebroken tweekamp), vlocht daar brutaalweg een pionoffer in (met 8. ...d5) en kreeg volkomen gelijk spel. Grootmeester Alexej Soetin bestempelde deze manoeuvre als briljant. Karpov ging even later niet in op de voor de hand liggende dameruil. Het veranderde aan de verhouding op het bord hoegenaamd niets. In een stand, waarin geen enkele eer meer voor Karpov te behalen was, berustte de 34-jarige Moskoviet na 18 zetten al in de deling van het punt.

De algemene verwachting was dat Karpov uitstel zou vragen van de twaalfde partij, om bij te komen van de afschuwelijke misser van dinsdag. De wereldkampioen deed dat echter niet en verscheen toch in de Tsjaikovski-zaal. Hij maakte echter een apatische indruk en dacht ongewoon lang na over voor de hand liggende zetten. De toeschouwers bleken ondertussen nog lang niet uitgepraat over de laatste blunder van Karpov. Sommigen vergeleken de kortsluiting bij de wereldkampioen met de blunder, die hij beging in de 21e partij van de tweekamp met Victor Kortsjnoi in 1974. Toen won de uitdager al na 18 zetten.

Volgens waarnemers is Karpov hard aan rust toe. Zij verwachten nu, dat hij om uitstel van de dertiende partij zal verzoeken, waardoor hij tot volgende week dinsdag de tijd heeft zijn zelfvertrouwen weer enigszins te hervinden.

Partij: 12

WK: zet voor zet

MOSKOU — De vrij snelle remise in de twaalfde partij om het wereldkampioenschap schaken tussen de met wit spelende titelverdediger Karpov en de uitdager Kasparov had het volgende zetten verloop:

1. e2-e4	c7-c5
2. Pg1-f3	e7-e6
3. d2-d4	c5xd4
4. Pf3xd4	Pb8-c6
5. Pd4-b5	d7-d6
6. c2-c4	Pg8-f6
7. Pb1-c3	a7-a6
8. Pb5-a3	d6-d5
9. e4xd5	e6xd5
10. c4xd5	Pc6-b4
11. Lf1-c4	Lc8-g4
12. Lc4-e2	Lg4xe2
13. Dd1xe2 †	Dd8-e7
14. Lc1-e3	Pb4xd5
15. Pa3-c2	Pd5xe3
16. Pc2xe3	De7-e6
17. 0-0	Lf8-c5
18.Tf1-e1	0-0
Remise	

In titelstrijd merkenploegen:

Ploeg van Post legt wellicht beslag op wereldbeker 1985

DEN HAAG — De wielerformaties van Jan Raas en Peter Post blijven actief tot het einde van het wielerseizoen. Zij starten zondag in de Grote Herfstprijs (Creteil-Chaville), volgende week donderdag in de Italiaanse semi-klassieker Ronde van Piemonte en tenslotte volgende week zaterdag in de Ronde van Lombardije.

Voor de Grote Herfstprijs heeft Jan Raas opgesteld: Maarten Ducrot, Jacques Hanegraaf, Henri Manders, Ludo Peters (Bel), Adri van der Poel, Twan Poels, Cees Priem, Leo van Vliet, Ad wijnands en Joop Zoetemelk. Gerrit Solleveld ontbreekt, omdat hij in Parijs-Brussel bij een valpartij een duim heeft gebroken. Nijdam, pas winnaar van de grote prijs Impanis, werd na een zwaar seizoen vroegtijdig op rust gezet. Hanegraaf, Van der Poel, Peeters, Manders, Wijnands en Ducrot - en als hij nog trek heeft, wereldkampioen Zoetemelk - gaan volgende week naar de Italiaanse wedstrijden.

Post kiest zijn tiental voor de Grote Herfstprijs uit de volgende groep: Phil Anderson (Aus), Eric Vanderaerden, Eddy Planckaert, Walter Planckaert, Ludo de Keulenaer (allen Bel.), Henk Lubberding, Beret Oosterbosch, Steven Rooks, Theo de Rooy, Johan Lammerts, Gerard Veldschoten en Peter Winnen. Anderson, Vanderaerden, Lubberding, Oosterbosch, Rooks en Vanderaerden gaan in elk geval naar Italië.

De ploeg van Post zal in de komende twee weken wellicht beslag leggen op de wereldbeker voor merkenploegen. Voor de twee laatste wedstrijden van het seizoen, de Grote Herfstprijs en de Ronde van Lombardije is het klassement als volgt: 1. Panasonic 93 pntn; 2. Kwantum 41; 3. Skil 39; 4. Hitachi en Lotto 37; 6. Verandalux 34.

Onderzoek naar fiscale voordeeltjes PSV-voetballers

DEN HAAG — Saatssecretaris Koning (VVD) van Financien zal op verzoek van zijn partijgenoot kamerlid De Grave nagaan of ondermeer buitenlandse professionals van PSV jarenlang van een fiscale gunstenregeling gebruik konden maken krachtens een geheime aanschrijving uit 1970.

Die regeling uitsluitend voor Nederlandse mutinalionals die buitenlandse specialisten met hoge inkomens in dienst hebben werd halverwege dit jaar openbaar gemaakt op aandrang van de Kamer. Onlangs hebben deze multinationale maatschappijen weer op de stoep gestaan bij de staatssecretaris om een verruiming van de regeling te bepleiten. Het gaat om bedrijven als Philips, Akzo, Shell, Esso en ook Oce-Van der Grinten.

De staatssecretaris gaf dat dinsdag bij een mondeling overleg over zijn nieuwe voorstellen tot uitbreiding van de fiscale gunstenregeling toe. Tot dusver konden de specialisten een fictieve aftrekpost op hun belastbare inkomen toepassen van 35 procent. Daarbij zullen, als Koning zijn zin kan doordrijven, met terugwerkende kracht tot 1 januari 1984 meer fiscale voordeeltjes komen, ondermeer een speciale regeling voor het schoolgeld van de kinderen van deze buitenlandse specialisten.

Het CDA stemde bi monde van woordvoerder Van Iersel in met de regeling. De Grave toonde zich kritisch instemmend. Hij toonde met name begrip voor een van de bezwaren van zijn PvdA-collega Vermeend tegen het feit dat kleine bedrijven die buitenlandse specialisten aantrekken van de fiscale gunstenregeling uitgezonderd zijn.

In totaal maken ruim vijfduizend buitenlanders in Nederland van het fiscale privilege gebruik. Koning beriep zich in zijn verweer op en ambtsvoorganger die in 1970 de kamercommissie voor financien in een niet- openbare vergadering vertrouwelijk van de regeling op de hoogte heeft gesteld. De PvdA acht de uitzonderings-behandeling voor de multinationals volstrekt overbodig gezien de topsalarissen die de specialisten verdienen. Als Koning de kamer heeft geinformeerd over de details van de toepassing van de regeling tot dusver en de mogelijkheden om er via sluipwegen misbruik van te maken zal de commissie opnieuw overleg plegen met de staatssecretaris.

Damesploeg bij de beste zes van Europa

Peter Murphy brengt het volleybal op een hoog niveau

LEEUWARDEN/ARNHEM — Het succesverhaal van het nationale damesvolleybal tijdens de Europese titelstrijd kan voor vele procenten op rekening geschreven worden van Peter Murphy. De 37-jarige in het Canadese plaatsje Hamilton geboren bondscoach is van huis uit fysiotherapeut in Uden, maar geniet vooral bekendheid als 's lands enige echte volleybalgoeroe. Zijn gedrag als coach is soms uitdagend, soms schokkend, met het doel zijn pupillen te prikkelen, maar altijd serieus.

Het gevolg was dat Oranje met de overwinning op Italië op zak, zich schaarde bij de beste zes van Europa, die donderdag in de Rijnhal in Arnhem de strijd om de medailles met elkaar aanbinden. De Sovjet Unie, titelhouder DDR, Tsjechoslowakije en de Bondsrepubliek Duitsland worden verzocht te fungeren als de volgende vier koppen van jut. De ploeg barst weer van het zelfvertrouwen en gaat voor geen tegenstander opzij. Murphy koestert evenwel andere plannen. "Je moet een wedstrijd kunnen laten lopen. Tegen de Sovjet Unie bijvoorbeeld maken we eerlijk gezegd geen kans. Dat wij in Hengelo gewonnen hebben is een toevalstreffer. Wel een leuke, maar eenmalig".

Murphy nam in december 1982 de damesselectie van Johan van der Haar over. In april 1983 begon hij te schaven aan het niveau. In Finland kwalificeerde hij zich voor het Europese toernooi in de DDR, waar de ploeg met een minimale voorbereiding op de elfde plaats belandde. Het jaar erop gaf de NeVoBo het groene licht voor de verdrievoudiging van het normale budget. De eerste Europese titelstrijd in eigen land wierp zijn schaduw vooruit en de NeVoBo wilde het evenement aanpakken voor een grote reclamecampagne van zijn sport. Zonder resultaten zou die campagne echter nutteloos zijn. Dus werd er grof geld in de voorbereiding van de teams gestoken. Bijna een half miljoen gulden per ploeg. Ongekend hoog, naar Nederlandse maatstaven. Murphy zoog de longen vol en toog met plezier aan het werk. "Eindelijk had ik de mogelijkheden om mijn ideeën over volleybal over te dragen. Ik moest opbouwen en tegelijkertijd het resultaat in de gaten houden. Taken die niet bij elkaar passen. In het laatste jaar heb ik de stutten voor de toekomst er in geramd. Technisch en tactisch zijn we een stuk verder, op een heel behoorlijk niveau. Maar we zijn nog wisselvallig, grillig. Niet stabiel genoeg".

De ploeg toonde na de afgang tegen Roemenië tegen Italië over karakter te beschikken. Murphy: "Wie vooraf had gezegd, dat wij Italië en Hongarije met 3-0 zouden verslaan, had ik voor gek verklaard". Toch dienden de Nederland beide landen die afstraffing toe. Murphy ging na afloop in de bijna uit zijn voegen barstende Frieslandhal op de schouders. De speelsters jankten om 't hardst, het feest werd met volle teugen gevierd. "Dit gaat de bond geld kosten", declameerde Murphy. "De Bruin (voorzitter NeVoBo) vroeg prestaties voordat hij opnieuw de portemonnaie wilde opentrekken. Welnu, de prestaties zijn er, nu mag hij over de brug komen. De ploeg heeft bewezen, dat met een gedegen voorbereiding er toekomstmuziek in zit".

Diep in zijn hart staat Murphy versteld van de prestaties van zijn speelsters. "Die brei-sters hebben zich alles ontzegd. De sociale contacten staan op 'n laag pitje, de maatschappelijke carriere is even op nul gezet, de ander heeft zijn studie ervoor opzij geschoven. Zo heeft iedereen zijn eigen bijdrage geleverd. Stuk voor stuk. Ik gun die meiden dit succes van harte. Ze hebben ervoor geknokt, pijn geleden. Dan is zo'n succes toch prachtig".

Volleybal. Uren kan hij er over praten. Zondagavond na de afstraffing tegen Roemenië was hij even stuurloos. Die afstraffing had hij niet verwacht. Het leerproces in de laatste, op Oosteuropese leest geschoeide maanden, had zijn pupillen technisch en tactisch op een voor Nederlandse begrippen ongekend hoog niveau getild, maar de mentale weerbaarheid leek niet evenredig gegroeid te zijn. In de Frieslandhal was tegen Roemenië zo'n labiele ploeg aan het werk, dat Murphy in de nacht van zondag op maandag maar even met de boot het Pikmeer bij Grouw op ging. Peinzend, piekerend over de manier om zijn zwaar aangeslagen ploeg weer op de been te krijgen.

"Een rouwproces kan je niet versnellen. Dat heeft tijd nodig dat moet bezinken. De speelsters moesten de tijd hebben hun eigen rol te bepalen", zegt Murphy. "Wel heb ik direct na de wedstrijd een vlijmscherpe analyse gegeven. De speelsters gewezen op de fouten. Vers van de naald. Doe ik altijd. Kunnen ze over nadenken. Meenemen naar bed. Wel werd ik maandag met een houten hoofd wakker. De post-verlies-depressie noem ik dat. Daarna heb ik de speelsters laten uitpraten. Negatieve en positieve bijdragen geleverd. Zo los ik die zaken op. De speelsters moeten zelf het besef kri gen wat er aan gemankeerd heeft. Als dat begrip eenmaal is aangekweekt is, de oplossing in zicht".

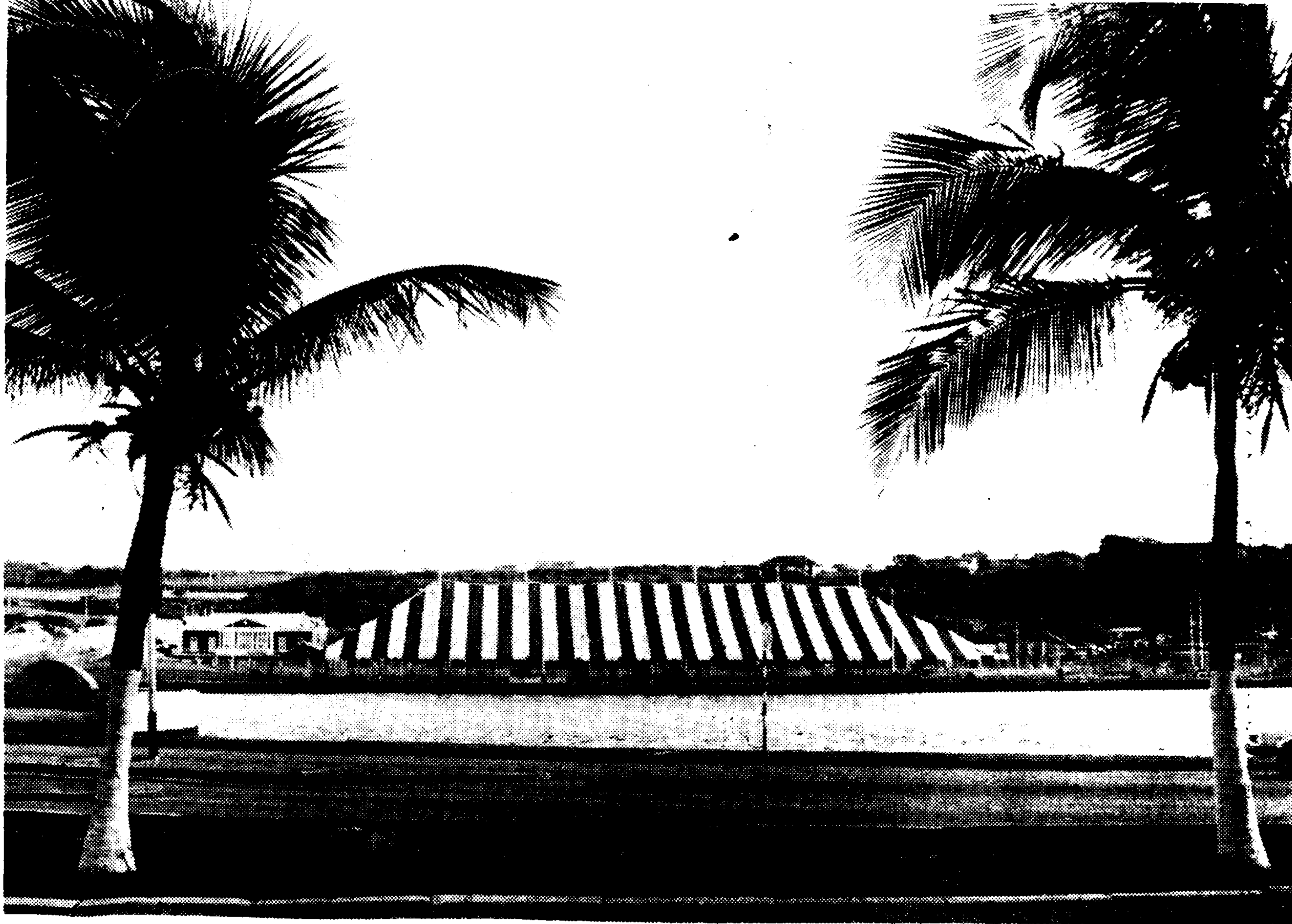
Het resultaat van die aanpak was spetterende overwinningen op Italië en Hongarije. Vooral die laatste zege was er een uit het boekje. De triomf van het collectief, van een ploeg waarin de samenwerking perfect klikte, die uitstraling bezat. Swingend op de vocale ondersteuning van het razend enthousiaste publiek, werd het toch zo geroutineerde Hongarije, dat de laatste jaren met de DDR en de Sovjet Unie de top drie van Europa vormde, weggevaagd.

Dopingcontrole voor alle Britse sporters

LONDEN — Als eerste land ter wereld heeft Groot-Brittannie radicale maatregelen aangekondigd in de bestrijding van doping in de sport. Alle Britse wedstrijd-sportlieden moeten het komend jaar op dopingcontroles rekenen, die bij steekproef worden gehouden. Als sportbonden of -lieden hun medewerking weigeren, dan stopt de regering de subsidies aan de betrokken bond.

De waarschuwing voor de verscherping van de controles is donderdag door de Britse sportraad uitgevaardigd aan alle zestig bonden. De raad geeft jaarlijks 20 miljoen gulden uit aan steun voor de topsporters regelmatig op het gebruik van stimulerende middelen te testen. Als de atleet niet meewerkt, dan wordt de geldkraan dichtgedraaid voor het bondsapparaat en de atleten zelf. Tevens wordt hen de toegang ontzegd tot de nationale sportcentra.

De regeling geldt profs en amateurs. De sportraad draait voor de kosten van de controles op. Dit jaar kostte de bestrijding van doping al 800.000 gulden.

WILLEMSTAD — Een prachtig plaatje geschoten door onze fotograaf Ken Wong. Tussen de palmbomen door is op de parkeerplaats naast het Waaigat een grote tent verrezen, die gebruikt zal worden voor de Grand Prix. Het zal het centrum van de Grand Prix- activiteiten worden. De Grand Prix formule 3000 die volgend weekeinde alle aandacht op het eiland zal trekken.

Uitblinkende Van Noordwijk stopt 3 penalty's

Sparta bekert na 2-0 verlies tegen Hamburger SV via strafschoppen verder

HAMBURG — Sparta heeft Hamburger SV ondanks een numerieke minderheid van een man uitgeschakeld voor het voetbaltoernooi om de UEFA-beker. De ploeg van trainer Theo Vonk had woensdagavond in het Volkspark- stadion een opzienbarend sterke achterhoede, bleef op de meest chaotische momenten koel en deelde links en rechts harde overtredingen uit. Het hielp allemaal, al waren na de verlenging zes strafschoppen nodig voor de definitieve winst.

Alle handelingen in het eerste kwartier waren voorspelbaar. Zoals Vonk had gevreesd, opende HSV met een voor zijn doen fel offensief. Sparta kwam nauwelijks aan zijn vertrouwde spelletje toe. Verdediging en middenveld hadden de handen vol aan de opkomende Kaltz en Schroder. "Der Manni" waande zich in die beginfase kennelijk in het klasse- elftal van weleer. Met zijn herkenbare sprint en kromme passes bracht hij McGhee en Grundel in stelling. De Rotterdamse linkshalf Diliberto, later gewisseld voor verdediger De Kant, sjokte welhaast moedeloos achter Kaltz aan.

Gelukkig voor Sparta werd doelman Van Noortwijk niet moedeloos van de gaten in zijn achterhoede. Hoewel hij traditiegetrouw geregeld onder voorzetten doorliep, liet de kalende keeper zich niet verrassen door een kopbal van Von Heesen en schoten van Grundel en Lux. Van Noortwijk redde Sparta later nog vele malen. Zelden had hij de bal klemvast. Maar zijn vuisten stompten veel weg. Schmidt, met Van der Weel Sparta's voorhoede vormend, liet zich wel opjutten door de Hamburgse aanvalswoede. Al in de vierde minuut kreeg hij de gele kaart, omdat hij Schroder tegen de grond had gewerkt, zonder dat de bal in de buurt was. Zijn rode kaart zou het moegespeelde Sparta later bijna fataal worden.

Zijn verwijdering had treurige gevolgen voor de Spartanen, die tot de laatste minuut bleven vechten. Onder leiding van wie anders dan routinier Van Gaal, met een hautaine glimlach rondlopend, ontregelden zij het spel van de Westduitsers op de enige juiste manier. Olde Riekerink, Eijer, Wijnberg en Blind leverden de bal keurig in bij hun aanvoerder, die vervolgens tergend langzaam het spel verlegde. Omdat HSV zich hierdoor van de wijs liet brengen, kreeg Sparta al rond de dertigste minuut drie kansen op rij. Lengkeek was twee keer te onnauwkeurig, Eijer stuitte op doelman Stein. Dat waren de mogelijkheden, die voor Sparta de hoop op het halen van de tweede ronde vergrootten. In de fase van de wedstrijd had Sparta, dat aan een treffer hoogstwaarschijnlijk genoeg zou hebben gehad, de plaatsing zeker moeten stellen.

Sparta begon aan de tweede helft in de wetenschap, dat Hamburger SV speelde als een enthousiaste beginneling. De ploeg van Happel imiteerde in feite de tactiek, waaraan de overmoedige Rotterdammers zich in het verleden schuldig maakten: blind aanvallen, met grote gaten in de verdediging. De geschorste Plessers, de geblesseerde Magath en de uit de gratie gevallen Wuttke werden duidelijk gemist.

Als Libero was de onzekere Jakobs, een ras- voorstopper, een regelrechte mislukking. Op het middenveld konden Von Heesen, Rolff, Lux en Kroth geen rust brengen. Van Gaal, die in «de kuip» al Magath had overlast, liep als het ware fluitend zijn eigen zin te doen. Voorin moest de Schot McGhee, door Happel noodgedwongen in genade genomen, nota bene zelf de bal komen halen. Ook Grundel, geldend als de beste HSV-aankoop sinds jaren, werd slecht bediend.

Toch toonde Sparta zich ook na de pauze niet overmoedig. Het hield nog steeds rekening met de — inmiddels verflauwde — reputatie van de Hamburger Sport Verein. In 1980 maakten de Westduitsers, nog als topteam, eens een achterstand van 0-2 goed tegen Real Madrid. In de halve finales van het Europese toernooi der landskampioenen won HSV in het Volkspark- stadion met liefst 5-1. Zo'n uitslag hing tegen Sparta gewoon niet in de lucht.

Happel, sinds 1981 met HSV twee nationale titels en een Europees kampioenschap winnend, behield desondanks het vertrouwen in zijn basis-elf. Hij kon eigenlijk niet anders, omdat geschikte reserves ontbraken. Van armoe moest Happel zelfs een beroep doen op verdediger Wehmeyer, die weer eens een afscheidsduel speelde. De 33-jarige werd vervangen door aanvaller Balzis, gerecruteerd uit de amateurs. Happel wilde na het gedwongen vertrek van Schmidt de Sparta-defensie extra onder druk zetten. De Joegoslavische scheidsrechter Petrovic beging overigens de zelfde fout als zijn Engelse college Martin in Rotterdam. Ook Petrovic moest er door tegenstanders op worden geattendeerd, dat hij een speler de tweede gele kaart voorhield.

De Hamburgers bleven echter volharden in hun fantasieloze spel. De aanvallen van HSV waren in de tweede helft door het toenemende gebrek aan zelfvertrouwen een slap aftreksel van die in de eerste vijfenveertig minuten. Ook nadat Schmidt naar de kleedkamer was gestuurd, liep het bij Hamburg niet lekker. In tegenstelling tot Sparta in Rotterdam wist HSV het numerieke overwicht niet direct uit te buiten. Sparta zat achterin potdicht, al was het nog geregeld een heksenketel voor het doel van Van Noortwijk. Maar daaraan had hij al in de beginfase van het duel kunnen wennen.

Major League Baseball

NEW YORK — De resultaten van de donderdag gespeelde wedstrijden van de Amerikaanse baseball- competitie zijn:

AMERICAN LEAGUE

Kansas City Royals - California Angels 4-1; Detroit Tigers - Toronto Blue Jays 2-0; New York Yankees - Milwaukee Brewers 3-0; Seattle Mariners- Chicago White Sox 5-4; (1e) Boston Red Sox - Baltimore Orioles 6-2; (2de) Baltimore Orioles - Boston Red Sox 9-0.

NATIONAL LEAGUE

St. Louis Cardinals - New York Mets 4-3; Atlanta Braves - Los Angeles Dodgers 5-0; Philadelphia Phillies - Montreal Expos 8-7; Chicago Cubs - Pittsburgh Pirates 13-5; Houston Astros - San Francisco Giants 7-2; San Diego Padres - Cincinnati Reds 9-4.

De race naar de titel in het Amerikaans baseball

NEW YORK — De standen tot en met vandaag zijn als volgt:

American League:				
(oost)				
Toronto	98	60	.620	—
New York	95	63	.601	3
(west)				
Kansas City	88	70	.560	—
California	88	71	.553	1
National League:				
(oost)				
St. Louis	99	60	.623	—
New York Mets	97	62	.610	2
(west)				
Los Angeles	94	65	.591	—
Cincinnati	87	71	.551	6 1/2

Nog te spelen zijn:

American League:

Toronto Blue Jays: (thuis): 4, 5 en 6 okt. New York(!).
New York Yankees: (uit): 4, 5 en 6 okt. Toronto(!).
Kansas City Royals: (thuis): 4, 5 en 6 okt. Oakland.
California Angels: (uit): 4, 5, 6 okt. Texas.

National League:

St. Louis Cardinals: (thuis): 4, 5, 6 okt. Chicago.
New York Mets: (thuis): 4, 5, 6 okt. Montreal.
Los Angeles Dodgers: (thuis): 4, 5, 6 okt. Cincinnati (!).
Cincinnati Reds: (uit): 4, 5, 6 okt. Los Angeles (!).

Wanhoopsvoetbal in verwarrende slotfase

Feijenoord had aan 2-1 voorsprong tegen Sporting Lissabon niet genoeg

ROTTERDAM — Het Europees voetbal zit er voor dit seizoen voor Feijenoord weer op. Hoewel de Rotterdammers woensdagavond de twee doelpunten maakten, die trainer Ab Fafie tevoren had beloofd, bedierf Sporting de Rotterdamse vreugde door ook eenmaal te scoren. De Portugezen, die veertien dagen geleden de thuiswedstrijd met 3-1 hadden gewonnen, plaatsten zich daardoor voor de tweede ronde van het toernooi om de Uefa-beker.

Feijenoord had de uitschakeling volledig aan zich zelf te wijten. De Rotterdammers speelden zonder enig overleg en gingen zich herhaaldelijk te buiten aan zware overtredingen. Vooral Duut mocht zich gelukkig prijzen dat de Bulgaarse scheidsrechter Dotsjev voor een van de vele aanslagen, die hij op Jordao pleegde niet het rood trok. De Bulgaar ontpopte zich in de eerste helft als een thuisfluiter. Ook die steun kon Feijenoord, dat door zijn tweemans middenveld, Sorensen en Been, de slag in feite al verloor, niet helpen. Dotsjev, die de wedstrijd in de slotfase volledig uit de hand dreigde te laten lopen, trok in totaal vier gele kaarten, een voor de Portugees Litos en drie voor de Feijenoorders Been, Wijnstekers en Molenaar.

Feijenoord probeerde Sporting via het centrum te overrompelen en speelde daardoor veel te weinig over de flanken.

Trainer Fafie noemde zijn ploeg na afloop onmachtig en internationaal nog niet volwassen. De Rotterdammers die fanatiek werden gesteund door 34.000 toeschouwers, begonnen agressief maar echt gevaar leverde het niet op. In de beginfase kreeg Sporting via snelle uitvallen in feite de beste mogelijkheden. Duut had de grootste moeite met Jordao. Hij kon de donkere Portugees alleen maar afstoppen door enkele zware overtredingen, waartegen Dotsjev in het geheel niet optrad. Dat leidde terecht tot opwinding op de Portugese bank. Pas na een kwartier, waarin Feijenoord zoals de bedoeling was niet naar zijn hand kon zetten, kregen de Rotterdammers hun eerste mogelijkheid.

Een vrije schop van Sorensen werd door de 37-jarige doelman Damas met moeite gestopt. Een fout van Molenaar, die evenals afgelopen zondag de geblesseerde Nielsen als vrije verdediger verving, leverde Jordao een goede mogelijkheid op, die echter op een hoekschop uitliep. Na precies een half uur stelde Sorensen met twee afstandsschoten Damas opnieuw op de proef. John Eriksen had Feijenoord zeven minuten voor rust op 1-0 moeten brengen. Een voorzet van Tahamata op rechts werd door iedereen gemist maar ook door de vrijstaande Rotterdamse spits. In die fase kwam Feijenoord beter in zijn spel. Brard dwong Damas tot een redding maar de Portugese doelman was op slag van rust kansloos op een kopbal van Eriksen uit een voorzet van Molenaar.

De ruggesteun van een doelpunt leek Feijenoord te inspireren. Fafie probeerde zijn middenveld te versterken door Brard, die het merendeel defensief opereerde, na zes minuten te vervangen door Hoekstra. Vlak voor die wissel had Dotsjev zijn eerste gele kaart getrokken toen Litos Molenaar onderuit haalde. Feijenoord liep in zijn haast de belangrijke tweede treffer te forceren zichzelf voorbij en betaalde in de 59e minuut de tol. Na een voorzet van Jordao haalde Wijnstekers Fernandes onderuit waardoor de bal ineens voor de voeten van Litos kwam. Hiele kwam te laat uit zijn doel en het schot van de Portugees sloeg tegen het net: 1-1.

Uit een combinatie met Ling trof Been in de 61e minuut de paal, waarna Eriksen de terugspringende bal over het doel schoot. De irritatie werd mede door het gedrag van Sporting, dat weinig haast maakte, steeds groter en Wijnstekers zag het geel na opmerkingen op de leiding. Mario Been, die zich in het maken van overtredingen ook bepaald niet onbetuigd liet, gaf Feijenoord na 66 minuten weer hoop. Op weergaloze wi ze goochelde de blonde Rotterdammer zich langs enkele Portugezen en passeerde Damas: 2-1. De gevaarlijke Jordao kreeg direct daarna een goede mogelijkheid maar zijn bewaker Duut kon via een hoekschop een doelpunt voorkomen.

Feijenoord voelde de tijd dringen. Het verloor elk overleg in zijn spel en liet zich irriteren door de Portugezen, die het spel telkens probeerden te vertragen. Vooral Jordao wekte ergenis op en Molenaar vergat zich eenmaal ten opzichte van de Portugees, wat hem evenals in Lissabon op geel kwam te staan. Een kopbal van Eriksen uit een vrije trap van Sorensen, ruim een kwartier voor tijd, werd door een Portugese verdediger van de lijn getrapt. Fafie probeerde door Rep in te brengen voor Ling wat meer aanvalskracht te verkrijgen maar ook dat sorteerde geen effect.

In de laatste tien minuten speelde Feijenoord echt wanhoopsvoetbal. Met lange ballen probeerde het de Portugese defensie, zonder resultaat, te overrompelen. Arbiter Dotsjev zorgde in de slotfase nog voor grote verwarring. Sporting meende dat de Bulgaar had afgefloten en vierde zijn plaatsing voor de tweede ronde. Feijenoord ging terecht door en een lange bal leek in het lege doel te verdwijnen. Een Portugees sloeg de bal duidelijk weg. Dotsjev was volledig de draad kwijt. Terwijl de spelers van de Portugese bank op het veld liepen, liet hi het spel aanvankelijk doorgaan, floot vervolgens af en liet het spel hervatten met een scheidsrechtersbal. Op het Rotterdamse appeleren wegens hands reageerde de Oosteuropeaan niet. Direct daarna floot hij voor het laatst.

*****

AUTOSPORT/LONDEN — De Noordierse coureur John Watson zal zondag de geblesseerde Oostenrijker Niki Lauda vervangen in de race om de Grote Prijs van Europa, die meetelt voor de strijd om de wereldtitel formule één coureurs. Wereldkampioen Lauda, lid van het McLaren- team, moest zich terugtrekken omdat hij tijdens de laatste race in Francorchamps een blessure aan zijn hand opliep. De 39-jarige Watson reed voor het laatst in 1983 een race in de formule één categorie.

*****

Mexicaanse ambassade Den Haag: niet kies

Opgedrongen hulp

DEN HAAG — Ondanks de mededeling van de Mexicaanse ambassade dat men voor de eer bedankt, gaat toch een delegatie van de stichting Technische Specialisten Nederland (TSN) naar Mexico waar men zich op zijn eigen wijze wil gaan inzetten voor de slachtoffers van de recente aardbevingsramp. Deze medewerking is echter wel wat vaag en mistig en vooral fantastisch.

Bij de Mexicaanse ambassade in Den Haag was men ondiplomatiek duidelijk: wij zijn niet op de hoogte van de plannen van die stichting, stelde woordvoerster M. Lopez vast. Zij voegde er nog aan toe het niet kies te vinden van de stichting om zich -zo maar te bemoeien met onze zaken-. Het gaat hierbij om de TSN-stichting waarvan ir S. Ottenheym uit Helmond de initiatiefnemer is. Deze vertelt dat men een procedure heeft ontwikkeld waardoor men met het achtergebleven puin nieuwe gebouwen kan maken welke te gebruiken zijn als ziekenhuis, woning, school enz. De Helmondse ingenieur zegt niet alleen te staan, maar er staan zo'n zeventig collega's te trappelen om naar Mexico te vertrekken, als vrijwilligers. Zij willen allemaal een paar weken aan dit opmerkelijke project gaan werken. Zoals bekend is er in Mexico voorlopig genoeg puin voorhanden.

Het afhouden van de boot door de Mexicaanse woordvoerster komt doordat men daar kennelijk slecht is geinformeerd. Ottenheym zegt begrepen te hebben van uit Mexico teruggekeerde Nederlanders dat men in Mexico alle aandacht richt op het herstel van het centrum van Mexicostad. Daarvan dreigen de randgebieden, de buitenwijken, waar de situatie ook heel ernstig is, de dupe te worden. Hij weet er ook een motief voor aan te halen: het politieke belang dat gemoeid is met het doorgaan van het Wereldkampioenschap voetbal heeft kennelijk de hoogste prioriteit gekregen.

Bij de Mexicaanse ambassade blijft men vrij zakelijk. Uiteraard heeft men aanvankelijk de spontaan aangeboden medische hulp aanvaard. «Maar we hebben nu de instructie dat alleen economische hulp kan worden aanvaard, en dan nog slechts via de officiele kanalen. Andere hulp hebben we niet nodig» zegt Lopez. Nu dat kan wel waar zijn, maar Ottenheym zet door en moet volgens plan onderweg zijn naar Mexico, samen met een tweede man van de stichting. Hij had eigenlijk verleden week al willen afreizen, maar om onduidelijke redenen moest de reis steeds worden uitgesteld. De kosten daarvan- veertien mille. In Nederlandse guldens -worden gedekt door de al binnengekomen giften. Er zijn al toezeggingen voor hulp tot zo'n 65 mille. En sprekend over de Mexicaanse ambassade stelt hij vast dat hij daar van het kastje naar de muur gestuurd werd. Hij gooit het nu over een andere boeg: «Ik heb me nu in verbinding gesteld met een van de universiteiten van Mexico- stad. Daar heb ik de verzekering gekregen dat we in contact gebracht zullen worden met de lokale overheden. Die kijken ongetwijfeld anders tegenover ons aanbod aan», vertelde hij nog optimistisch.

Overigens is al dagenlang bekend dat de Mexicaanse regering overweegt het centrum van de hoofdstad niet te herbouwen. Men wil de ministeries naar elders overplaatsen en ook de bedrijven moeten gedecentraliseerd worden. Op de plaats waar nu de puinhopen liggen, waarop de Nederlandse stichting zijn blik heeft gericht, wil men parken gaan aanleggen. Misschien komen er ook wel bibliotheken of een sportcentrum. De grond zal worden onteigend of gekocht door de gemeente. In geen geval komt er toestemming voor hoogbouw.

WILLEMSTAD — Zoals bekend houdt het Prinses Wilhelmina Fonds in de maand oktober haar jaarlijkse collecte. De eerste donatie was afkomstig van gezaghebber Ronald Casseres, die een enveloppe met inhoud overhandigde aan de dames Ingrid de Maayer en Madeleine van Eps, beide werkzaam voor het Prinses Wilhelmina Fonds.

Gevechten in Tripoli duren nog voort

Overleg in Damascus bepaalt lot van ontvoerde SU-diplomaten

BEIRUT — Het lot van de drie ontvoerde Sovjetdiplomaten lijkt af te hangen van de besprekingen, die in de Syrische hoofdstad Damascus worden gevoerd over de gevechten rond de Libanese havenstad Tripoli. De ontvoerders eisen dat de aanval van pro-Syrische milities op de fundamentalistische Sunnieten in Tripoli wordt stopgezet.

De strijd rond de Noordlibanese havenstad ging donderdagmorgen echter door. Sjeik Saeed Shaaban, leider van de Islamitische eenheidsbeweging (Tawheed) in Tripoli, zette de besprekingen in Damascus, die een eind zouden moeten maken aan de gevechten in deze stad, voort. Syrie stelt zich volgens Arabische diplomaten op het standpunt dat alleen een oplossing voor de crisis in Tripoli kan worden bereikt als de ongeveer 3000 Palestijnen, die samen met de mannen van Tawheed strijden, het land verlaten. De Islamitische "bevrijdingsorganisatie", die zegt de Sovjetdiplomaten maandag in Beirut te hebben ontvoerd, heeft gedreigd meer gijzelaars te doden als Moskou zijn bondgenoot Syrie er niet toe brengt de aanval op Tripoli te beëindigen. Woensdag is in West-Beirut het lijk gevonden van een van de vier gijzelaars, de 32-jarige Arkadi Katkov.

De Sovjet-zaakgelastigde Yuri Souslikov heeft donderdag een boodschap van het Kremlin aan de Libanese president Gemayel overgebracht. Druzische strijders bewaken de Sovjetambassade in Beirut na een telefonisch dreigement dat het gebouw wordt opgeblazen als de Sovjets het niet verlaten. De ontvoerders van vier Sovjetdiplomaten in West-Beirut die woensdag een gijzelaar doodschoten, deelden later mee dat zij de drie anderen zullen vrijlaten als er een einde komt aan aanvallen door "Sovjetledepoppen" op orthodoxe Moslems in Tripoli. De Sovjetregering verklaarde 's avonds onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating te eisen van de drie andere diplomaten. De verklaring, in het journaal op de tv, was de eerste officiele Sovjetbevestiging van de dood van een diplomaat in West-Beirut.

Algemene staking dreigt in Panama ivm Spadafora-moord

PANAMASTAD — In Panama dreigt een algemene staking tenzij er door de regering een commissie van juristen wordt benoemd om de dood van Hugo Spadafora te onderzoeken. Het dreigement is geuit door een Nationale burgerlijke commissie met daarin onder meer artsen, studenten, arbeiders, leerkrachten en politici. Het verenigde bedrijfsleven heeft in een brief aan de pas aangetreden president Eric Arturo del Valle aangedrongen op een onmiddellijke benoeming van een onderzoekcommissie in verband met de moord op Spadafora. In zijn brief zegt de Nationale raad van particuliere ondernemingen dat heel de Panamese bevolking om een dergelijk onderzoek vraagt. Spadafora was een bondgenoot van de vroegere sterke man generaal Omar Torrojos, die indertijd bij een vliegtuigongeluk om het leven kwam. Spadafora is onder Torrijos onder- minister voor Volksgezondheid gebracht. De onlangs vermoord aangetroffen Spadafora is actief geweest in de guerrilla tegen Somoza en daarna tegen de Sandinisten in Nicaragua. Spadafora's familie beschuldigt de legerleiding van de moord. Er wordt zelfs verband gelegd tussen het recente aftreden van president Nicolas Ardito Barletta en diens belofte een diepgaand onderzoek in te stellen naar deze zaak, iets waarvan het leger niet wil horen.

Witte Huis-adviseur naar Peru voor strijd tegen drugsmafia

LIMA — In het gebied waar de drugshandel bloeit in Peru hebben elkaar ontmoet de onder- minister van Binnenlandse zaken Agustin Mantilla en de Amerikaanse expert Carlton Turner, die behoort tot de Witte Huisstaf voor adviezen op drugsbestrijdings- gebied. De ontmoeting -in het veld- had plaats te Tingo Maria in het woudengebied in het noordoosten van Peru. Dit gebied is het centrum van de operaties van de drugsmafia en dan speciaal wat betreft de cocaine. Turner is in Peru op uitnodiging van president Alan Garcia Perez. Peru hoopt op flinke medewerking van de kant van de Verenigde Staten voor de bestrijding van de drugsmafia.

Slachtoffers bij acties in El Salvador

SAN SALVADOR — Bij botsingen tussen leger en guerrilla in El Salvador zijn tientallen soldaten en guerrillastrijders uitgeschakeld. Van legerzijde gaf men toe dat bij een guerrillaaanval op militaire stellingen in het grensgebied met Honduras vier soldaten gewond raakten en elf anderen overkwam dit ook toen zij in een guerrilla- hinderlaag liepen. De guerrillazender Venceremos meldde dat men 36 soldaten had uitgeschakeld, waaronder men doden en gewonden verstaat. Volgens het leger kwamen er vier guerrillastrijders om bij acties in de provincie Usulutan. Daar werden er ook twee gevangen genomen. Er vielen aan de guerrillakant ook acht gewonden.

In Buenos Aires

Ballingen Chili bezetten VN-kantoor

BUENOS AIRES — Twee Chileense ballingen hebben in de Argentijnse hoofdstad een kantoor van de Verenigde Naties bezet gehouden om een menswaardige behandeling te bereiken voor de vluchtelingen. Wij sterven van de hoger, maakten zij duidelijk. Het kantoor zorgde ervoor dat een van de beide mannen psychiatrisch geholpen kon worden. De andere bezetter werd gezegd dat hij zijn klachten op papier moest zetten in verband met een onderzoek naar de juistheid ervan.

Regering en vakbeweging gaan aan tafel zitten voor salarisoverleg

Bolivia moet weer wennen aan normalisering: zonder stakingen

LA PAZ — Bolivia probeert weer te wennen aan een normale toestand zonder stakingsacties en zonder felle sociale en politieke conflicten nu de stakingsacties officieel achter de rug zijn. Tussen regering en vakbeweging is namelijk een akkoord bereikt, dat onder meer de vrijlating van de verbannen vakbondsleiders inhoudt en hervatting van het werk.

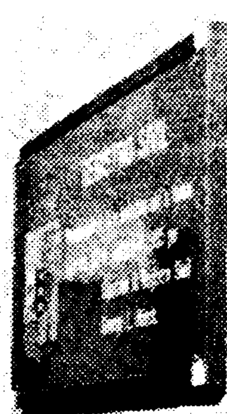
Dagenlang duurde het overleg tussen vertegenwoordigers van de arbeiders en de ministers om een uitweg te vinden uit de impasse waarin het sociale en economische conflict zich bevond. Kernpunt in het uiteindelijk bereikte akkoord is de opheffing van de staking welke als een algemene staking begon uit protest tegen de economische maatregelen van de regering van president Victor Paz Estenssoro. Namens de regering zetten de ministers Fernando Barthelemy van Binnenlandse zaken en Luis Fernando Valle van Defensie hun handtekening onder het akkoord. Voor de arbeiders trad op het bestuur van de Mijnwerkersbond. Met de algemene staking werd ook de hongerstaking opgegeven waaraan duizenden arbeiders deelnamen. Tegelijkertijd kondigde de regering de vrijlating aan van alle vakbondsleiders die met binnenlandse verbanning waren gestuurd naar eenzame plaatsen in Bolivia.

In de vakbondsverklaring namens het vakverbond COB staat dat men de stakingen afgelast met het oog op het beginnen van een permanente dialoog met de regering, binnen de grenzen van de grondwet. In de verklaring van regeringszijde staat dat om de dialoog met de arbeiders te vergemakkelijken besloten is de vakbondsleiders vrij te laten en ook andere burgers die aangehouden zijn. Beide parti en gaan aan tafel zitten met een gemengde commissie om de salarisseisen te bekijken van de arbeiders.

Met deze overeenkomst kwam een einde aan protestacties welke op 2 september begonnen. Op 4 september begon de algemene staking officieel welke aanvankelijk enige dagen zou duren maar uiteindelijk voor onbepaalde tijd werd afgekondigd. De regering antwoordde daarmee met de afkondiging van de staat van beleg, waarbij honderden vakbondsleiders werden opgepakt en velen van hen naar het binnenland werden verbannen. De staking werd illegaal verklaard en het leger werd ingezet waar dit kon om de staking te breken. Men bleef op de nodige plaatsen toch nog staken. Hoewel geen der beide partijen er melding van maakte is het eigenlijk het episcopaat geweest dat de twee partijen het mes op de keel zette en dwong met elkaar te gaan praten zonder de voorwaarden vooraf te handhaven. Even nog dreigde de zaak mis te lopen toen enige vakbondsmensen zeiden dat zij de staking niet zouden opheffen voordat de vakbondsleiders bevrijd zouden zijn. Deze hindernis is echter genomen en het resultaat is nu dat de twee partijen gaan praten over de salariskwestie. Voor de Bolivianen zal het even wennen zijn om na een maand van onrust een periode van betrekkelijke rust binnen te gaan. Niemand kan echter voorspellen hoe lang deze zal duren.

WILLEMSTAD — De afdeling paspoorten en identiteitsbewijzen van de Burgerlijke stand heeft een nieuw onderkomen en wel in het pas gerestaureerde pand naast de "Kranshi" op Scharloo. Het pand wordt door het eilandgebied Curaçao gehuurd. Het was gedeputeerde Hueck die onlangs een plakkaat onthulde waarmee hij tevens de officiële opening verrichtte van deze "nieuwe" afdeling.

Grote verliezen bij leger-offensief ontkend

M-19: guerrilla-banden met rest van halfrond

BOGOTA — De Colombiaanse guerrillabeweging M-19 ziet mogelijkheden voor een «revolutionaire unie van Latijns Amerika». Men zegt veel banden te hebben met strijdbare groepen in verschillende landen van het Westelijk halfrond.

Namens het oppercommando van M- 19 stelde Carlos Pizarro in een verklaring vast dat zijn beweging banden heeft met de guerrillagroep Alfaro Vive in Ecuador. Maar ook met revolutionaire sectoren, zoals men het noemt, in Venezuela, Nicaragua, El Salvador en Panama zijn er nauwe banden. Hij deed dit op een persconferentie in het bosrijke gebied in het zuidwesten van Colombia, in welke gebied onlangs nog fel werd gevochten met het Colombiaanse leger. Volgens hem hebben mensen uit Costa Rica en Uruguay zich ook bij M- 19 aangesloten, «want we kunnen onze deuren niet sluiten voor Latijnsamerikaanse makkers. Enigen van hen zijn bij de gevechten met de politie en het leger omgekomen.

Wat betreft het offensief van het leger tegen M- 19 werd ontkend dat men tientallen makkers door de dood had verloren. Op zijn hoogst zijn er tien omgekomen, zo beweerde het M- 19-commando. Men gaf toe dat het leger met groot materieel in de slag is zoals met vliegtuigen, helicopters en tanks. Maar met de meest moderne wapens kan men de guerrilla niet klein krijgen. Integendeel: M- 19 neemt in omvang toe. Wij hebben niet alleen wapens, maar wij hebben ook de steun van de bevolking, aldus Pizarro. M- 19 is niet meer tevreden met het hervormingen waarover met de regering van president Belisario Betancur kan worden gesproken in het vredesoverleg, wij roepen de bevolking op tot rebellie om daarna de macht van de regering over te nemen, zo beloofde hij.

Inflatie Ecuador

QUITO — De inflatie is in Ecuador in september beperkt gebleven tot 0,87 procent. Zo is officieel meegedeeld.

WILLEMSTAD — De Stichting Belangen Behartiging Jongbloed, beter bekend als de Stichting Jongbloed, organiseerde afgelopen zondag een geslaagde familie- middag voor de kinderen en buurtbewoners. De stichting, die al bijna twee jaar een goed beveiligings- systeem heeft met behulp van de Antilliaanse Beveiliging Centrale en waaraan de aangesloten leden maandelijks bijdragen in de kosten, had als speciale attracties onder andere muziek van Trio Los Emperadores, terwijl er eveneens een goochelaar optrad en een poppenkast- voorstelling werd gegeven.

Op de foto goochelaar Telemac in actie terwijl de kinderen gespannen toekijken.

Arbeiders klagen over gebrek aan leiding

Zoeken naar jongen onder puin in Mexico vervolgd

MEXICOSTAD — Verschillende reddingsploegen waren tot gisteravond laat nog bezig met het zoeken naar de negenjarige jongen die onder zo'n twintig ton puin bedolven ligt in het centrum van Mexicostad, dat twee weken geleden door twee zware aardbevingen getroffen werd. Men is op zoek naar de jongen zonder dat men eigenlijk weet waar hij ligt. Men heeft hem wel om hulp horen roepen.

Uit de gegevens welke beschikbaar zijn heeft men de conclusie getrokken dat de jongen moet zijn overrompeld door het invallende gebouw toen hij op weg was naar buiten. Men heeft er ook geen idee van hoe de jongen heeft kunnen overleven in deze veertien dagen. Zijn vader en grootvader zeggen dat zij de enigen waren die in het gezinsvertrek waren in het drie verdiepingen hoge gebouw toen de aardbeving zich voordeed. Maar een derde familielid houdt vol dat er nog een familielid onder het puin moet liggen. Maar daar hoort men geen geluiden meer van.

Haal me eruit, haal me eruit, heeft men de jongen horen zeggen. Het was het eerste gesproken contact met hem. Voordien gebeurde het contact via klopsignalen. Als hij levend onder het puin vandaan wordt gehaald is hij de eerste geredde sinds een week. Verleden week vrijdag heeft men namelijk de laatste mensen gered.

Volgens dokter Enrique Camacho Romero zit men waarschijnlijk anderhalve meter van de jongen verwijderd. De laatste keer dat men contact met hem heeft gehad was toen men via een microfoon zijn naam riep en hij zachtjes antwoordde door te kloppen. Het kind is namelijk te zwak om te praten, zo menen deskundigen. Hij heeft eerder laten weten dat het moeilijk is zijn handen uit te strekken.

De redders hebben twee parallel- tunnels gegraven om bij de jongen te komen. Kennelijk bevindt het kind zich nu tussen beide tunnels. Een Rode Kruis- functionaris maakte duidelijk dat het om een gecompliceerde zaak gaat, omdat de instorting zich kennelijk heeft voorgedaan waar het kind zich bevond. Maar voortdurend, zonder onderbreking blijft men graven en werken om de jongen boven de puinhopen te krijgen. Er staat al een helicopter klaar om de jongen meteen naar een militair ziekenhuis over te brengen.

De arbeiders die bij het reddingswerk betrokken zijn klagen echter over gebrek aan duidelijke leiding. Er lopen teveel mensen rond in deze omgeving die niets doen, zo klagen zij. Er zijn ook geen specialisten ter plaatse om leiding te geven. Voor Andres Frenades ligt de zaak eenvoudig: Er zijn teveel mensen die de held willen uithangen voor de tv camera. Maar het gaat om het leven van een kind zegt hij, het is geen spel. Er moest eigenlijk een actieplan zijn om naar te werken......

Papu doet voorstel:

Overheids aankoop Henderson-keten kan veel geld besparen

WILLEMSTAD — In een schrijven aan de Eilandsraad doet de organisatie Papu (Poder Ankra den Pueblo Uni) het voorstel dat de eilandelijke overheid de vier supermarkten van Henderson, welke keten zoals bekend onlangs failliet ging, overneemt. Dit omdat deze keten de overheid op langere termijn veel voordelen zou kunnen opleveren.

Naar de Papu naar voren brengt kan de overheid de kosten van onderstand, bezijdens het feit dat er ruim honderd werknemers in dienst worden gehouden, met de helft verminderen. Een uitleg hiervan: Momenteel gaat er jaarlijks ongeveer veertig miljoen gulden naar de uitbetaling van onderstand. De overheid zou het huidige "rekening- systeem" van Henderson moeten handhaven (waarbij de kopers op rekening inkopen kunnen doen, red) en eenieder die onderstand krijgt hier gebruik van laten maken. Het geld dat deze mensen normaliter ontvangen kan dan in tweeen gesplitst worden: een deel voor levensmiddelen en een deel voor ander eigen gebruik. Op die manier kan de overheid een deel van de veertig miljoen gulden kanaliseren, aldus de Papu.

Daarnaast wordt nog naar voren gebracht dat de aankoop van deze supermarkten op de lange duur zou bijdragen tot prijs- verlaging van levensmiddelen. Tot slot spreekt de Papu, die wel stelt dat de uitvoer van dit plan in handen gegeven moet worden van experts en verantwoordelijke mensen, de hoop uit dat de overheid dit voorstel zal overnemen.

Minimum-salaris in Paraguay 20% omhoog

ASUNCION — De regering van Paraguay heeft het minimum- salaris met twintig procent verhoogd. Dit is nu 53,215 guaranies per maand geworden oftewel 67 dollar, volgens de koers op de vrije wisselmarkt. Het is de eerste verhoging sinds januari. De salarisverhoging viel samen met de verhoging voor de tarieven in het openbaar vervoer. De kosten van levensonderhoud zijn sedert januari met 34,9 procent gestegen, zodat de koopkracht een stuk achteruit is gegaan voor degenen die met een minimum- salaris moeten zien rond te komen in het land van president generaal Alfredo Stroessner.

Chileense politicus:

Steun nodig van alle democratische krachten

SANTIAGO — Democratisch Europa moet zijn steun betuigen aan de democratische ontwikkelingen in Chili. Met deze boodschap trekt Gabriel Valdes door West Europa.

Valdes die voorzitter is van de internationale christen- democratische beweging wijst in dit verband op het akkoord van elf linkse en rechtse partijen over de versnelde terugkeer van de democratie. Deze partijen werken samen in het Democratisch verbond. Zij hebben elkaar gevonden door bemiddeling van de katholieke kerk. De overeenkomst is naar het zeggen van Valdes al door een miljoen Chilenen ondertekend, zeer tot ergernis van president generaal Augusto Pinochet, die kort na het bekend worden van het akkoord dit afwees. Onlangs heeft een van de leger- commandanten echter zich positief over dit akkoord uitgelaten.

EILANDGEBIED CURACAO

Het Hoofd van de Afdeling Burgerlijke Stand, Bevolkingsregister en Verkiezingen maakt bekend dat de loketten van zijn kantoor aan de Concordiastraat op maandag 7 oktober 1985 voor het publiek gesloten zullen zijn i.v.m. het plaatsen van handtekeningen ter ondersteuning van de ingediende kandidatenlijsten.

Afd. P.R. — Het Hoofd voornoemd, E.J. Spencer.

ZOEKERTJES

DINSDAGS EN VRIJDAGS

TE KOOP AANGEBODEN CURACAO

CHEVROLET TRUCK, 2 1/2 ton, vraagprijs f.4.000,-, tel.: 77177, na kantoortijd: 82939.

WEGENS OMSTANDIGHEDEN: Jeep Caribe 442, bj. 1984, i.z.g.st., full equipped, tuff-kote, speciale prijs, financiering mogelijk, tel.: 55026.

EEN ZITKAMERSET f.300,-, Hoogstraat 40.

INBOEDEL EUROPEES meubilair. Tevens auto's: Audi 100CD 1984; Datsun 280ZX 2+2 1982; motoren: Honda CB 400N 1984, Kawasaki LTD 440 1981, sjoer, Rooi Santoe 154, tel.: 675050.

SALE ZATERDAG 9-16 uur: porche 30 m²; stereoset Akai; volière 3x5m; Mitshubishi Colt 1981; Daihatsu Charade 1984; linnengoed; meubelen o.a. houten boekenkasten; eiken rookstoelen; eiken eetk. stoelen; slaapstoelen Mesker; grote eettafel; vaatwasser; wasmachine; grote koelkast; airco; stapelbed; 1 pers. bedden; lampen; boeken; planten; LP's; plafondfans; veel kl. hh. artikelen, etc, gespreide betaling moeilijk, Abrahamsz A152.

GIBSON KOELKAST ±18 cubic feet, 1 jr. oud, NAf.900,-. Tijdens kantooruren 611832, na zes uur: 74779/43682.

PERCEEL GROND 975 m², aanbetaling f.2.500,-, maandelijkse aflossing f.250,-, min. f.26,- per m², tel.: 82903.

MAZDA PANEL Van '84, i.z.g.st., vaste prijs f.8.750,-, West Groot St. Joris 138B, tel.: 672903.

PORCHSALE ZATERDAG 5 oktober de hele dag: manou bankstel + salontafel; rotan porchset; grasmaaier; stofzuiger; babybed; lampen; hobbytafel; diverse kleine artikelen; boeken etc., SBN Doormanweg 59, tel.: 78793.

EEN DAMESGITAAR, zo goed als nieuw, met hoes, voor f.225,-, tel.: 87063.

AUTO MERK Simca 1977 a.c. tape, radio AM/FM f.1.200,-; 2-pers. bed met matras f.350,-; 1 hanglegkast met spiegel f.350,-; 1 tv color 19", 2 jaar, f.300,-; 1 stereoset Sansui 2 jaar, f.750,-; 1 ijskast f.700,-, 2 mnd.; 1 tekentafel f.350,-, tel.: 674251.

GOED ONDERHOUDEN woonhuis: 3 slaapkamers, 2 badkamers, open keuken, overdekte voor- en achterporch, patio, carport, regenbak. Separaat: 2 slaapkamers met badkamer, eigendomsgrond 1020 m², vraagprijs f.130.000,-, tel.: 81694.

INBOEDEL + rubberboot + 12 PK motor, Borinquenweg 34.

INBOEDEL + Johnson 25 PK buitenboordmotor, Mahumaweg 36.

1 ANTIEKE GLAZEN kast; 1 antieke linnenkast, Didoweg 8.

SUBARU DL-5 Station- model, 20.000 km met airco en radio, december 1983, f.7.500,-, financiering mogelijk, tel.: 79802/613600 toestel 182.

TOYOTA CRESSIDA Estate, bwj. 1978 (NAf.3.750,-); double bed; single beds; porchset; bedbank + chair; baby's buggy and other small items. Contact Charman, Dalweg 3, tel.: 87079.

NIEUWE SURFARTIKELEN; Tornado 39, compleet met wedstrijdtuig en aluminium mast f.1.125,-; wedstrijdzwaard f.100,-; Gaastra IYRU 6.8m zeil f.250,-; eikenhouten eetkamerset: zeskantige tafel, zes stoelen met biezen zittingen f.1.250,-; 4 beukenhouten inklapbare fauteuils per stuk f.65,-; Nikkormat EL met standaard, lens zeer goed, f.325,-, Brakkeput Abao 88, tel.: 671440.

STUDIEPIANO f.850,-, Magdalenaweg 43, tel.: 76260.

WEGENS VERHUIZING: huiskamerset; huiskamertafel; wandmeubel; tv/muziekkast; éénpersoons- bedden, tel.: 44585.

WOONHUIS: 3 sl.-k,. 2 badk., ruim 1200 m, eigendomsgrond, taxatierapport, prijs n.o.t.k., tel.: 75785 's avonds.

PUPS MALTHEZER pekinees, f.125,- p.st., Caracasbaaiweg 187A.

WEGENS VERTREK: Toyota Corolla DX '81, 4-deurs, standard, zonder airco, Stoppelweg 12, tel.: 623695.

STELLINGKASTEN met commode f.300,-; Lundia stellingkasten f.500,-; slaapbank f.200,-; grenen eettafel f.175,-. Vanaf 15-10: gasfornuis f.275,-. Abrahamsz G-55, tel.: 672057.

TE HUUR AANGEBODEN CURACAO

NIEUW GEM. apt., incl. gas, alleenstaand, nette buurt, f.550,-, tel.: 80618.

LUXE APPARTEMENT, gestoffeerd & gedeeltelijk gemeubileerd, tel.: 74119 tussen 8.00-10.00 uur.

TE HUUR GEVRAAGD CURACAO

WOONHUIS IN rustige buurt, min. 3 slpk., 2 badk., huurprijs tot f.800,-, tel.: 78282.

HUIS, prijs tot NAf.500,-, tel.: 73318.

TA BUSKA pa hür un kas no meubla di 2 dormitorio, te f.500,-, tel.: 79354.

HUIS VOOR rustige Nederl. gezin, in buurt waar er géén problemen met watervoorziening zijn! Min. 3 à 4 slaapakmers, tel.: 88489.

ONGEMEUBILEERD HUIS, twee slaapkamers, telefoon aanwezig, prijs tot f.350,-. Bel 611024.

DIVERSEN CURACAO

VAN 13-12-85 TOT 12-1-86 een fraaie woning te Emmastad + auto te huur of te ruil met woning omgeving Amsterdam. Inf.: 73395.

OPPASHUIS GEVRAAGD: periode eind oktober - eind januari. Inl. tel.: 78793.

WEGENS VERTREK goed tehuis gezocht voor lieve jonge kater. Gratis af te halen. Tel.: 73869.

TE HUUR AANGEBODEN BONAIRE

GEMEUBILEERD HUIS aan zee, per week-end of per week. Inl.: 07-8614.

TE KOOP AANGEBODEN ARUBA

CAMARO BERLINETTA, bjr. 1982, full equip., vraagprijs f.15.000,-; tv + tv- tafel en antenne f.600,-, tel.: 22536 (kantoor), 24278 (privé), Erasmusstraat 1B.

WEGENS OVERCOMPLEET: Manou bankstel (5 pers.) + salontafel f.1.200,-; Philips platendraaier f.275,-; 2 luidsprekers (3-weg systeem) f.400,-, tel.: 34174 (bellen tussen 17.00-21.00 uur).

COMPLETE HUISINBOEDEL w.o. 2 nieuwe kinderfietsen; eiken meubelen; slaapkamer meublement ev.a. Zondag 6 oktober: Seroe Janchi 43.

OF TE Huur: huis op 1025 m² eigendomsterrein, vraagprijs f.40.000,-, Tanki Flip 43. Inf.: tel.: 32021.

KLEUREN TV Sony Trinitron f.600,-; dripsysteem f.200,-; kinderbuggy f.30,-; diverse planten, Seroe Bientoe 58, tel.: 27130.

SUBARU GLF 1983, kl. goud, airco, financiering mogelijk, prijs f.7.500,-, Pos Chiquito 98D, tel.: 47550.

TE HUUR AANGEBODEN ARUBA

UN KAS di 3 kamber na Seroe Blancoe 46B.

WOONHUIS GELEGEN te Savaneta, 4 slaapkamers, 2 badkamers, voor- en achterporch, carport, bergruimtes, buitenbar en 2 airco's. Inf.: mej. M. Reyes of M.H. Sing, tel.: 24742/25502.

LOSSE NUMMERS van de Amigoe zijn verkrijgbaar bij:
Drugstore Curaçao Plaza Hotel
Drugstore Holiday Beach Hotel
Drugstore Concorde Hotel
Bookshop Hato
Kappel, Winston Churchillweg
Toko La Palma, Schonegevelstraat 68
Celia, Postkantoor
Nene, Berg Altena
Faulborn, Berg Altena
Boekhandel Van Dorp in Punda, Otrobanda en Promenade
Boekhandel Eddine
Boekhandel Salas (Fokkerweg)
Mensing's Caminada
Novo's Book and Giftshop
Moron, Saliña
Sousa, Cas Coraweg
Jean Louis Liquor Store, Gosieweg
Zuikertuintje
Bloempot Book and Toyshop
El Chico, Caracasbaaiweg
Henriquez, Trapsteeg
Shon Nana, Breedestraat
La Bonanza (O)
Nos Tienda, Hospitaal
Shon Ma Center, Welgelegen
Boekhandel Sta. Maria, Winston Churchillweg
La Estrella, Winston Churchillweg
Kort, Schottegatweg West/Rio Canario
Eddy's, Colebra Berde

DEPARTEMENT VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Maximum prijzen Eilandgebied **CURACAO**, ingaande **4 oktober 1985;**

	verpakking	kleinhandel	consument
BABYVOEDING			
Molenaar (rijstebloem koken)	20/200 gr	f. 20,38	f. 1,13
(rijstebloem Brdkl.)	20/200 gr	f. 21,99	f. 1,22
(7 granen)	20/200 gr	f. 21,06	f. 1,17
(tarwegries honing)	20/200 gr	f. 25,61	f. 1,42
(kinder Muesli)	24/200 gr	f. 31,76	f. 1,47

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 08.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00 / 14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(openingstijden voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00 / 14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya Cacique 4.

Ellis lijsttrekker UPB

Urba Pourier no 2 en Ramoncito Booi 3

KRALENDIJK — Woensdagavond werd in Cas Patriotico door 104 wijkleiders de lijst voor de komende Statenverkiezingen van de Partido Patriotico Bonaireano (UPB) goedgekeurd. De partij die gestart is als Partido Patriotico heeft de laatste jaren ook bekendheid gekregen als Union Patriotico vanwege de coalitie met andere partijen die een stembusakkoord afsloten met de PPB. Een van de bekendste daarvan is de POB van Broertje Janga die inmiddels met een eigen lijst op het toneel is verschenen.

De voorgestelde lijst bleek door de wijkleiders zonder problemen te worden goedgekeurd en behalve naar verwachting Rudy Ellis op de eerste plaats, blijkt de uit Rincon afkomstige Urba Pourier inmiddels hoog gestegen te zijn. Dat is voornamelijk veroorzaakt door het wegvallen van dissident Humphrey Wout, die een zeer groot aantal stemmen trok op Rincon en zich nu beschikbaar heeft gesteld voor de POB. Urba Pourier is bij de eilandsraads- verkiezingen gekozen om een raadszetel in te nemen en vriend en vijand heeft inmiddels kunnen constateren, dat politiek niet de sterkste zijde is van mej. M.U. Pourier. De lijst, aldus partijleider Ellis, ademt een goede sfeer en een gevoel van eenheid, maar ook van begrip voor elkaar en de wil samen te werken.

Behalve Ellis en Pourier resp. op de eerste en de tweede plaats blijkt de uit Aden afkomstige Ramoncito Booi — een euwige rivaal van Humphrey S. Wout — een goede derde te zijn. Booi die van origine onderwijzer is zal ongetwijfeld zijn invloed doen aanwenden om de Europees Nederlandse leerkrachten snel te vervangen door Antillianen en met name Bonaireanen aangezien dat de enige opvoeders zijn die liefde en eerbied voor Bonaire kunnen bijbrengen aan de opgroeiende jeugd. Aldus een toespraak van Ramoncito Booi tijdens het tweede partijcongres van de UPB. Nummer 4 is de nestor in de Bonaireaanse en landelijke politiek Papa Camil Statia, 5. Jombi Silberie, 6. Mario Mercera, 7. Sonny Samson, 8. Bochi Frans, 9. Johny Martha, 10. Humphry de Lannoy en 11. Robby de Jongh die na een korte zijsprong naar ABO een onmogelijke combinatie van de POB van Janga en de Aden van Saleh de weg weer terug heeft gevonden en zelfs campagneleider is van de UPB.

Cu honda pena pero conforme cu Dios su voluntad nos ta participa fallecimento inespera di:

CORINA ABELINA BURLESON BECKER

Na nomber di su jiunan:
Edwin Zichem, esposa y jiunan
Olga Jacobs, esposo y jiunan
Greta Jacobs, esposo y jiunan na Merka
Ludwig Burleson y Annie Zievinger y jiunan
Henry Burleson, esposa y jiunan
Theo Burleson, esposa y jiu na Hulanda
Netty Kock, esposo y jiunan
Robby Burleson
Imelda Burleson

jiunan di crianza:
Sonia Stuit y esposo na Hulanda
August (Popey) Reyes, esposa y jiunan na Curacao
Anton Burleson, esposa y jiunan na Bonaire.

rumanan:
Charles Becker, esposa y jiunan
Carlota Reyes, esposo y jiunan
Tina Becker y jiunan

nieto y nietanan, bisanietonan na Hulanda, Merka y Aruba, sobrino y sobrinanan na Hulanda, Merka y Aruba, famia Komproe na Curacao, Legioen di Maria, Blue Army, Sociedad Emmanuel y demas famia ta invita tur amigo, bisinja y conocirnan na acto di entiero cual lo tuma lugar diasabra pa 4.30 p.m. saliendo for di Iglesia San Francisco pa santana catolico den Boerhaavestraat. Restonan mortal lo ta for di 2'or den Iglesia San Francisco na Playa. Despues di entiero no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aruba, 4 oktober 1985.

Met verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van de heer

DIONISIO ALBERTICO RINCONES

in leven commissaris van ons bedrijf.

Wij hebben hem leren kennen als een harde werker die voor de belangen van de haven opkwam.
Aan de nabestaanden bieden wij onze innige deelneming.

Direktie en personeel van Aruba Ports Authority N.V.

Aruba, 3 oktober 1985.

Met grote verslagenheid en diepe droefheid hebben wij kennis genomen van het overlijden op 46-jarige leeftijd:

DIONISIO ALBERTICO RINCONES

in leven voorzitter van onze vakbond.

Op dynamische wijze heeft hij sedert 1981 onze vakbond geleid. De wijze waarop hij zich iedere minuut van de dag voor het welzijn van de haven in het algemeen en de havenarbeiders in het bijzonder inzette zullen wij in grote dankbaarheid blijven gedenken.
Wij verliezen in hem een goede voorzitter, die een grote leegte in onze harten achterlaat. Onze dankbaarheid zullen wij tonen door zijn werk en streven te blijven voortzetten.

Bestuur en leden van de Union Portuario Aruba U.P.A.
Aruba, 4 oktober 1985.

» stockmarket « NEWS

NEW YORK 10.15 A.M.

BritishP.	1,4305	JanYen.	4,701
GermanM.	38,30	CanD.	73,27
Gold	330,20	Silver	6,36

NEW YORK STOCK EXCHANGE

Allied Stores	53 7/8 -	3/4	IBM	124 3/8	unch
Apache Corp.	11 3/8	unch	ITT	34 7/8 +	7/8
Amer.T.& T.	21 1/4	unch	Lone Star Ind.	26 3/4 +	1/4
Beatrice Co's	38 1/2 -	3/4	McDonalds	65 1/4	unch
Burroughs	63 1/2 -	5/8	Natl.Distil.	30 1/8 -	3/8
Campbell RL	24 1/8 +	1 1/4	Natl.Presto	27 -	1/4
Chrysler	36 3/4	unch	NCR	33 5/8 -	1/4
Coca Cola	69 3/4 +	1/8	Pantry Pr.	6 1/4 +	3/8
Digital Eqm.	108 1/4 -	1 1/2	Pepsico	60 1/8 -	1 1/8
Dupont	58 7/8 -	1	Seagram	41 1/8 -	5/8
East.Kodak	44 1/8 +	1/8	Sears	32 1/2 -	1/4
Foster Wheeler	12 1/8 +	1/8	Sunshine M.	6 3/8 +	5/8
Genl.El.	57 5/8 -	1/4	Texas Instr.	93 7/8 +	5/8
Genl.Dynamics	70 3/4 +	1/4	United Airl.	47 5/8 +	5/8
Georgia Pac.	21 1/2 +	1/8	Union Pac.	47 7/8 +	1/8
Genl.Motors	68 1/4 +	5/8	United Tech.	38 1/4 +	1 1/8
Gilette	65 5/8 +	1 5/8	Warner Comm.	34 5/8 -	3/8
Hammerm.P.	40 1/4 +	1	Warner Lamb.	38 3/4 +	7/8
Homest.M.	25 3/8 +	7/8	West.El.	36 7/8 -	5/8
Hutton	34 1/8 -	1/8	Xerox	48 3/4 +	3/8

DOW JONES

Industrials	1333,11 -	0,56
Transportation	649,11 +	1,87

AMERICAN STOCK EXCHANGE

Computer & Technology	94,70 +	0,04
Precious Metals	76,88 +	3,56

REUTER.

CLOSING MARKET COMMENT OCTOBER 3,1985.
The market opened lower and declined during the first hour of trading. From this point a steady rally unfolded pushing the market to over a five point gain. During the last 90 minutes all of the gain was given up and the Dow Jones Industrial average closed at 1333,11 down .56 of a point. Advancing issues were about even with declining issues. The Transportation average managed to advance. Volume was approximately 128 million shares. Gold and Silver were very active and had strong gains. Deal and takeover stocks were again very active. Some large gainers included Gould, Time and Carter Wallace. Some large losers included Midcon. Sun and Rohr Industries. The market is currently at a first restistance level and is consolidating gains made from last thursday and earlier this week.
E.F. HUTTON RESEARCH.

Mutaties in RK schoolbestuur Bonaireanen vervangen aftredende religieuzen

KRALENDIJK — Door het aftreden van frater Adelbrecht Nieuwland en zuster Melatina is het aantal religieuzen in het RK Schoolbestuur teruggebracht tot voorzitter frater Aurelio Verbunt, die dezelfde functie ook bekleedt in de overigens volledig onafhankelijk opererende Stichting Centraal Schoolbestuur op Curaçao. De vacatures zullen worden ingenomen door Bonaireanen uit de gemeenschap.

Naar de Amigoe heeft vernomen van voorzitter frater Aurelio is het terugtrekken van frater Adelbrecht voornamelijk om gezondheidsredenen terwijl zuster Melatina om redenen van persoonlijke aard het ontslag bij de stichting heeft ingediend. Zoals bekend heeft zuster Melatina onlangs haar zeventigste verjaardag gevierd en gelooft derhalve dat zij haar plaats kan afstaan aan jongere krachten. Uiteraard diende het dagelijks bestuur dat uit twee fraters en een soeur bestond aangevuld te worden en daarin is inmiddels voorzien door de benoeming van Papa Statia als secretaris en mevrouw Pourier Martijn als secretaresse. De overige bestuursleden van het RK. Schoolbestuur zijn mevrouw Shonlina Beukenboom en de heren Dolfi Davelaar en N. (Boy) Pourier. Naar van frater Aurelio is vernomen zullen nog twee bestuursleden aangezocht worden.

De administratie van het RK Schoolbestuur zal gevoerd worden door een tweetal aangetrokken krachten die in de morgenuren op het kantoor van het Schoolbestuur op de Domonicusschool bereikbaar zijn.

Gelukstelegrammen DP naar Venezuela

WILLEMSTAD — De (regeringspartij) DP heeft diverse telegrammen naar Venezuela verstuurd in verband met de overname van de Antillen en Venezuela van de Curaçaose raffinaderij.

Zo kreeg ook president Lusinchi een telegram waarin hij bedankt wordt voor zijn medewerking en "vaste wil" ten aanzien van de voortzetting van de raffinaderij. Ook het bestuur van de Accion Democratica heeft een schrijven met een soortgelijke boodschap gekregen. De DP Curaçao spreekt daarnaast de hoop uit dat de "banden met de AD" ten goede zullen komen van de volkeren van beide landen. De Venezolaanse consul in Willemstad, dr Ochoa Teran, wordt evenzo bedankt voor zi n steun en tussenkomst. Alle telegrammen zijn ondertekend door partij- voorzitter Bikker en secretaris Diaz.

PDB strooit zand in de ogen met artikel 110 van ERNA

Ellis: ervaring en dynamiek zijn steunpilaren voor goed bestuur

KRALENDIJK — De komende verkiezingen zijn voor de Union Patriotico Boneriano (UPB) van zeer groot belang wil er de komende jaren nog een rol gespeeld worden op politiek terrein. De verkiezingen van de eilandsraad die door de UPB verloren werden hebben de groene partij in ieder geval nog voor de komende twee jaar buiten spel gezet. Het ontslag van minister Ellis uit het Kabinet Liberia Peters en de onafhankelijkheid van het vroegere UPB-statenlid Humphry Wout zal op 22 november rechtgetrokken moeten worden. De lijst die de UPB heeft samengesteld biedt weinig verrassingen; maar ook in de politiek is de bal rond.

Sedert het eclatante verlies van de PDB bij de door Broertje Janga geforceerde Cambio in '69 heeft de UPB een voorname rol gespeeld in de Bonaireaanse politiek. Van 1970 tot de eerste helft van 1983 heeft de UPB bestuursverantwoordelijkheid gedragen terwijl het eiland bovendien van 1973 tot eind 1983 in de Centrale regering en de Staten vertegenwoordigd was. Partijleider Rudy Ellis meent dan ook, dat juist de UPB heeft bijgedragen tot een vergroting van de economische toestand zoals die gedurende twee jaar op Bonaire is geweest; althans tot juli 1983 toen de PDB de zaak heeft overgenomen. Juist de dynamiek en de ervaring in de gelederen van de UPB, aldus Ellis hebben bijgedragen tot de realisering van projecten als wegrenovatie, volkswoningen, industriehallen, nieuwe waterplant en de renovatie van het pijpleidingenstelsel van de Waterdistributiedienst. Vele van deze projecten aldus Ellis zijn nu in uitvoering en het huidige BC wil dan ook niet accepteren dat deze projecten in feite door het vorige BC zijn geëntameerd.

Helaas constateert Ellis daarbij dat vele van de projecten dreigen te mislukken ofschoon de PDB deze projecten op een presenteerblaadje aangereikt heeft gekregen. Daarvoor zou Ellis voldoende bewijzen voorhanden hebben. Er is geen serieus gericht beleid, aldus Ellis en door gebrek aan inzicht worden belangrijke zaken gewoon uit het oog verloren zoals het verlies van de vijfde arts te Noord di Saliña, het probleem rond het tehuis van ouden van dagen, de kortinger op het loon van de werknemers in losse dienst terwijl anderzijds partijpolitieke vriend es aantrekkelijke posities aangeboden krijgen.

ARTIKEL 110

Iedere keer opnieuw, aldus UPB leider Rudy Ellis tracht men de bevolking zand in de ogen te strooien met aanhalingen uit de ERNA regeling artikel 110 waarin staat dat de Centrale regering het tekort op de begroting dient aan te vullen. Het is echter algemeen bekend, aldus Ellis dat een drum zonder bodem moeilijk te vullen is. In deze moeilijke tijd dient het BC zijn kosten zoveel mogelijk terug te brengen aldus Ellis. Toch blijken er voortdurend reisjes gemaakt te worden naar Argentinië, Brazilië, Amerika en Europa. Dezelfde PDB waarschuwde in de tijd dat zij nog de oppositiebanken bezetten echter wel voor het scheppen van valse verwachtingen, aldus Rudy Ellis. Dit BC doet volgens de UPB leider niet anders.

De gevolgen van het slechte beleid van de huidige overheid laten volgens Ellis niet lang op zich wachten: inmiddels hebben ambtenaren en leerkrachten al gemerkt dat het salaris niet volledig uitbetaald kan worden. Daarbij moet wel verwezen worden naar het Stafbureau aldus Ellis, want de gemiddelde jaarlijkse kosten daarvan bedroegen rond honderddertig duizend gulden. In de financiële malaise is noch Nederland noch de Centrale regering van plan te helpen. Ellis stelt derhalve voor om het stafbureau ten spoedigste op te heffen en het aantal gedeputeerden terug te brengen naar twee, zoals het altijd was. (Ellis verliest kennelijk uit het oog dat Avelino Cicilia reeds twee jaar niet werkzaam is als gedeputeerde vanwege zijn vervanging van gezaghebber Alfred Sint Jago die nog steeds met ziekteverlof is RED).

DRUGS

De UPB, aldus Ellis, maakt zich uitermate bezorgd over het feit dat de bevolking van Bonaire vertegenwoordigd wordt door figuren die zich voor de rechter zullen moeten verantwoorden voor hun betrokkenheid bij gebruik van verdovende middelen. Een feit is echter wel dat de posten die door deze heren in de eilandsraad worden ingenomen nog steeds gehandhaafd zijn, aldus Ellis die kennelijk vier maanden na de drugsproblemen van Wout de bevolking en de UPB benadeeld ziet. Het is een ontstellend gebrek aan eerbied, beschaving en ethiek, aldus Ellis dat de zetels die door dit soort figuren worden ingenomen niet teruggegeven worden aan de partij in afwachting van de te volgen rechtsprocedure.

Weinig verrassingen op PDB-lijst

Cai Mersera is vertrokken en afgetreden Abraham aangebleven

KRALENDIJK — In vergelijking met de lijst die de Partido Democratico Bonaireano (PDB) indiende bij de laatstgehouden verkiezingen voor de eilandsraad in 1983 kan opgemerkt worden dat zich praktisch geen veranderingen hebben voorgedaan. Slechts een geringe wijziging van de volgorde in de lijst en het ontbreken van de naam Cai Mersera — afkomstig van Aden — zijn enigszins opvallende feiten. Ogenschijnlijk weinig problemen dus in de rode partij van algemeen adviseur Jopie Abraham dus.

Volgens de huidige PDB-gedeputeerde Monchin Soliana stevent de PDB rechtstreeks af op de beschikbare drie zetels voor Bonaire. Soliana baseert dat op zijn vermoeden, dat de beide splinterpartijen POB en PAN zoveel stemmen zullen weghalen bij de UPB, dat de partij van ex-minister Rudy Ellis niet eens de kiesdrempel zal halen. Toch is de toekomst voor de PDB ook niet geheel probleemloos en 22 november zal moeten uitmaken, of de bevolking eigenlijk wel beseft dat er een aanzienlijk verschil is tussen Staten- en eilandsraadsverkiezingen. De gemiddelde werknemer bij de grootste werkgever de Overheid is te vaak geconfronteerd geworden met de maandelijks terugkerende problemen van een half salaris. Of dit probleem structureel is zoals gedeputeerde van Financien Monchin Soliana zo duidelijk weet uit te leggen of een gevolg van een onduidelijk financieel beleid van het BC zal voor de gemiddelde kiezer minder de vraag zijn dan zijn financiele zorgen aan het eind van de maand. Een oneerlijke beoordeling van de problemen waarvoor het BC zich gesteld ziet misschien, maar wel een realiteit die invloed kan hebben op de komende verkiezingen.

Ook het begin dit jaar ingediende ontslag van partijleider en partijvoorzitter Jopie Abraham dat overigens zonder veel ruchtbaarheid weer ingetrokken schijnt te zijn heeft natuurlijk zijn oorzaak en de frustraties die er onder de fervente PDB-aanhangers leven kunnen niet met een glimlach worden afgedaan. Dit neemt overigens niet weg dat de PDB een redelijk acceptabele lijst ingediend heeft, waar echter de derde plaats van Franklin Crestian die toch de aangewezen stemmentrekker is van Rincon enkele vraagtekens oproept. Evenals het ontbreken van de naam C.E. Thode die als nummer 9 op de PDB lijst in 1983 goed was voor 161 stemmen te Rincon. Altijd nog twintig meer dan gedeputeerde Franklin Crestian. Nummer 1 Jopie Abraham, 2. Avelino Cicilia, 3. Franklin Crestian, 4. Monchin Soliana, 5. Marelva Soliana Pourier, 6. Alipio Goeloe, 7. Netto Melaan, 8. Jose Winklaar, 9. Eddy Domacasse, 10. Hose de Jongh en 11 Ramon Semeleer.

RUDY ELLIS
... artikel 110 ...

Christoffel Park zondagochtend vroeg open

WILLEMSTAD — Het Christoffel Park is aanstaande zondag 6 oktober voor de sportievelingen weer eens extra vroeg geopend voor een frisse ochtendwandeling. De poorten gaan om zes uur 's morgens open. Tevens wordt bekend gemaakt dat de paden en wegen in het park helemaal zijn opgeknapt en wordt men herinnerd aan de maximum snelheid van twintig kilometer per uur binnen het Christoffel Park.

Koersen Centrale Bank

NOTERINGEN CENTRALE BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN GELDIG OP VRIJDAG 4 OKTOBER 1985 EN TOT NADER ORDER:

US DOLLAR	1.77	1.79	1.81
CAN DOLLAR	1.29	1.31	1.33
PND STERLING	2.49	2.545	2.605
NED GLD	60.14	60.86	61.66
BOLIVAR	—	—	
ZW FRANCS	83.30	84.02	84.82
FR FRANCS	21.17	22.27	22.97
DUITSE MARK	67.95	68.67	69.47
SUR GLD	—	100.07	102.59
IT LIRE	0.69	0.99	1.05

KOERSEN VAN DE OBLIGATIELENINGEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN UITGEGEVEN DOOR HET DEPARTEMENT VAN FINANCIEN EN GELDIG VANAF HEDEN 4 OKTOBER 1985 EN TOT NADER ORDER.

9.75 %	OBLIGATIELENINGEN PER 85/89	99.84
13 %	OBLIGATIELENINGEN PER 86/90	109.00
12.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1986	103.55
12 %	OBLIGATIELENINGEN PER 88/92	109.02
10.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1988	102.09
10.25 %	OBLIGATIELENINGEN 1985 PER 1990	101.52

HET EFFECTIEVE RENDEMENT OP ALLE OBLIGATIELENINGEN BEDRAAGT 9.82%.
DE AANKOOP VAN OBLIGATIELENINGEN KAN GESCHIEDEN BIJ HET LOKALE BANKWEZEN.

WEEKEND

AMIGOE

ÑAPA

WEEKEND BIJLAGE

VRIJDAG 4 OKTOBER 1985

Architectuur, wat is dat?

In dit artikel zal getracht worden de belangrijkste aspekten m.b.t. het begrip architektuur nader te belichten; alsmede wordt een globale visie gegeven over de architektuur op Curaçao, met name de moderne architektuur.

Architektuur creëren van ruimte door ordening van materiaal op dusdanige wijze dat er aan het gebouwde resultaat een zekere meerwaarde kan worden ontleend in o.a. gebruikstechnische, psychologische, culturele, historische, klimaattechnische en ekonomische zin. Hoewel deze aspekten sterk met elkaar verbonden kunnen zijn, is het zinvol ze afzonderlijk te beschouwen.

GEBRUIK

De gemiddelde opdrachtgever interesseert het meest of zijn gebouw goed ingericht kan worden; of er later veranderingen mogelijk zijn; of zijn airco blijft funktioneren en op zijn minst, of zijn gebouw ook zonder airco geventileerd kan worden; of zijn dak niet lekt, en hij niet elk jaar duizenden aan onderhoud moet besteden, enz. Toch dient de architekt aan de gebruiks- technische aspekten uitermate grote aandacht te besteden. Bij opdrachtgevers bestaat nogal eens de indruk dat architekten dit onvoldoende inzien.

Zoals uit het voorgaande reeds kan worden gekonkludeerd, zijn: gebruiks- technische aspekten o.a. een efficiënte plattegrondvorming die een ekonomisch ruimtegebruik en een zekere flexibiliteit biedt, een goede oriëntatie i.v.m. bezonning en ventilatie en een zodanig materiaalgebruik dat onderhoud minimaal en eenvoudig is, e.d.

PSYCHOLOGIE

Het zal een ieder duidelijk zijn dat men in gebouwen of stedebouwkundige ruimten duizend-

(zie verder blz. 8 en 9)

BUITENLANDSE KRANTEN

Oorlog van woorden

DE VOORBEREIDINGEN VOOR de topconferentie tussen Reagan en Gorbatsjov bestaan tot nu toe voornamelijk uit propaganda-offensieven. De Russen begonnen er mee en de Amerikaanse president kon niet achterblijven, al was het alleen maar voor eigen tribune: de relatie tussen president en kiezers in de Verenigde Staten is uiterst belangrijk en wordt via de koortsthermometers van de opinie-onderzoeken de hele ambtstermijn door onderzocht. Het belangrijkste punt van de komende topconferentie is ongetwijfeld de nucleaire wapenbeheersing en zij valt in twee delen uiteen: de huidige besprekingen in Genève en het Starwars-project, zoals het meestal wordt genoemd.

De officiële naam daarvan is Strategic Defense Initiative oftewel SDI. De Russen laten geen gelegenheid onbenut om daarop hun aanvallen te lanceren, om het even of het nu om een interview met Gorbatsjov in het weekblad Time gaat dan wel om een bezoek aan Moskou van Amerikaanse senatoren. Steeds weer zeggen zij dat het een verwerpelijk plan is dat alleen maar bijdraagt tot de verhoging van de spanningen.

Daarmee wordt ingespeeld op de weerstand, die ook in de Verenigde Staten nog tegen SDI bestaat, om van West-Europa maar te zwijgen. Wanneer in een dergelijke situatie allerlei opmerkingen vanuit Moskou maar lang genoeg worden herhaald, is er zeker kans dat men er op den duur in gaat geloven, zeker in de publieke opinie. Vandaar dat te verwachten was, dat de Amerikaanse president op zeker moment het woord zou nemen om ook zijn standpunt duidelijk te maken. Dat is gebeurd: een persconferentie waarop hij verzekerde niet van plan te zijn het SDI-onderzoek bij de komende top als object voor onderhandelingen in te brengen. Wel kan dat te zijner tijd gebeuren als het onderzoek is afgesloten en het systeem uitvoerbaar blijkt. Overigens moet daaraan worden toegevoegd dat dit niet meer onder zijn presidentschap kan gebeuren: het SDI-onderzoek loopt tot ver in de jaren negentig door.

De Russen zouden het liefst SDI nu al in de grond boren, want zij zijn er doodsbang voor. Niet bang omdat het hen zou bedreigen — het is tenslotte een verdedigingssysteem — maar omdat het hun strategisch concept aantast. De laatste jaren hebben zij alles gedaan om hun offensieve wapens zo sterk mogelijk te maken, krachtinspanningen die zouden worden genivelleerd, indien de Amerikanen kans zouden zien daartegen een sluitend defensiesysteem te ontwerpen. Dat kan duidelijk worden gemaakt met een vergelijking in conventionele zin. Indien bijvoorbeeld vóór de Tweede Wereldoorlog twee Europese staten — bijvoorbeeld Duitsland en Engeland — zodanig sterke luchtmachten zouden hebben ontwikkeld, dat vrijwel elke vierkante centimeter van deze beide landen met bommen belegd had kunnen worden. In deze opvatting zou dan een goede luchtafweer nog niet bestaan. Als op dat moment Engeland een moderne verdediging tegen vliegtuigen zou hebben ontwikkeld, zou het effect van de eventueel vijandelijke luchtmacht worden geneutraliseerd. En dat zou in Duitsland een geweldige schok hebben veroorzaakt.

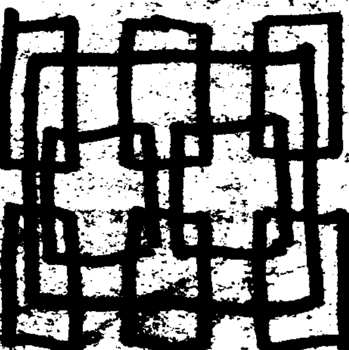
Dat is nu precies wat er aan Russische kant aan de gang is: de angst voor het niet meer effectief zijn van de eigen aanvalskracht, van de afschrikking. Die angst wordt nog versterkt door de argwaan tegen het kapitalistische Amerika, dat het deze defensie zal gebruiken in samenhang met de eigen offensieve mogelijkheden. Toen in maart 1983 president Reagan zijn befaamde toespraak hield, waarin hij het concept van SDI nader uiteenzette, reageerde de toenmalige Sovjetleider Andropov met de verklaring dat de Verenigde Staten er kennelijk op uit waren om de Sovjet-Unie nucleair te ontwapenen, terwijl zij zelf wel de gelegenheid hielden om tot een 'first strike' over te gaan. In het nucleaire woordgebruik zijn er twee 'aanvallende' uitdrukkingen, die sterk op elkaar lijken, maar verschillende situaties aangeven: 'first strike' en 'first use'. Met 'first strike' wordt een eerste massale verrassingsaanval bedoeld en met 'first use' de mogelijkheid om in een conventionele oorlog als eerste nucleaire wapens te gebruiken.

De Russen zijn dus bang en vanuit die verhouding reageren zij op SDI. Zij hebben echter een volkenrechtelijke basis om de Amerikanen argwanend te volgen, namelijk het Anti-Ballistic Missile-verdrag (ABM-treaty), dat zij in 1972 met de Verenigde Staten sloten. Het is namelijk niet mogelijk om alle aspecten van SDI grondig te testen zonder artikel V van dit verdrag te overtreden: beide partijen verplichten zich in dit artikel geen AMB-systeem te ontwikkelen — stelsels om zich te verdedigen tegen raketaanvallen op zee, in de lucht, in de ruimte en op het land. President Reagan houdt echter op zijn beurt vol dat er op dit ogenblik van overtreding geen sprake is. In de letterlijke zin van het verdrag heeft hij gelijk: het onderzoek richt zich op de samenstellende delen van SDI. Dat neemt echter niet weg dat zodra alle componenten van SDI worden bijeengebracht om gezamenlijk te worden getest, er wel degelijk sprake is van overtreding.

Daarop doelde hij kennelijk toen hij tijdens zijn persconferentie verzekerde bereid te zijn om te zijner tijd wel met de Russen te onderhandelen als men zover is dat tot plaatsing kan worden overgegaan: de dan optredende president zal dan wel moeten. Er doet zich kennelijk nu de situatie voor die Henry Kissinger al in 1974 voorspelde tijdens een achtergrondinformatie voor de Amerikaanse pers. Hij zei toen dat in de jaren tachtig de grotere beweeglijkheid van de Verenigde Staten en de grotere kwetsbaarheid van de Russen vermoedelijk een toestand zou opleveren, waarin de bedreiging voor de Sovjets wellicht groter zou zijn dan die voor de Amerikanen, ongeacht het totaal van het aantal raketten of kernkoppen. Tien, twaalf jaar later blijkt het inderdaad zo ver te zijn. Mogelijk heeft Gorbatsjov daarom ingestemd met een topconferentie.

De houding van de Russen is begrijpelijk, maar dat betekent toch niet dat die van de Amerikanen daardoor verwerpelijk zou zijn. Washington is met de ontwikkeling van een totaal nieuw strategisch concept bezig en dat maakt de Sovjets uiterst onzeker. Zij zijn minder flexibel dan de Verenigde Staten en bij hen leidt dit tot verontrusting en tot grote woorden, een oorlog van woorden. President Reagan heeft herhaaldelijk verzekerd dat hij slechts naar 'stabiliteit' streeft in de verhouding tussen zijn land en de Sovjet-Unie. Hij zal daarvan Gorbatsjov moeten overtuigen en dat zal — zo blijkt nu al — niet makkelijk zijn. (Uit de Haagsche Courant) □

DE KOK

Onderwijs in slop in Groot Brittannië

LONDEN — Het onderwijs in Engeland wacht sombere maanden. Met grote meerderheid van stemmen heeft de Nationale Unie van onderwijzers (NUT) besloten tot tenminste Kerstmis het schoolbedrijf te ontregelen door onverwachte stakingen van een halve dag. Een misschien nog grotere handicap voor het onderwijs is het besluit van de verbolgen onderwijzers hun activiteiten strikt tot les geven te beperken. Géén ouderavonden, geen toezicht op overblijflokalen, geen sportevenementen of toneelclubs.

De kinderen zijn uiteraard de dupe. Maar de NUT-leden beschouwen zichzelf sinds jaar en dag als dupe. Bijna een kwart van de onderwijskrachten verdient minder dan 34.000 gulden Nederlands, het gemiddelde loon van een handarbeider. Nieuwe leerkrachten (die over een academische graad op het niveau van een kandidaat moeten beschikken) beginnen op een jaarsalaris van krap 27.000 gulden Nederlands. Zeventig procent van alle 210.000 NUT-leden verdient na tien tot vijftien dienstjaren een salaris van weinig meer dan 36.000 gulden Nederlands.

Reeds maandenlang wordt het onderwijs ontwricht door model- en minimum-acties van de NUT. De regering heeft zich nu bereid getoond de salarissen met 6.9% procent voor 1985 te verhogen, en 6.9 procent te bieden als de onderwijzers akkoord gaan met een herziening van salarisschalen en werkomstandigheden. Weliswaar is het aanbod iets beter dan voorheen, maar voor de vakbond die haar leden ten zeerste bij vergelijkbare beroepsgroepen ten achtergesteld acht, is dit alles nog te weinig en komt het te laat.

REGIONAAL

Ruim driekwart van de 70 procent der leden die hun stem hebben uitgebracht, spraken zich onlangs voor stakingen van een halve dag uit om regionale bijeenkomsten van de NUT te kunnen bijwonen. Op het ogenblik van de staking was dit nieuwe aanbod van de werkgever nog niet eens bekend. Maar, zo zegt Fred Jarvis, secretaris-generaal van de vakbond, "Ik voorspel dat de steun voor een staking nog sterker zou zijn geweest als men wel van het aanbod had geweten'.

In de komende weken worden zestig protest- bijeenkomsten in het gehele land belegd. Daarna volgen nog eens drie halvedagstakingen op verschillende dagen en in verschillende gebieden. Het onderwijs zal dan ook aan maximale verwarring ten prooi zijn. Aan alle extra en buitenschoolse activiteiten komt met onmiddellijke ingang een einde. "Wij zeggen niet tegen onze leden wat zij laten moeten — wij zeggen wat zij doen moeten; alleen en uitsluitend les geven", aldus een NUT-bestuurder.

De reactie van de ouders is er een van moedeloosheid: het einde van het conflict is niet in zicht. En tot teleurstelling van de meeste leerlingen. Alles wat het schoolleven veraangenaamt blijft achterwege: sport, excursies, schoolavonden. En de voorbereiding voor komende examens zou wel eens lelijk in de knel kunnen komen. (Uit Haagsche Courant) □

The Morin View

GENEVA

The Readers' Forum

Hoopgevend initiatief

"ARTE CONTEMPORANEO ARUBANO '85"

In het kader van de "Luna di Cultura", een jaarlijks terugkerend evenement op lofwaardige wijze door de Biblioteca Publico Aruba georganiseerd, is er in de activiteitenzaal de expositie "Arte Contemporaneo Arubano '85" te bezichtigen. Met deze expositie wil de bibliotheek vooral een stimulans geven aan de al jaren bijna totaal ingeslapen Arubaanse (beeldende) kunstenaarswereld, en tegelijkertijd het publiek de kans bieden een overzicht te krijgen van wat er op dit moment aan beeldende kunst wordt geproduceerd.

Het belangrijke van deze groepsexpositie is dat er nu weer na heel lange tijd werk te zien is van mensen die allen een beeldende kunstopleiding hebben gehad. De twaalf exposanten zijn: Ciro en Hermien Abath, Maritza Erasmus, Evelino Fingal, Giolina Henriquez, Stan Kuiperi, Ludwig de L'isle, Nigel Matthew, Mirto Nicolaas, Alvaro Robles, Eveline Swiddle en Wim de Waal. Hiervan heeft het merendeel in Nederland gestudeerd, terwijl ook de V.S., Puerto Rico en Colombia als studieland zijn genoemd. Met de studie belandt men bij een aspect welk in dit kader zeker de moeite waard is om even bij stil te staan.

Voor wat de soort opleiding betreft valt deze groep grofweg in tweeën te verdelen. De ene groep heeft een duidelijk pedagogische opleiding (de oude M.O. en de nieuwe 1e graads-N.L.O.-opleidingen) en de andere een kunst-vakopleiding (bijv. kunstakademie). In een enkel geval is er sprake van een combinatie hiervan. De ene groep heeft wat meer onderwijservaring, de andere bijv. meer internationale- en expositie-ervaring.

"HIJ DENKT DAT HIJ ARTIEST IS"

Deze achtergrondkennis is enigszins nodig om te weten waarover men spreekt wanneer men het heeft over "de Arubaanse kunstenaar". Dit begrip moet hier vrij ruim geïnterpreteerd worden. Er bestaat op de Antillen nauwelijks full-time professionele kunstenaars, zoals er trouwens in de door kunst en cultuur overspoelde grote Europese en Amerikaanse centra ook maar weinig bestaan.

Men moet altijd voor een aanvulling zorgen voor beter financiële draagkracht. De lokale kleinschaligheid en geringe interesse voor beeldende kunst maakt dat de druk op de hier werkende kunstenaar (waaronder ook muziek-, dans- en toneelkunstenaars vallen) natuurlijk groter is.

Maar, zoals prof. Maingot pas op de Dia di Prensa benadrukte, kleinschaligheid mag geen criterium zijn, en de kleine vraag naar kunst heeft ook bepaalde oorzaken (waaronder niet zelden het gedrag van de kunstenaar zelf) waaraan nog erg veel gedaan kan en moet worden.

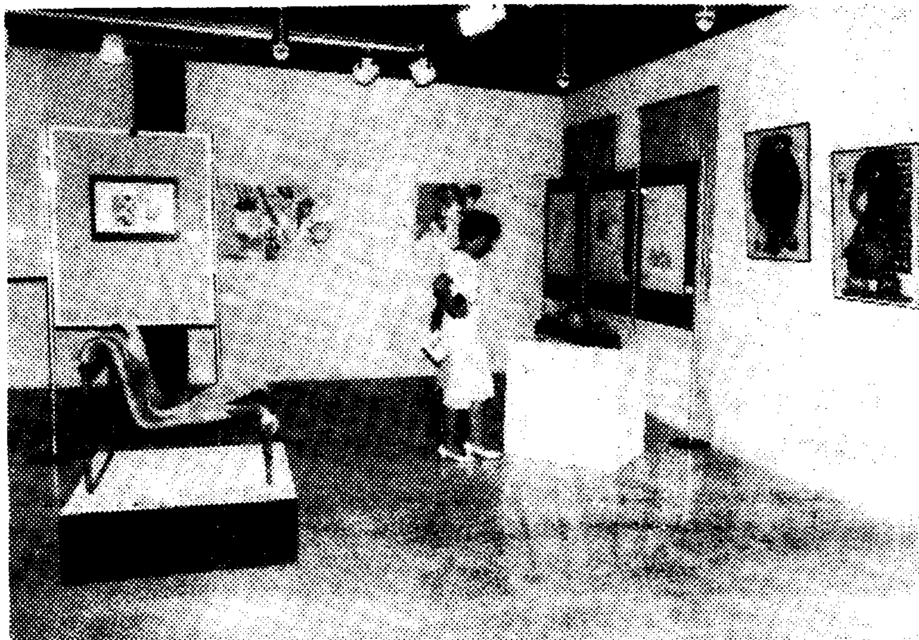
Feit is inderdaad echter dat de situatie vrij problematisch is en dat er jarenlang zo goed als niets gedaan is om deze ook maar enigszins ten goede te veranderen. Voor de betrokkenen heeft dit als gevolg dat men als een soort beeldende octopus van alles en nog wat probeert om het hoofd boven water te houden: diegenen in het onderwijs graven zich steeds dieper in, minder bevoegden geven les, volledig bevoegden krijgen de kans niet, men neemt banen aan die praktisch gezien bar weinig met kunst en creativiteit te maken hebben, men slaapt in, men doet noodgedwongen commercieel werk, enz., enz. Hierdoor bestaat de artistieke produktie alleen nog maar op een minimaal niveau en de vicieuze cirkel sluit zich.

KUNSTONDERWIJS EN ONDERWIJS ZONDER KUNST

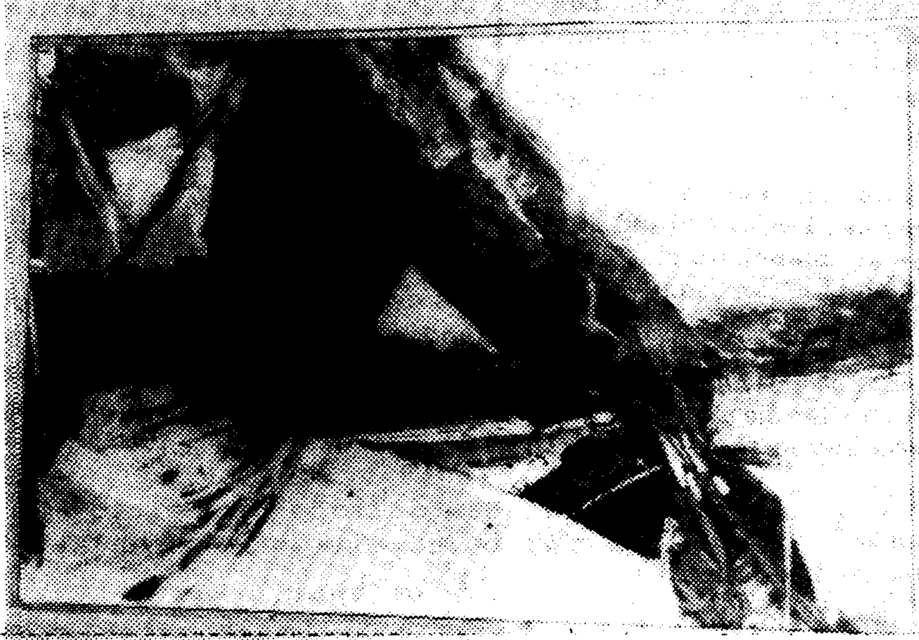
Niet alleen de persoonlijke, maar ook de algemene culturele situatie is problematisch. Eén van de fundamentele aspecten van deze problematiek is dat het onderwijs, dat als taak heeft mede voor de instandhouding èn groei van de cultuur te zorgen (een gezonde cultuur is nooit statisch maar dynamisch!), als zodanig totaal niet functioneert. Op school moet de grondslag gelegd worden voor cultuurkennis, beschouwing, waardering èn beoefening. Gebeurt dit niet dan bloedt een cultuur door jarenlang aangekweekte apathie van de elkaar opvolgende schoolgaande generaties langzaam maar zeker door. Terwijl er elders in Europa en Amerika een bewuste groei te merken is van de binnenschoolse kunstzinnige vorming (bijv. door toevoeging van nieuwe vakken, zoals dramatisch-, audio-visuele-, en dansante vorming, taalexpressie, enz.) is hier een daling te bemerken in de toch al wanhopige situatie va de expressievakken. Men hoeft niet drie keer te raden om te weten welke vakken het eerst onder de nieuwe "bezuinigingen" gaan lijden... Zie hier één van de grote oorzaken van het bijna armzalig peil van onze cultuur.

Het is hier van wezenlijk belang het voorgaande — al is het maar oppervlakkig — bespreekbaar te stellen, omdat het goed gezien weinig zin heeft zelfs goede exposities te houden zonder tegelijkertijd aan een meer algemeen en coherent cultuurbeleid te werken. (Druppels op een gloeiende rots.)

Een voorbeeld van één gevolg van dit educatief cultureel wanbeleid is te vinden in het gastenboek van de expositie. Men ziet honderden keurige handtekeningen, en daarentegen maar één spontaan opgeschreven reactie, één uitgesproken mening over het opgehangen werk. Is er misschien niets over te zeggen? Of heeft men soms nooit geleerd iets te zeggen?

...doorkijkje op de tentoonstelling "Arte contemporaneo Arubano '85...

...schilderij door Ludwig del'Isle...

EEN HOOPGEVENDE COLLECTIE

Maar nu terug naar de expositie zelf. Een bijbehorende folder geeft door middel van korte beschrijvingen en foto's informatie over elke exposant en zijn / haar achtergrond. De collectie zelf bestaat hoofdzakelijk uit schilderijen, tekeningen, zeefdrukken en sculptuur, en geeft over het algemeen een zeer goede indruk van het aanwezige niveau.

Textielkunst is deze keer jammer genoeg ondervertegenwoordigd.

Ciro Abath (M.O.B.-Tilburg) laat met een collectie keramiek-, brons- en edelmetaalwerk zien hoe het mogelijk is lokale thema's (uit de archeologie en fauna) te gebruiken en zo tot compacte en sterk overkomende werken te komen. Het werk varieert van zeer grote aardewerken potten tot miniscule metalen objecten, waarbij een eigen organische en gevoelige vormgeving overheerst.

Hermien Abath (M.O.B.-Tilburg) exposeert aquarels met als onderwerp Arubaanse landschappen en huisjes. Het werk geeft een heel rustige en kalme indruk en komt soms zelfs iets te bescheiden over.

Martiza Erasmus (Kunstacademie Den Haag, Madrid) is de tweede ruimtelijke vormgeefster van de groep. In vergelijk met Abath lijkt haar werk aan de ene kant meer veelzijdig (zij gebruikt hout, perspex, gepatineerd polyesther, brons) maar aan de andere kant academisch en minder persoonlijk. Zij werkt als het ware in verschillende richtingen.

Het werk van *Eveline Fingal* (kunstacademie Den Bosch, M.O.-Tilburg) laat ook veelzijdige interesses zien, maar vertoont daarentegen als totaal een meer consequente lijn. Twee portretschilderijen (vooral "Mainta" moet goed bekeken worden), ontwerpen voor platenhoezen en fauteuilbekleding geven duidelijk blijk van een serieuze onderliggende benadering van het werk. Zeer positief is de toevoeging van de fauteuil (in leer en textiel uitgevoerd door John Fingal) in de collectie, waardoor het publiek ook oog kan krijgen voor het artistieke in de binnenhuis- architektuur / industriële vormgeving.

De van de Rhode Island School of Design afgestudeerde *Giolina Henriquez* is vertegenwoordigd door olieverfschilderijen en zeefdrukken, die stuk voor stuk getuigen van een eigen beeldtaal en een vèrgaande technische verfijning. Deze beelden, die naar een geometrische abstractie neigen, zijn voorbeelden van het samengaan van zowel een technische als een gevoelige banadering.

Ludwig de L'isle's (M.O.B.-Tilburg) olieverfschilderijen bewijzen dat zijn schildertechniek en onderwerpkeuze met de jaren even sterk gebleven zijn. Bijzonder zijn vooral "A.V.A. '85" en het abstracte overwegend zwart-wit schilderij, dat een voorbeeld is van grote beeldende kracht en dynamische compositie.

De tekeningen van *Nigel Matthew* (Kunstacademie Den Haag, Amsterdam) creëren vooral door de wonderlijke combinatie van een soms scherp realisme in een persoonlijke, droomachtige sfeer, een heel eigen wereld die tegelijkertijd aantrekt en ontoegankelijk blijft. Deze gevoelig neergezette beelden intrigreren enorm.

...Mainta door Evelino Fingal...

Mirto Nicolaas (N.L.O.-Arnhem) laat maar heel weinig los in zijn enigste schilderij "Zonder titel". Hij schept met een ongebruikelijke vorm en taal een soort groot, sinister landschap, waarop alles nog moet gaan groeien (of niets meer groeit) en dat de kijker beslist niet tot verdere exploratie uitnodigt.

Het werk van Alvaro Robles (Bellas Artes, P. Rico) houdt het midden tussen decoratief en illustratief werk. Sterk figuratieve beelden waarbij het schilderij "Mother" opvalt door de manier van behandelen van het onderwerp.

Eveline Swidde's (Kunstacademie Den Haag, Groningen) twee stillevens in olieverf zijn (toch) levendige werken waaraan haar training sterk af te lezen valt. Onderwerpkeuze en compositie vormen een boeiend visueel geheel met sterk schilderachtige kwaliteiten. Haar krijttekeningen ("Drive-In") zijn ook welkome variaties op het gebruikelijke Arubaanse landschap.

De bekende zandschilderijen van *Wim de Waal* (Vakopleiding Almelo) liggen voor wat het onderwerp en techniek betreft vrij dicht bij elkaar. In de serie "Unity" vallen vooral de symbolische beeldtaal en kleurcontrasten op.

VETTE OF MAGERE JAREN?

Samenvattend kan gesteld worden dat deze tentoonstelling zeker aan de doelstelling beantwoordt het publiek een gevarieerd en goed opgezet overzicht te bieden van de hedendaagse Arubaanse beeldende kunst. Of de tweede doelstelling — het stimuleren van de hier aanwezige kunstenaars tot meer bewuste en doelgerichte activiteiten — ook bereikt zal worden is nog de vraag. De expositie (en ook dit stuk) kan daartoe in ieder geval als aanleiding dienen. Noodzakelijk hiervoor is wèl dat men principieel openstaat voor elkaar, kleinschalig denken aan de kant schuift, en een positieve, (eerlijk!) kritische en professionele creatieve mentaliteit toont. Het tegengestelde zal namelijk alleen maar tot nog méér lange, magere jaren leiden. □

Stan Kuiperi

De gedichtenbundel Yiu Di Tera van Henry Habibe

Bruisend van levenslust, dynamisch van zeggingskracht

In mijn verslag van de doopplechtigheid van Henry Habibes gedichtenbundel "Yiu di Tera" heb ik beloofd dat ik op de bundel zelf terug zou komen.

De uitgave was in handen van de Sectie Cultuur. Ik moet zeggen dat er wederom een goede keus is gemaakt. Edukaprint heeft het drukwerk netjes verzorgd. De omslag is van Nigel Mattew (zeer expressief), de grafische compositie staat op naam van Roel Jungslager, terwijl Jules Marchena de inleiding heeft geschreven. Niet van die plichtplegingen in de trant van: "Toen mij gevraagd werd, enz." en verder geen inhoud, maar een goede inleiding in de thematiek en de plastische taal van Habibe. En dit is nodig, want Habibe is moeilijk in z'n beeldspraak. Marchena schri ft: "Habibe is een groot dichter: hij heeft een fabelachtige beheersing van de poëtische technieken, zijn beeldspraak is over het algemeen origineel."

De bundel "Yiu di Tera" omvat een achttiental gedichten. Hierbij zijn er gedichten van twaalf regels (in lengte variërend van twee tot vijf à zes woorden) en gedichten van meer dan één bladzijde. Binnen deze compacte vormgeving weet de dichter een wereld van beelden te creëren. Het is een zeer dynamische wereld die hij op papier heeft gezet. Zijn uitgesproken voorkeur voor (werk)woorden met a.h.w. een explosief karakter zorgt voor een ongewone levendigheid en zeggingskracht. Hoe werd bijv. zijn taal, het Papiaments, geboren?

***

Un yaya
a sinta plama kuenta
den su skochi
palabranan
a forsa montoná
sali yangando den shimis pretá

tambú a ronke sker anochi...

***

Een yaya heeft verhalen
in haar schoot zitten
strooien
woorden persten zich tot
een hoop en kwamen
heupwiegend in een nauwe jurk
tevoorschijn.

De tambu gaf een roffel en scheurde de nacht open...

***

Voor wie het Papiaments en het Nederlands beheerst is duidelijk dat de Nederlandse vertaling maar één interpretatie is; de wereld die in het Papiaments wordt opgeroepen, is veel omvangrijker en niet of nauwelijks in het Nederlands te vertalen.

In "Yiu di Tera" bezingt Henry Habibe z'n afkomst, zijn eiland en de bevolking. Centraal staat voortdurend de wisselwerking tussen moeder Natuur en het gebeuren dat de ik-figuur omringt. Hierdoor worden steeds beelden opgeroepen van Moeder Aarde als het eiland Aruba. In een paar gevallen heeft men te maken met gedichten die zo rijk zijn aan beeldende kracht, dat een gelijkstellen van aarde (land) aan natie)volk) zeer wel mogelijk is.

Bij het natuurgebeuren speelt de zee steeds een belangrijke rol, terwijl de watapana als karakterstiek voor het landschap wordt aangewend. Maar ook hierbij zit weer de mogelijkheid voor een verdere interpretatie: zou de watapana die zich moet oprichten, niet symbolisch voor het wakker maken van een volk kunnen zijn?

De ik-figuur, de "Yiu di Tera" (het landskind of het kind van moeder aarde), is geboren uit een explosieve wisselwerking en paring van de aarde en het kosmisch gebeuren. Direct daarop vraagt de ik-figuur zich in het volgende gedicht af wat z'n huidskleur is. Ik moet hierbij constateren dat de prachtige taal in "Mi kolo?" (mijn huidskleur) zich moeilijk leent voor een alles correct weergeven-

de vertaling. Wat moet ik van de volgende passage maken:

Negrita a lele sanger di Europa
den tinashi di su bel i mondongo

de negerin heeft Europees bloed
tussen haar dijen en in haar binnenste geroerd

***

De conclusie van de ik-figuur: hij is van gemengd bloed, en er is zo een intense vorm van samensmelting tussen zwart en blank, dat er vreemde dingen zullen gebeuren, als men een scheiding probeert te realiseren.

Na het landschap komt de gemeenschap aan bod. Een waarschuwende vinger zien we in de gedichten "KKK na kaminda" (KKK onderweg) en "Un mucha rubiano pretu" (een zwarte Arubaanse jongen). Het eerste gedicht:

i ku kapanan blanko
nan a pasa den hanchinan skur
pa kima e manchanan
ku ta bini fo'i Corsou.

met de witte kappen op
gingen ze door de donkere stegen
om de smetten die uit
Curaçao komen, te verbranden

De zwarte Arubaanse jongen in het andere gedicht is samen met zijn ouders diep bedroefd, want ze moeten het eiland de volgende morgen verlaten, naar men zegt, omdat ze zwart zijn. Ze gaan naar Curaçao. En dit terwijl z'n vader als werknemer bij de Lago zich steeds voor zijn eiland heeft weten in te zetten (ik moest bij dit gedicht onbewust denken aan dat interview in een opvangcentrum in Nederland aan het einde van de 70-er jaren met een zwarte Arubaan. Op de vraag waarom hij weg was gegaan, antwoordde hij: "...(een bekende naam!) no good for black people!").

De bundel eindigt met een loflied op het Papiaments: er is niets wat de Afro-Latijnse vonk van deze taal in de ziel van de dichter kan doven.

***

Habibe heeft een uitgesproken voorkeur voor motieven als wind (orkaan), zee, rotsen, terwijl de watapana ook enkele keren aangewend wordt om er een wereld in wording mee op te roepen. Vooral de orkanen en de zee zijn, hoe kan het ook anders, wild tekeer gaande elementen. Deze beelden, gecombineerd met andere krachtuitstotende woorden en uitdrukkingen, roepen associaties op met bundels van een kosmisch-expressionistische dichter als Marsman.

Het zwaar gecomprimeerde taalgebruik, gepaard gaande met unieke vormen van beeldspraak, maken de bundel er niet makkelijk op, maar de spankracht ervan wel groter. En elke keer weer groeit een nieuwe interpretatie. Het gevolg is dat de waardering voor de capaciteiten van Henry Habibe blijft stijgen. Het moet nl. een uitermate begaafd iemand zijn, die met zo weinig woorden zoveel zeggingskracht aan de dag weet te leggen. Habibe noemt Pierre Lauffer zijn grote voorbeeld. Welnu, evenals Lauffer heeft hij met zijn bundel' "Yiu di Tera" overduidelijk bewezen dat het Papiaments rijk aan beeldingsvermogen is. ☐

PABLO WALTER

(Henry Habibe
"Yiu di Tera"
uitgegeven m.m.v. Sectie Cultuur)

Henry habibe a nase na Aruba (1940). El a biba na e isla aki te 1956. Na Hulanda el a obtené su grado akadémiko na 1971 Lenga i Literatura spañó). El a traha na Aruba komo profesor di spañó i papiamentu di 1971 te 1977.
Di 1977 pa 1978 el a biba na Puerto Rico, kaminda el a hasi investigashón literario na Universidat di Río Piedras tokante poesía "afro-antiyano" (Cuba i Puerto Rico).
El a partisipá na diferente enkuentro kultural den Caribe, p.e. na e promé "Carifesta" na Georgetown, Guyana (1972), na un tertulia karibeño di Universidat di Río Piedras, Puerto Rico (1978) i na e "Coloquio sobre literatura cubana" na Habana, Cuba (1981).
Durante su estadía na Hulanda é tabata redaktor di e revista *Watapana*.
Dos di su kolekshonnan di poesía ta *Aurora* (1968) i *Kere Sentenchi* (1980).

BO MES KOMO HUES

Den un matrimonio den komunidat di bienes, kada esposo por dirigí y atendé e kosnan ku el a trese den e matrimonio

Awor e homber a kumpra un kas ku plaka ku e muhé a trese den e matrimonio. Na a hür e kas y e homber tabata atendé e kobramentu di hür.

E muhé tabata haña ku ta é mester atendé e asuntu aki, pasobra ta é a trese e plaka pa kumpra e kas adén.

Bo mes como hues; ken tin rasón?

J.G. de Windt.

(Mira bladji diesun)

Het moderne divertimento

Muziek in de literatuur (III)

In de fin de siècle-literatuur heeft muziek praktisch altijd een "emotionerende" functie. Wanneer gevoelens beschreven dienen te worden, gebruikt de auteur beelden die verwant zijn aan muziek in de breedste zin van het woord. Het is tekenend dat een arts het nerveuze gestel van Eline Vere, hoofdpersoon uit Louis Couperus' gelijknamige boek, vergelijkt met "verwarde snaren van een gesprongen en ontredderd speeltuig".

De eerste liefde van Eline geldt een operazanger. De vertolker van hooggestemde muziek, die vanuit die bezigheid gepredestineerd is tot het oproepen van amoureuze emoties. De schijnbaar koelste zielen raken volledig van de kaart als ze door een melodie worden meegesleept. Gevoelens die latent zijn, komen onder invloed van muzikale meesterwerken aan het licht. Verlegenheid wordt overwonnen en de emoties verwoord. Muziek als intermediair van Cupido.

In "Een nagelaten bekentenis" van Marcellus Emants wordt dat als volgt weergegeven:

We zaten in de schouwburg; 't was tussen twee bedrijven in, terwijl het orkest een fantasie speelde op thema's uit de Lohengrin. Zoals altijd lag het rotsblok der onhandige verlegenheid versperrend voor mijn voeten; maar de muziek sleurde me er dit maal overheen. Ik zei niet: Wil je mijn vrouw zijn, maar: ik heb je zo lief, Anna.

...'t Hart begeleidt Biesheuvel...

De muziek tilt de ik-figuur op uit de werkelijkheid en voert hem in een gemoedssfeer, die remmingen laat wegvallen. Bij Emants roept de muziek tevens een sterk erotisch verlangen op. De extase van de muzikale ervaring loop parallel met, of beter: is één geworden met de erotische extase van het beminnen. In het reeds gememoreerde boek beschrijft Emants op barokse wijze deze gevoelens.

't Was, of ik tonen hoorde klagen in de lauwe lucht en die tonen waren ook geuren en die geuren omwademden me, vlijden zich bronstig tegen me aan, drongen in me als een heerlijk ontzenuwend vergift. Een wellustige loomheid doorsijpelde mijn spieren, doezelde mijn felle gedachten ineen tot parelgrijze visioenen van liefde en genot.

DISSONANT

De opera Carmen is een muziekstuk bij uitstek geweest om de literaire fantasie de vrije teugel te laten. De zinnenprikkelende werking van de gitana werkte op verscheidene auteurs stimulerend. Die opera speelt ook een centrale rol in een van de meest gelezen boeken van Simon Vestdijk, De koperen tuin. De sanguinische emoties, die het bij een aantal van zijn literaire voorgangers oproept (o.a. Emants), zijn hem vreemd. Vestdijk heeft in deze roman zijn eigen kil-noordelijke versie van het warmbloedige operaverhaal neergelegd. De uitvoering wordt met regelmaat verstoord door een reeks onaangename incidenten. Is het toeval ook als een ander muzikaal hoogtepunt, het optreden van Victor Slingeland in Vestdijks' Open boek, een flop wordt?

Ongewild markeert Vestdijk het einde van een tijdperk. Muziek is niet langer elitair, verheven. Ze wordt niet langer meer als vanzelfsprekend geassocieerd met de volmaakte harmonie, de "ordro" Gods. De literatuur uit deze eeuw laat zien, dat het ervaren van muziek vele belevingsfacetten heeft. Met beide benen op de aardse bodem toont de literatuur ons haar diversiteit.

COMPLEX

In het proza van een aantal naoorlogse auteurs richt de aandacht zich op de meest uiteenlopende uitingsvormen. Ook de daaraan gekoppelde belevingswerelden zijn complex. Jazz, pop en klassieke muziek komen aan bod. Remco Campert schrijft in een gedicht over "Charles Christopher Parker, bijgenaamd Vogel": "Hij maakte mijn jeugd". De verbinding tussen poëzie en jazz legt hij in een strofe van het gedicht "Voor blazer" (uit de bundel "Dit gebeurde overal").

Deze vreemde ontroering/
die poëzie is/
wantrouw ik niet meer/
dat hebben mij geleerd/
de jazzmusici/
de wereld swingt als de pest/
de rest/
is gemompel van bedelaars/

...v.l.n.r. Brakman, Biesheuvel en 't Hart...

Aan de andere kant: in "De grote stilte" van Dirk Ayelt Kooiman lijkt het of we terug zijn bij Eline Vere. Ook bij Kooimans hoofdpersoon is een snaar tot het uiterste gespannen:

Ik was naar een concert gegaan dat gegeven werd door een wereldberoemde pianist. (...) Een schok voer door mijn leden, zo hevig dat het mezelf voorkwam dat hij met een knal gepaard ging. Ik keek in verwarring om me heen. (...) Er was een spanning, en die spanning werd te hoog opgevoerd, de snaar werd te strak aangedraaid en zou springen...

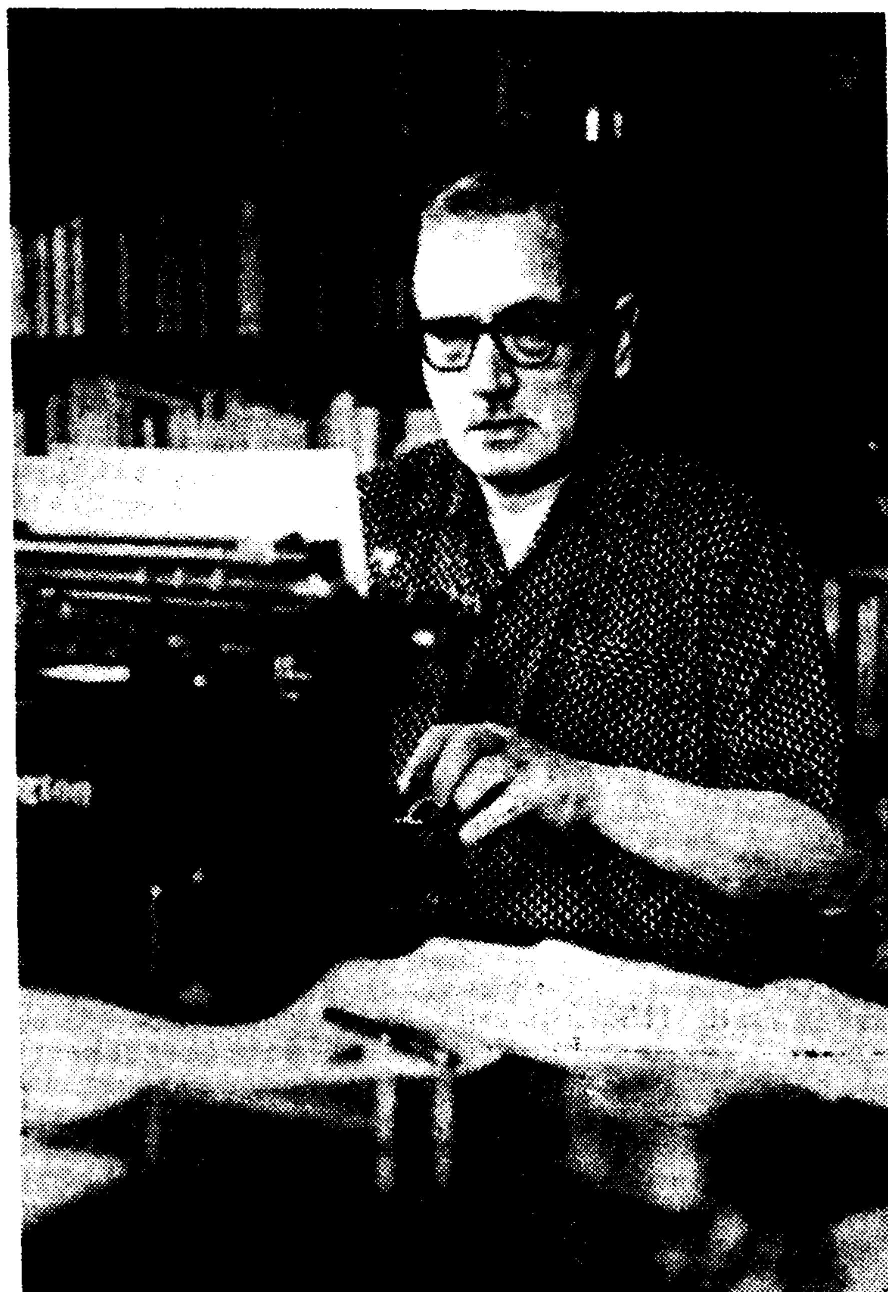
Over de precieze oorzaak van deze verwoestende emotie bewaart de auteur het stilzwijgen. De lezer ervaart alleen dat de muziek haar ontwrichtende, zenuwslopende werk doet. Dat is ook het verschil met Eline Vere. We weten waarom zij zo'n labiel karakter had: ze was erfelijk belast. In het fin de siècle gebeuren bevestigt de muziek, in de moderne literatuur van Kooiman is het een beeld am sich, dat interpretatie behoeft.

'T HART

Maarten 't Hart wordt — ten onrechte — nogal eens vergeleken met Simon Vestdijk. Dit komt niet in de laatste plaats door het feit dat hij evenals Vestdijk een muziekkenner heet te zijn. 't Hart is een amateur-organist en kenner van het werk van Bach. Beide aspecten duiken in zijn verhalen en romans steeds weer op. Het optreden van muziek in zijn werk heeft iets stereotieps. Meestal is het de inleiding voor — alweer — een nieuwe verliefdheid. Wederzijdse bewondering voor muziek is voor de hoofdpersoon een goede basis voor een toenaderingspoging. Dit lijkt op de werking die muziek heeft bij Emants. Bij 't Hart kent de muzikale vervoering ook haar tekortkomingen. Wanneer de associatie verlegd wordt van liefde naar verdriet blijkt dat. In "De aansprekers", een roman over het ziekteproces en het overlijden van zijn vader, blijkt Bachs muziek tekort te schieten. De zoon heeft zojuist vernomen dat de vader aan een uitgezaaide alvleesklierkanker zal overlijden.

Bach, de grote Bach, die me toch nooit in de steek had gelaten, die me altijd in de meest sombere ogenblikken had opgebeurd met Cantate 78 of 104 of de Air uit de derde orkestsuite, bleek plotseling heel ver van de dood af te staan, hoe vaak hij er ook, n.a.v. diverse teksten, door geïnspireerd was bij het componeren. "Ich freue mich auf meinen Tod". O, nee, vals, onwaarachtig, je verheugt je niet over je eigen dood, ook niet als je een gelovig christen bent.

Ook J.M.A. Biesheuvel en Willem Brakman zijn auteurs die muziek geregeld als thema voor verhalen en romans kiezen. Brakman participeert in de roerselen die muziek oproept. Dat kon haast ook niet anders als Wagner je fascineert. Biesheuvel is de waarnemer, die, afstandelijk, verslag doet van gebeurtenissen, waarbij muziek een — toevallige — rol speelt. Zij illustreren de divergentie die zich ten aanzien van het thema muziek in de literatuur heeft ontwikkeld. □

...Simon Vestdijk...

Jacques Groenendijk

Ik gun de Zuidafrikaanse regering geen enkele overwinning meer

Boesak: beslissende fase ingegaan

"Ik zal heel duidelijk zijn: Wij vragen niet om in de gevangenis het ameublement wat rond te schuiven. Wij vragen u ons te helpen opdat wij de deur van die gevangenis kunnen openbreken. Die gevangenis moet weg.

Een twee-sporen-beleid? Geld geven voor een betere schoolopleiding klinkt natuurlijk heel loffelijk, dat moet natuurlijk ook gebeuren, met het oog op morgen. Maar als er nu al duizenden zwarte kinderen op straat zijn die weigeren om naar school te gaan, juist uit protest tegen die schoolopleidingen, die zo verweven zijn met apartheid, dan moet toch duidelijk worden dat op dit moment de prioriteit voor de Nederlandse regering niet kan liggen bij het financieren van het onderwijs. De prioriteit moet zijn: laten wij helpen al die onderdrukkende apartheids- structuren, insluitende dit verwerpelijke apartheidsonderwijssysteem af te breken. Het is duidelijk waar het belang van de Nederlandse regering ligt. Niet bij de zwarten maar bij hun eigen bloedbanden met Zuid-Afrika. Het twee-sporen-beleid helpt niet. Wij vragen nu om hele duidelijke druk op Zuid-Afrika, opdat we ons eindelijk eens met de fundamentele .....kunnen bezig gaan houden", aldus ds. Boesak tegen De Bie.

Sinds maart van dit jaar heb ik besloten dat het niet anders kan. Nadat ik in Uitenhage ben geweest waar de politie op 21 maart 43 mensen doodgeschoten heeft. Ik ben de dag daarna ter plaatse geweest, ik heb de mensen van de gemeenschap gesproken. Toen ik die ellende zag... Ik sprak een moeder, haar zoontje had een t-shirt aan waar een beertje op stond met de tekst *"Pas toch goed op dit kleine beertje."* Achterop het t-shirt zat bloed en je zag de gaten van de politiekogels... Toen zei ik, nu kan het niet anders meer. Laat het dan maar verraad zijn in de ogen van de Zuidafrikaanse regering, laat het dan maar problemen met zich meebrengen voor mijzelf... Je durft het eerst niet te zeggen, maar nu moeten we toch praten over de dingen waar het werkelijk om gaat. Zoals de economische boycots. We moeten niet meer proberen met woorden, dingen zachtjes duidelijk te maken... in de hoop dat de Nederlanders dit misschien eindelijk begrijpen. Nee, we moeten nu keihard en duidelijk zijn. Boycot, en nu wel meteen.".

Wat mij verbaast is dat de andere methoden nog niet openlijk bediscussieerd worden. Ook binnen het UDF, zo is mij de afgelopen tijd duidelijk geworden, wordt de mogelijkheid van het geweld niet besproken.

"Nee, de discussie wordt niet gevoerd. Misschien zijn er bij ons mensen die nu wel gereed zouden zijn voor een gewapende strijd in Zuid-Afrika. Maar om doodgewone praktische en tactische redenen, kijkend naar de situatie van het land, zeggen we: wij kunnen hier geen guerilla voeren. Wij zijn geen Nicaragua, Zimbabwe of Mozambique. De situatie hier is gewoon heel anders."

Is er niet nog een reden dat deze optie verworpen wordt. Het feit dat de leiders van zwart Zuid-Afrika op dit ogenblik allemaal uit de religieuze hoek komen. Tutu, Beyers Naude en uzelf?

"Daar heeft u volstrekt gelijk in. Dat is de tweede reden. Het is bij mij niet alleen vanwege mijn godsdienst denk ik. De kerken in Zuid-Afrika en de kerken in de wereld hebben niet zo'n goede geschiedenis als het gaat over het vraagstuk van geweld. Mijn persoonlijke grote twist met de kerken hier ligt juist op dat punt. Ik zeg voortdurend dat we schijnheilig zijn. We zijn hypocriet. Wij hebben nog niet eerlijk gekeken naar hoe wij als kerken oorlogen hebben goedgepraat, geweld hebben goedgepraat. Wij hebben nog steeds de theologie van de gerechtvaardigde oorlog. En we zijn niet eerlijk genoeg om te zeggen dat wanneer wij de theologie van de gerechtvaardigde oorlog nog steeds aanvaarden, dat wij dan ook de theologie van de gerechtvaardigde revolutie moeten aanvaarden...

Wij zijn als kerken in Zuid-Afrika ook nog steeds niet eerlijk als het gaat om structureel geweld van de apartheid. Bovendien zijn wij nog steeds niet bereid de regering echt aan te pakken op de kwestie van geweld. Het ergste van alles vind ik nog dat we wel bereid zijn om geweld van zwarte kant te veroordelen, zoals de laatste weken enige kerkleiders doen (Boesak doelt op Tutu, PdB), en we zijn niet bereid om aan de mensen een werkbaar alternatief voor dat geweld te geven.

BOESAK

Ik ben iemand die in principe geweldloze weerbaarheid voorstaat, beïnvloed door Ghandi en Martin Luther King, maar ik zal nooit alleen maar tegen de mensen zeggen: *"geen geweld... geen geweld... geen geweld."* Vandaar dat ik nu zoveel tijd aan de consumentenboycots besteed."

Toch lijken de boycots lange termijn-planningen. Uitputtingsslagen. Als ik mijn gesprekken in de zwarte wijken juist vertaal is men nu toch bereid tot veel verdergaande acties.

"Daar heeft u gelijk in, een belangrijk deel van onze jongeren kiest voor geweld. Maar mijn strategie is gericht op overwinningen. Eerst moet de consumenten- boycot slagen. Wanneer die overwinning binnen is, gaan we naar de volgende fase. Een complete nationale staking.

Ik gun de Zuidafrikaanse regering geen enkele overwinning meer. Wanneer wij de regering nu tegemoet gaan met wapens — wat betekent dat voor zwarte mensen? Stenen gooien... hier en daar een voertuig uitbranden, gebouwen afbranden... en dat is op zichzelf nog niet eens geweld tegen de staat, dat is geweld tegen enkele symbolen. Het geweld dat tot nu toe effectief is gebleken is het geweld dat gekozen is door het ANC, maar dat is hun beslissing. Wij hier, in Zuid-Afrika, zitten in een geheel andere situatie. Wanneer wij ze hier tegemoet gaan met geweld, dan denk ik, dat wij verliezen. Dat wij zullen lijden op een manier, die onze mensen totaal zou demoraliseren. Simpelweg omdat de overmacht te groot is, en de wapens ontbreken."

Meer een beslissing van praktische dan van principiële aard?

"Puur uit praktische overweging, zo zou je dat kunnen zeggen, ja. Aan de andere kant, is het nog reëel iets te verwachten van geweldloze acties, wanneer de overmacht zo overweldigend is, en wanneer de regering erop uit is om zelfs niet aan geweldloze acties ook maar enigszins gehoor te geven? Dat is het punt waar we nu gekomen zijn. Je mag dit wapen ook niet bij de mensen uit handen nemen. Wij, binnen de kringen van het UDF, constateren dat op het ogenblik de onderdrukking alleen maar vermeerdert. Het is nu erger dan tien of twintig jaar geleden."

Het moment is dus nabij om een andere richting in te slaan. Want het lijkt erop dat als het nu niet gebeurt, er nooit meer iets gebeurt.

"U zegt precies wat ik sinds een paar weken ook publiekelijk zeg. Als 't nu niet gebeurt, dan moeten we het maar laten zitten. Ik denk dat we nu een beslissende fase zijn binnengegaan. Dit is het moment van de grootste beslissing in onze geschiedenis. Als we het nu niet waarmaken, dan zijn we twintig, dertig jaar achterop. Dan zitten we in 2050 nog met apartheid. Nee, het moet nu gebeuren." ▢

Leiders

AARTSBISSCHOP Tutu en andere kerkelijke leiders in Zuid-Afrika hebben opgeroepen tot aktie op 9 oktober. Met het oog daarop in deze aflevering van Kerk en Wereld aandacht voor enige hoofdfiguren in het Zuidafrikaanse drama. De gedeelten van een interview met dominee Boesak zijn ontleend aan Vrij Nederland, dat hierbij samenwerkte met VARA-verslaggever Peter de Bie. Het gesprek met aartsbisschop Tutu werd gevoerd door Rex Brico van Elseviers Weekblad. Het gesprek met de secretaris-generaal der bisschoppen- conferentie Mkhatshwa werd gepubliceerd door NRC-Handelsblad en dat met ds. Beyers Naude is ontleend aan het ANP.

Secretaris generaal bisschoppenconferentie:

De zwarte bevolking is erg kwaad

OEGSTGEEST — "De mensen in Zuid-Afrika zijn erg kwaad", zegt Smangaliso Mkhatshwa, secretaris-generaal van de Zuidafrikaanse Bisschoppenconferentie (SACBC). "Bij de acties van de zwarte bevolking van de laatste weken blijkt hun volledige verwerping van het apartheidssysteem. Het is van belang de frustraties van de mensen te begrijpen."

Als gast van de Cebemo, een katholieke organisatie voor medefinanciering van ontwikkelingsprogramma's gaf Mkhatshwa in Oegstgeest een toelichting op de recente gebeurtenissen in Zuid-Afrika. Hij vertrok om op uitnodiging van de VN in het Westen overleg te voeren voor hulp aan slachtoffers van de rellen in Zuid-Afrika en om zijn interpretatie te geven van de gebeurtenissen daar.

De recente rede van president Botha heeft Mkhatshwa geschokt noch verrast, omdat hij, in tegenstelling tot een groot aantal Westerse waarnemers en media, niet verwachtte dat de Zuidafrikaanse president met hervormings- voorstellen zou komen. "Het was naïef zulke verwachtingen te wekken van de rede van P.W. Botha, één van de architecten van de apartheid, bijna onverantwoordelijk."

Mkhatshwa voorspelt dat de blanken in Zuid-Afrika een moeilijke tijd tegemoet gaan, omdat ze privileges zullen moeten opgeven. Hij zegt als leider van de katholieke kerk, met zowel zwarten als blanken onder haar drie miljoen leden, dat het "verstandiger" van de blanken zou zijn om nu een einde aan apartheid te maken. "We moeten onderhandelen in een vrije atmosfeer en dan tot een overeenkomst komen. Politiek is ook niet meer dan de kunst van het haalbare.

Over de mislukte recente ontmoeting tussen negen kerkelijke leiders en president Pieter Botha zegt Mkhatshwa dat het gesprek een licht voordeel kan hebben opgeleverd voor Botha, die nu beter dan ooit het standpunt van vijf grote kerken in Zuid-Afrika kent. De politieke crisis en het geweld zullen pas ophouden als de regering werkelijke maatregelen treft om de apartheid af te schaffen. Maar de negen leiders stuitten in het gesprek met Botha volgens hem op een muur van onbegrip.

Mkhatshwa, die ook als priester werkt in een zwarte gemeenschap bij Pretoria, gelooft niet in een boycot door de kerk van besprekingen met de regering. Hij acht het een "pastorale plicht" om de weg naar vreedzaam overleg met Botha open te houden. Volgens Mkhatshwa zullen de kerken hun

Smangaliso Mkhatshwa

inspanningen moeten verdubbelen en sneller moeten inspelen op ontwikkelingen bij het nastreven van hun twee hoofddoelen: het opheffen van de in juli afgekondigde noodtoestand en de onvoorwaardelijke vrijlating van politieke gevangenen, onder wie ANC-leider Nelson Mandela.

Wat daarbij de middelen van de kerk zijn laat hij in het midden. Mkhatshwa, die van oktober 1983 tot maart 1984 gevangen zat omdat hij op een universiteit in Ciskei een dienst hield voor studenten die waren omgekomen bij protesten tegen de regering, maakte duidelijk dat het werk van de kerken die streven naar opheffing van de apartheid niet los mag worden gezien van Zuidafrikaanse verzetsorganisaties, zoals het Verenigd Democratisch Front (UDF). "De kerken bestaan uit mensen en die mensen zijn ook lid van andere groeperingen."

Volgens Mkhatshwa, ooit een goede vriend van de zwarte activist Steve Biko, die in 1977 dood werd aangetroffen in een politiecel, zal de kerk echter niet oproepen tot gewapend verzet tegen de regering, in directe noch indirecte zin.

"De kerk begrijpt waarom mensen hun toevlucht zoeken tot geweld, maar wij zullen de opheffing van apartheid met vreedzame middelen nastreven", zegt hij.

Hij durft niet te voorspellen wat Zuid-Afrika nog te wachten staat. Zijn enige zekerheid is dat het land op zijn minst "bijzonder moeilijke dagen" voor zich heeft. ▢

Tutu: gevangene van de hoop

Bisschop Tutu ziet de nieuwe grondwet dus niet als een "tussenliggende fase", als een stap op weg naar echte democratie, zoals hier en daar in het Westen gesuggereerd is? "Integendeel, we zijn juist in de politiek van de uitsluiting beland, waarbij de kleurlingen en de Indiërs worden ingeschakeld om de overheersing van een blanke minderheid in stand te houden. Gezien van ons gezichtspunt uit is de nieuwe grondwet een gevaarlijke tijdverspilling.

De regering had moeten luisteren naar wat wij zeiden. Ik heb gezegd dat als de regering vier dingen zou doen, namelijk (1) verklaren dat ze een gelijkwaardig burgerschap voor alle Zuiafrikanen nastreeft, (2) pasjeswetten, gevangenneming zonder proces en willekeurige verbanning afschaffen, (3) onmiddellijk ophouden met de gedwongen transportatie van mensen en (4) een uniform onderwijssysteem invoeren voor alle kinderen, dat ik dan de eerste zou zijn om te zeggen: geef ze een kans. En dan had de regering zich intussen de tijd kunnen verschaffen om de blanken te helpen zich her op te voeden. Want wat we willen is een maatschappij waarin iedereen meetelt, waar huidskleur van geen blang meer is..."

U streeft dus niet noodzakelijk een puur zwarte meerderheidsregering na? "Nee, we spreken niet over zwarte meerderheidsregering, maar eenvoudig over meerderheids- regering. Dat is wat wij onder democratie verstaan."

En mag ik aannemen dat u daarin gesteund wordt door het *United Democratic Front*, waarin recentelijk, naar ik meen, zo'n 600 verschillende groeperingen zich verenigd hebben?

Bisschop Tutu: "Het *United Democratic Front* zou ik willen associëren met het *National Forum:* beide laten de taaiheid van geest zien die in ons volk leeft. Juist toen we begonnen te vrezen dat veel mensen de moed aan het verliezen waren, dienden deze twee organisaties zich aan. En bij de boycot van de verkiezingen door de kleurlingen en Indiërs hebben ze hun invloed ook al bewezen: niet meer dan 20 procent nam eraan deel. De wijze waarop de regering de leiders van deze organisaties aanvalt, toont ook duidelijk aan dat ze er zich zorgen over maakt. Het *United Democratic Front* is wat de Amerikanen een *rainbow-coalition* zouden noemen, omvattend verschillende groepen en rassen, die een nonraciale samenleving nastreven. Terwijl het *National Forum* laat zien dat de zwarte bewustzijns- beweging nog volop in leven is."

Rijst evenwel de vraag hoeveel tijd al zulke groepen nog hebben om vreedzame verandering tot stand te brengen. Begin 1984 verklaarde bisschop Tutu immers dat er een wonder nodig was om massaal geweld in Zuid-Afrika te voorkomen. Gelooft hij in wonderen?

De laureaat trekt de wenkbrauwen hoog op, zucht diep en kijkt me strak in de ogen. "Dat doe ik inderdaad", zegt hij. "Als christen geef ik de hoop niet op dat Gods genade werkzaam is om de harten van ons allen te veranderen. Zodat blanken ons leren zien als menselijke wezens en zwarten niet vervuld worden van haat en wrok. Ik geloof in wonderen simpelweg omdat door onze Heer Jezus Christus het goede sterker is dan het kwade, het licht sterker dan de duisternis". U bedoelt... op den duur...?

"Op den duur, maar niet alleen. Dit is Gods wereld, Hij heeft het voor het zeggen. En dat heeft Hij ook laten zien. Er was net een punt bereikt waarop de Zuidafrikaanse regering dacht ons in de val te hebben: De *Eloff-commission* had ons werk bij de Raad van kerken onderzocht en de regering had er haar vonnis over uitgesproken. En wat doet God? We krijgen de *Nobelprijs voor de Vrede*. Een fantastische rehabilitatie voor de Raad van Kerken en allen die ermee verbonden zijn. Een ongelooflijk eerherstel voor allen die zich inzetten in de strijd voor gerechtigheid, vrede en verzoening. Een christen moet dus optimist blijven. Ik ben gevangene van de hoop..."

"Ik geloof niet dat je als religieus leider een politiek smalle weg bewandelt", zegt hij. "Ik denk namelijk dat religie uitermate relevant is voor datgene wat gebeurt in de politieke, sociale en economische sectoren. Als u met een duidelijker politieke rol, die voor me weggelegd zou zijn, echter een partijpolitieke rol bedoelt, dan luidt mijn antwoord: nee. Ik wil iemand blijven die over onze toestand spreekt vanuit het perspectief van het evangelie. Ik koester geen enkele politieke ambitie en mijn vrouw heeft me duidelijk te verstaan gegeven dat ze me niet langer ondersteunt als ik politicus zou worden."

Bisschop Tutu, met gefronsd voorhoofd: "Ik zou niet alleen een leider willen zijn van de zwarten, maar van alle mensen in Zuid-Afrika. Zoals u waarschijnlijk weet, ben ik intussen tot bisschop gekozen van Johannesburg. In die functie wil ik bisschop zijn van alle anglicaanse christenen, zwart én blank. Maar ook als secretaris-generaal van de Zuidafrikaanse Raad van Kerken heb ik een niet-raciale achterban. Ofschoon u natuurlijk gelijk hebt dat de kerk, omdat ze spreekt namens de stemlozen en partij kiest voor de armen en onderdrukten, in Zuid-Afrika bijna altijd de kant van de zwarten zal kiezen. Ik zou echter willen benadrukken dat ik mijn eigen rol zie als die van een leider van alle mensen in Zuid-Afrika, iemand die probeert om ze tot eenheid te brengen. Juist omdat wij ons inzetten voor verzoening, voor een samenleving waarin de kleur van je huid er niet toe doet."

Een andere vraag: u reist de wereld rond om overal de stem van de stemloze zwarten in uw land te zijn. Maar luisteren mensen ook echt naar u?

Een spontane lacht. De bisschop: "Soms."

Maar als het wonder waar ik het over had, nu niet gebeurt? Wat dan?

De bisschop zucht opnieuw. Bijt met zijn boventanden op zijn onderlip. Sluit voor een moment de ogen. "Als de internationale gemeenschap ons niet te hulp komt, nou ja, dan rest ons alleen nog maar een *armageddon*. Echt waar, een *armageddon*. Maar dat proberen we nu juist te voorkomen."

En dan neemt u uw toevlucht tot burgerlijke ongehoorzaamheid? Gelooft u daarin?

"O zeker. De kerk heeft altijd geleerd dat onjuiste wetten niet gehoorzaamd moeten worden. Al in de Handelingen zeiden de apostelen dat we God meer moeten gehoorzamen dan mensen. En als menselijke wetten in conflict komen met de wetten van God, die wetten van liefde zijn, zullen we dus tegen die wetten in moeten gaan."

Ten slotte: Kunt u mij zeggen hoe u het klaarspeelt uw vijanden niet te haten?

Een laatste *chuckle*. Hij legt zijn hand op mijn schouder en geeft me een vaderlijke blik. "Omdat ik me ervan bewust ben dat zoveel mensen voor ons bidden en ons anderszins ondersteunen", zegt hij bijna jolig. "En, mijn vriend, omdat ik zoveel goede blanken ontmoet heb. Zelf ben ik door zoveel goede mensen beïnvloed. Omdat sommige blanken ons slecht behandelen, daarom kan ik niet zeggen dat alle blanken slecht zijn."

Maar dat is een puur rationeel argument, werp ik tegen. Stijgt de emotie hem nooit eens naar de keel als hij het kwaad ziet dat zoveel onschuldige mensen wordt aangedaan?

"Ja, ik voel me soms diep gekweld. Maar dan houd ik me voor dat ook die onderdrukkers Gods kinderen zijn. Daarom zeggen we altijd: als we ons inzetten voor de bevrijding van de zwarten, strijden we ook voor de bevrijding van de blanken."

Mensen als u, zeg ik dan, worden niet zelden vermoord. Denkt u maar eens aan Martin Luther King, kort nadat hij de *Nobelprijs voor de Vrede* gekregen had. Zo'n prijs maakt u dan misschien wel een beetje onaanraakbaar voor machthebbers, maar bepaald niet voor hun kogels. Bent u nooit eens bang dat u vermoord wordt?

Hij lijkt nu kleiner dan ooit, kwetsbaar als een kind. Hij haalt de schouders op. "Als dat gebeurt, gebeurt het. Je denkt er natuurlijk wel eens over dan ben je een beetje bezorgd en bang. Maar wie zegt dat de dood het ergste is dat een christen kan overkomen? E[illegible] bestaat toch een opstanding?"

Ik dank hem.

"God bless you, my friend. [illegible]od bless you."

And you, denk ik, *and you*.

Rex Erico

Beyers Naude: burgeroorlog dreigt...

AMSTERDAM — Als landen als de Verenigde Staten, Engeland en West-Duitsland bereid zijn "betekenisvolle druk" uit te oefenen op Zuid-Afrika, is morgen de apartheid ten einde. Maar als ze daartoe niet bereid zijn, moeten we ons voorbereiden op een lange, bloedige burgeroorlog. Dàt perspectief schetste ds. C.F. Beyers Naude, secretaris-generaal van de Zuidafrikaanse Raad van Kerken, in een rede voor de Vrije Universiteit in Amsterdam.

Hij betreurde dat het tot dusver niet is gelukt om het Westen te bewegen tot voldoende druk op Zuid-Afrika. Het Amerikaanse beleid van "constructieve betrokkenheid" heeft tot dusver niets concreets opgeleverd, en ook de andere Westerse landen gaan op de oude voet door met handelen en investeren. De tekenen van burgeroorlog zijn naar zijn mening al zichtbaar: de toenemende geweldsspiraal heeft sinds september 1984 al aan honderden mensen het leven gekost.

Ondanks de groeiende polarisatie in zijn land signaleerde Beyers Nau[illegible] ook positieve ontwikkelingen, zoals [illegible]galisering van zwarte vakbonden, de intrek[illegible]king van het verbod op gemengde huwelijken en het vooruitzicht van een algemeen Zuidafrikaans staatsburgerschap voor alle Zuidafrikanen, waarmee de regering afstand neemt van het oude standpunt dat de zwarte bevolking haar politieke rechten moet verwezenlijken in de thuislanden.

"Ik heb geen redenen om te twijfelen aan de oprechte bedoelingen van de Zuidafrikaanse regering", aldus Beyers Naude, "maar tot dusver blijven de hervormingen beperkt tot marginale zaken. De wezenlijke toets voor verandering blijft volgens hem de vraag of de blanken bereid zijn tot een reële machtsdeling met de zwarten. "De regering moet verder onder druk gezet worden om op deze weg voort te gaan". Volgens de Zuidafrikaanse predikant verkeert zijn land niet alleen in een politieke, economische en sociale crisis, maar ook in een ethisch-morele. Vaak wordt aangevoerd dat Zuid-Afrika tenminste nog kan bogen op een onafhankelijke rechtspraak. Maar dat geldt slechts tot op zekere hoogte, zo meende hij, want de rechtbanken zijn ook gedwongen om onrechtvaardige wetten toe te passen. Vorig jaar zijn 160.000 mensen in de gevangenis beland wegens overtreding van de pasjeswetten. "Hun enige misdrijf was dat ze naar de stad kwamen om middelen van bestaan te zoeken. Hoe kan men verwachten dat zwarten eerbied hebben voor deze wetten?"

Ook de twee processen, die in Pretoria en Pietermartizburg worden gevoerd tegen tientallen mensen die van hoogverraad worden beschuldigd, zijn naar mening onverenigbaar met een rechtsstaat: "Misschien kunnen deze mensèn op technische gronden schuldig worden bevonden, maar niemand met oog voor rechtvaardigheid zal enige eerbied kunnen hebben voor een veroordeling".

Sinds vorig jaar is het incidentele verzet tegen apartheid uitgegroeid tot een massale beweging, vooral onder jongeren en studenten. "Hun geduld is op: zij eisen de bevrijding niet morgen, maar vandaag, en ze zijn bereid daarvoor desnoods hun leven op het spel te zetten", aldus Beyers Naude. "Maar wie oren heeft, hoort de doodsklok voor de apartheid luiden", meende Beyers Naude. Ook in een groot deel van de blanke gemeenschap groeit het besef dat de apartheidsideologie onhoudbaar is. "Afschaffing van de apartheid is juist ook in het belang van de blanken, want anders zullen zij zich ten dode toe ontmenselijken".

De scheiding tussen mensen gaat zo diep dat normaal sociaal contact tussen blank en zwart uiterst moeilijk is geworden. Door zich te isoleren en zich van dit contact te beroven, verliezen de blanken hun menselijkheid. Ook daarom, aldus Beyers Naude, zal het voor mij een bron van vreugde zijn als er een eind komt aan de blanke heerschappij. Hij vond het niet een taak voor de blanken binnen of buiten Zuid-Afrika om een staatkundige blauwdruk voor de toekomst te ontwerpen: "Dat zal uit het hart van de zwarte gemeenschap moeten komen".

Hij toonde zich bezorgd over de groeiende verdeeldheid onder de zwarte verzetsbewegingen: met name de spanning tussen het multiraciale United Democratic Front (UDF) en de zwarte bewustzijnsbeweging AZAPO is sterk opgelopen. De kerk heeft hier, naar zijn oordeel, een verzoenende taak. Hij hoopte dat de bemiddelingspogingen van bisschop Desmond Tutu tenminste zullen leiden tot beëindiging van het bloedvergieten en van de onderlinge twisten, die nu door de regering worden uitgebuit.

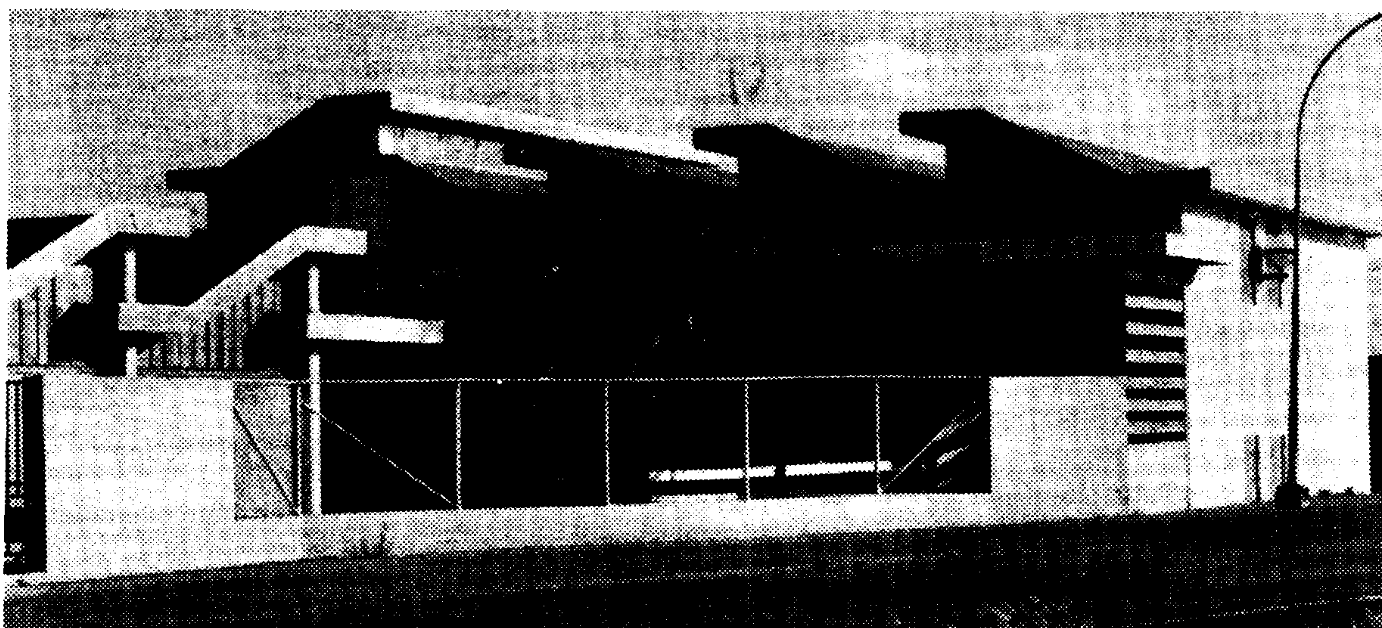
Ter gelegenheid van zijn 70ste verjaardag ontving Beyers Naude uit handen van prof. J. Verkuyl een liber amicorum, getiteld "Met de moed der hoop". In dat boek zijn bijdragen gebundeld van auteurs uit verschillende continenten.

Architectuur, wat is

(vervolg van pag. 1)

Het zal een ieder duidelijk zijn dat men in gebouwen of stedebouwkundige ruimten duizend-en-een ruimtelijke ervaringen kan opdoen. Velen hebben er zelfs duizenden guldens voor over om voor deze verschillende belevingen op vakantie te gaan.

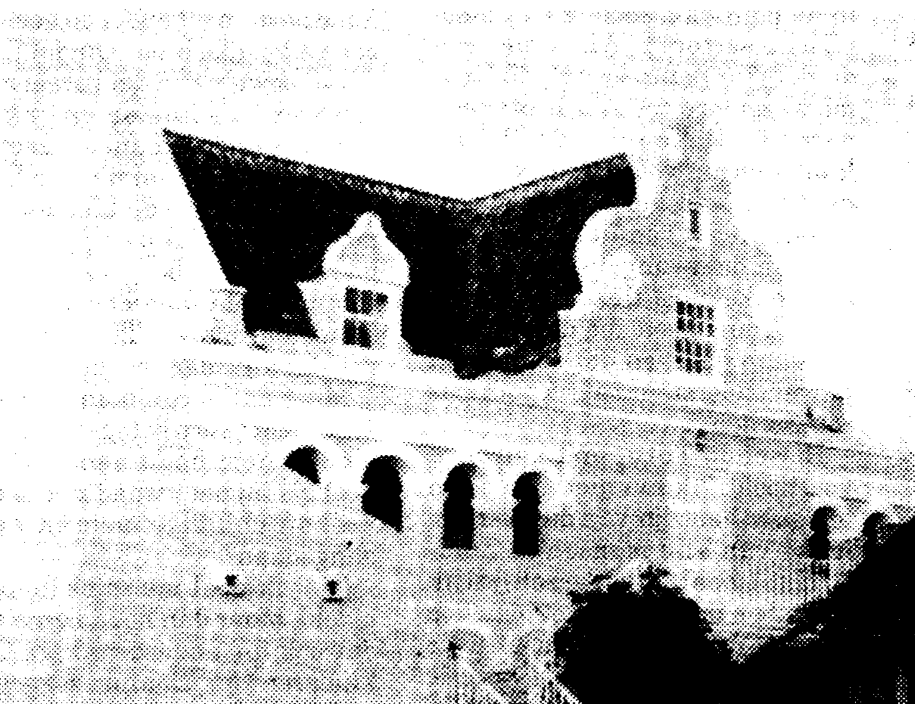
De ervaringen van een verblijf in het bruisende centrum van Rio de Janeiro, op de kille monumentale as in Brasilia, op het monumentale Piazza San Marco in Ventië of in een gezellig steegje in Otrabanda, verschillen hemelsbreed van elkaar. Zo ook de ervaringen van een verblijf in een van onze landhuizen, in de warme vertrekhal van onze luchthaven, op het koele terras van Fort Waakzaamheid of in de kathedraal op Pietermaai.

...buurtcentrum Seroe Fortuna; sceptici hebben gelukkig geen gelijk gekregen...

En of het nu gaat om het ontwerpen van een woonkamer, een kantoor, een klaslokaal, een kerk of een plein, de architekt dient er zorg voor te dragen een zodanige ruimte te scheppen dat de mens zich daarin behaaglijk voelt. Een ruimte moet daartoe een zekere beschutting en herbergzaamheid bieden.

Het laatste heeft meer te maken met begrippen als vorm, afmetingen, licht, kleur, temperatuur e.d., dan met de keuze van een duur plafondsysteem, dure vloerbedekking of wandbekleding, hetgeen door sommigen als de essentie van het ontwerpen wordt gezien. Vooral in de partikuliere woningbouw blijkt dat men slechte ontwerpen door duur materiaalgebruik probeert te verbeteren. Kennelijk voelt men een zekere leegte aan, die ik architektonische leegte zou willen noemen.

...gebouw Burgerlijke Stand op Scharloo; individuele restauratie/ renovatie van monumenten is belangrijk...

Verder dient een gebouw of een stedebouwkundige ruimte respekt af te kunnen dwingen, zowel van de gebruiker als van de buitenstaander. De gebruiker dient zich met zijn gebouw te kunnen identificeren. Hij moet trots kunnen zijn op zijn gebouw. Ik herinner mij dat velen erg sceptisch waren toen ik enkele jaren geleden het ontwerp maakte voor het buurtcentrum op Seroe Fortuna: het zou het zoveelste buurcentrum worden dat binnen korte tijd zou worden vernield. De vraag was verder waarom er "in een dergelijke wijk" een mooi gebouw moest komen. Het buurtcentrum staat er nog steeds, wordt heel intensief gebruikt en men schijnt er gelukkig mee te zijn...

Nog voor de oplevering van de basis- en kleuterschool op Montana Abao werd er door de bewoners van de wijk, op eigen initiatief, een kommissie in het leven geroepen die een wakend oog zou moeten houden op mogelijk vandalisme...

CULTUUR

Dit aspekt is nog het meest gerelateerd aan en verweven met alle hiervoor en hierna genoemde aspekten. Architektuur dient bepaalde positieve kulturele waarden in de maatschappij tot uitdrukking te brengen, dient de gemiddelde aanschouwer (dus niet slechts de (gemiddelde) architekt) aan te spreken en bij deze bepaalde emoties teweeg te brengen en hem in de gelegenheid te stellen bepaalde culturele verbanden te leggen, zoals met de...

HISTORIE

Architektuur dient in een historische kontest geplaatst te kunnen worden, dient oudere vormgeving te respekteren c.q. zich hieraan aan te passen en/of aanleiding te geven voor vernieuwingen.

Het is opvallend hoeveel aandacht er relatief wordt besteed aan onze monumenten t.o.v. de moderne architektuur, zelfs door leken op architektonisch gebied.

Kunnen moderne architekten dan niet meer in staat worden geacht gebouwen te ontwerpen die met trots kunnen staan naast onze monumenten en wellicht de monumenten van de toekomst vormen? Het aanvullen van de historisch gebouwde omgeving met goede moderne architektuur is welhaast even belangrijk als het behoud hiervan.

...gezellig steegje in Otrabanda; herbergzaam...

KLIMAAT

Klimaatbewust bouwen wil zeggen: zodanig bouwen dat met zoveel mogelijk gebruik maken van natuurlijke klimaat-eigenschappen en zo min mogelijk mechanische hulpmiddelen, een aangenaam binnenklimaat te scheppen, waarin de mens zich thuis voelt.

De praktijk wijst echter uit dat zelfs vele bouwkundigen op Curaçao, die dagelijks met ontwerpen bezig zijn, niet eens weten dat de wind op Curaçao voornamelijk uit het Oosten komt en niet uit het Noord-Oosten zoals vroeger op school geleerd werd. Of dat, zo belangrijk als het is dat de wind door openingen het gebouw kan binnenkomen, het nog belangrijker is dat de wind het gebouw ook weer op gemakkelijke wijze kan verlaten, m.a.w. dat openingen op het Westen liefst groter zijn dan openingen op het Oosten. Of dat zontoetreding tot een gebouw met name via glas(vlakken) in ons klimaat tot een minimum dient te worden beperkt en dat dit mogelijk is door grote en vooral lage overstekken en/of goede buitenzonwering. Ook bij grote kantoorgebouwen worden deze zaken nogal eens vergeten.

De achteruitgang in klimaatbewust bouwen gedurende de afgelopen jaren is mijns inziens te wijten aan de gemakkelijke beschikking over mechanische hulpmiddelen, het overwaaien van bouwtradities uit landen met een ander klimaat dan Curaçao, alsmede aan het verwateren van onze eigen bouwtraditie.

Economie

In het algemeen komt de economie van het bouwen neer op het zorgdragen voor zo laag mogelijke stichtingskosten in relatie tot minimale onderhoudskosten c.q. exploitatiekosten.

Aangezien de bouwkosten hoofdzakelijk bestaan uit loon- en materiaalkosten zal getracht dienen te worden beiden zo laag mogelijk te houden. Voor het laag houden van de loonkosten betekent dit o.a. afzien van ingewikkelde en arbeidsintensieve detailleringen; voor lage materiaalkosten betekent dit de noodzaak van een bewuste materiaalkeuze, mede bezien vanuit het oogpunt van minimaal onderhoud. Verder kan getracht worden de lokale produktie van bouwmaterialen danwel lokale assemblage van halffabrikaten tot eindprodukten te stimuleren. Misschien wordt het tijd de rapporten over de fabrikage van keramische bouwmaterialen uit op Curaçao aanwezige klei(schalie) uit de la te halen.

De opzet van een cementfabriek

...gebouwen APNA Rijkseenheidsboulevard, met op de achtergrond landhuis Koningsplein; aangepaste architectuur...? klimaatbewust...?...

dat?

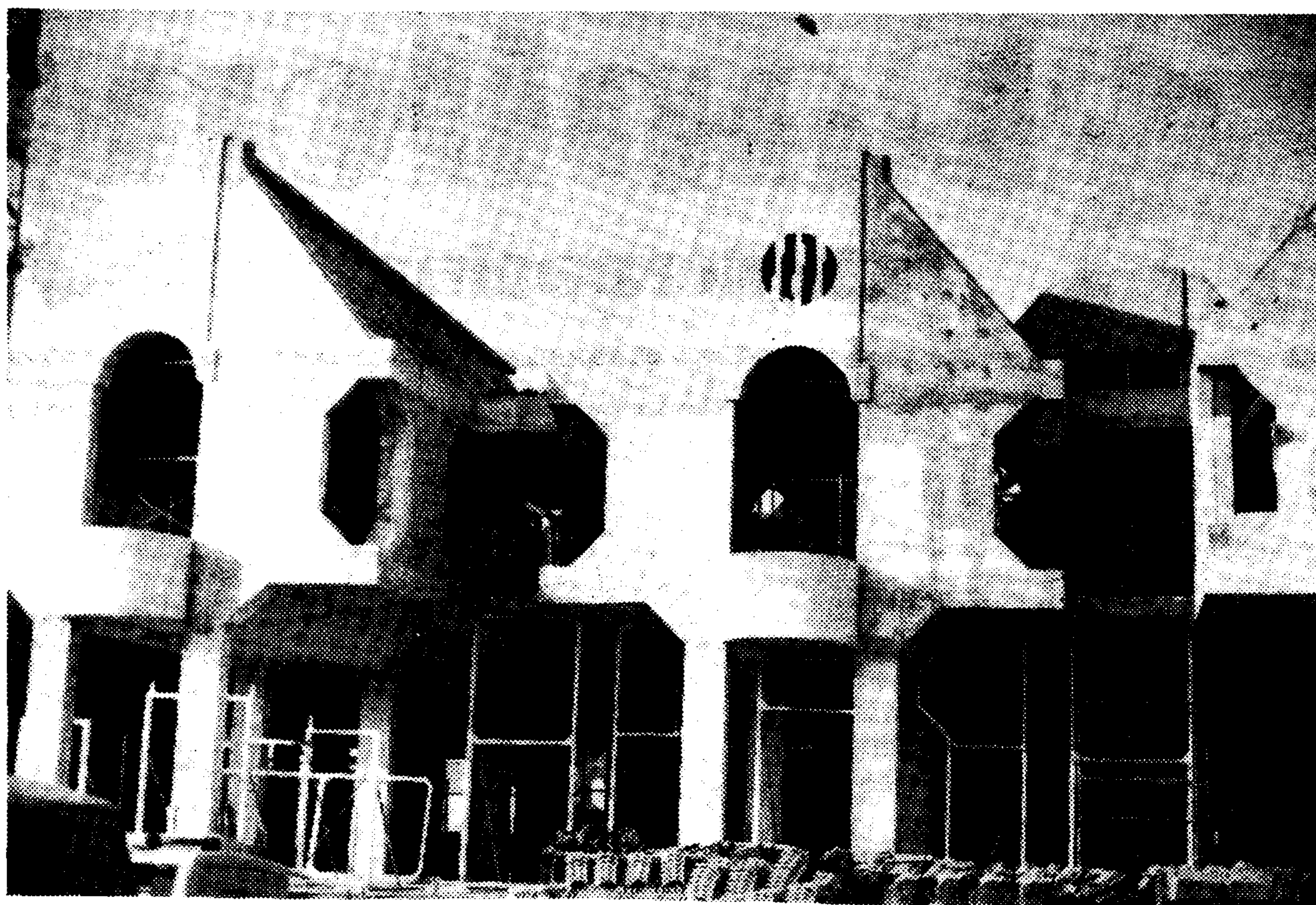
op Curaçao, die in eerste instantie zeer reëel leek, is helaas op niets uitgelopen.

ARCHITEKTUUR OP CURAÇAO

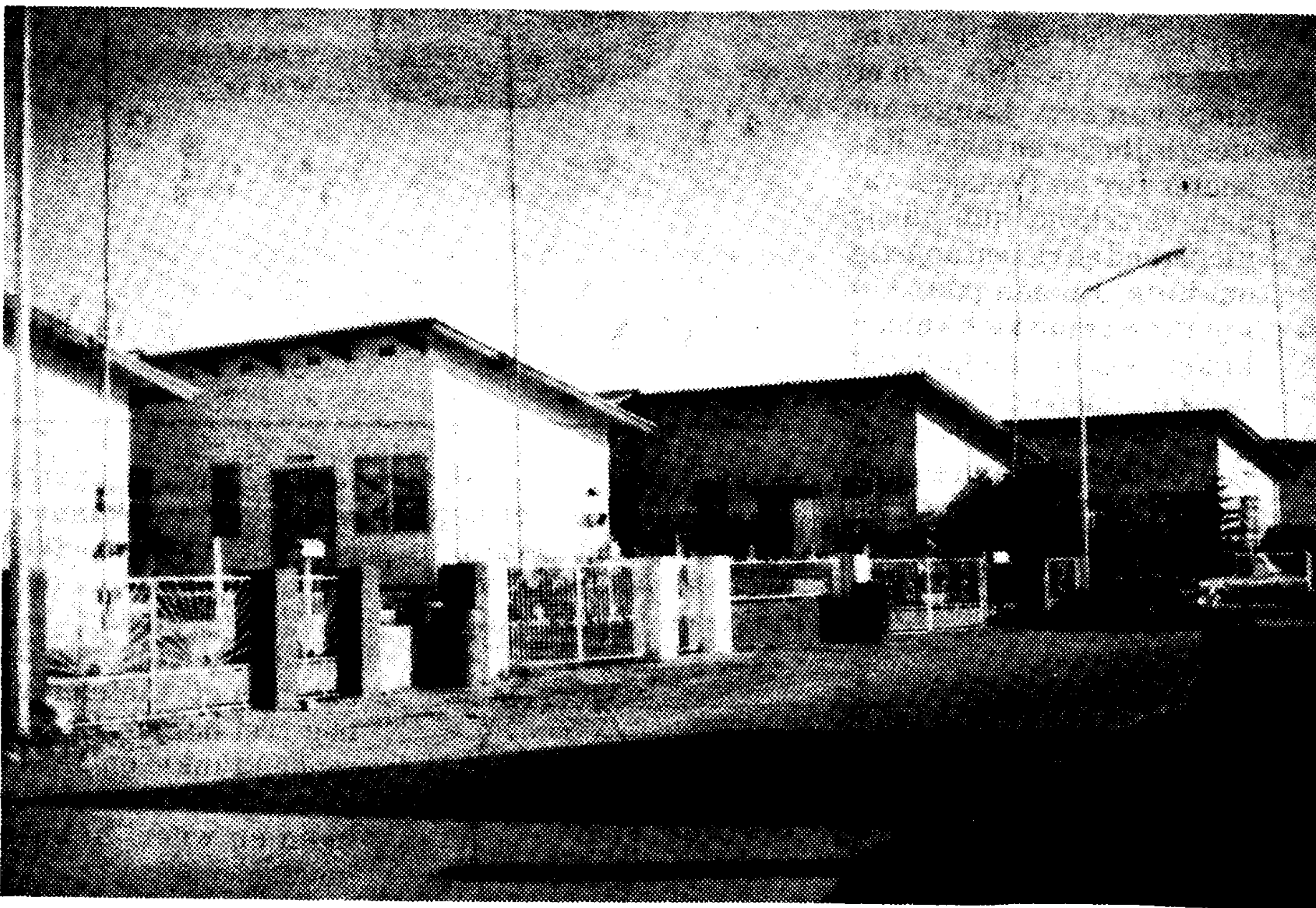
Curaçao staat bekend om haar unieke historische architektuur. De waarde van het centrum van Willemstad, de landhuizen en andere grote gebouwen wordt tegenwoordig gelukkig voldoende onderkend.

Het gebrek aan financiële middelen, het ontbreken van een integraal plan alsmede het juridisch kader om partikulieren te verplichten hun eigendommen goed te onderhouden (en wellicht onvoldoende aandacht) hebben echter een integrale instandhouding van ons architektonisch kultuurbezit jarenlang in de weg gestaan.

Hierdoor heeft een enorm verval zich ingezet, waardoor het in stand houden van diverse belangrijke gebouwen en zelfs stedebouwkundige omgevingen reeds onmogelijk is geworden...

...Openbare Bibliotheek naast Burgerlijke Stand; aangepaste architectuur, doch afzien van ingewikkelde en arbeidsintensieve details...

...monotone volkswoningbouw te Montana Abao; eigen identiteit wordt gezocht in hekwerken, schilderwerken e.d.; achteraf de noodzakelijke zonwering aanbrengen boven de ramen op de hoge gevels is echter kostbaar. (foto werd op een voor de foto gunstig tijdstip genomen)...

Gelukkig zijn er signalen voor een betere aanpak, bv. het Aktieplan Binnenstad waarvan de uitvoering door het beschikbaar stellen van fondsen uit Nederland en de EEG reeds in gang is gezet. Ook het bijna geheel voltooide Vierstegenplan in Otrabanda dat de renovatie van een heel woningbouwblok als voorbeeldprojekt behelsde, en dat tot stand kwam door lokale partikuliere fondsen, wijst in een positieve richting.

Men dient echter zorg te dragen voor een snelle en professionele aanpak, teneinde de beperkte financiële middelen zo effektief mogelijk te benutten. [illegible]

Intussen [illegible] incidentele gebouwen door b.v. de Stichting Monumentenzorg van uitermate groot belang.

Meer aandacht dient verder te worden besteed aan de plattelandskultuur van b.v. de kleinere oude huisjes die, mede door het felle kleurgebruik, zo karakteristiek zijn in het Curaçaose landschap. Ik was verheugd te kunnen konstateren dat de juwelier Spritzer & Fuhrmann in etalages foto's gebruikt van deze huisjes!

Zoals reeds in het voorgaande gesteld, is het echter eveneens van groot belang ervoor zorg te dragen dat ook de moderne architektuur een positieve bijdrage vormt aan onze gebouwde omgeving.

Vanuit bovenstaande architektuurvisie bezien moet ik helaas stellen dat dit op Curaçao [illegible] niet het geval is [illegible] zi n vanuit [illegible]te enge visie ontworpen. Met name de psychologische, klimaattechnische, culturele en historische aspekten schieten vaak tekort.

Ook in de moderne architektuur op Curaçao is men kennelijk te gauw tevreden, te vergelijken met de houding van de zogenoemde zesjesleerling.

ONTWERPDISCIPLINE

Door het ontbreken van een titel- en beroepsbescherming voor de architekt worden vele gebouwen op Curaçao ontworpen door leken en/of bouwkundigen die de ontwerpdiscipline niet machtig zijn. Voor de partikuliere woningbouw geldt dit zelfs voor bijna 100%. "Ontwerpen" wordt dan vaak geïnterpreteerd als het maken van een technische [illegible]kening schaal [illegible] kan worden verkregen!

BOUWVERGUNNING

Het verstrekken van een bouwvergunning wordt voornamelijk op zuiver technische of formele gronden bekeken.

Er bestaat wel zoiets als een schoonheidscommissie, maar deze bekijkt slechts plannen voor heel gevoelige situaties en beschikt bovendien niet over het benodigde juridisch kader om e.e.a. te reguleren.

Het ontbreken van een selectiemechanisme vooraf maakt het vrijwel onmogelijk alle ingediende ontwerpen op estetische aspekten te bekijken en waar nodig regulerend op te treden. Het invullen van de naam van de architekt op het aanvraagformulier wordt al vaak achterwege gelaten...

Op Aruba heeft men kennelijk de problemen van een en ander ingezien, reden waarom het Bestuurscollege van Aruba recent aan de Eilandsraad een voorstel heeft voorgelegd tot wijziging van de Bouwverordening, (die stamt uit 1935), teneinde een zekere bescherming van het architektenberoep te bereiken. Wellicht is dit een van de goede zaken die Curaçao van Aruba kan overnemen.

OPDRACHTEN

Bij het verstrekken van opdrachten zien opdrachtgevers de architekt eerder als een noodzakelijk kwaad dan als degene die ervoor kan zorgen dat er een goed gebouw tot stand komt. Hier komt verder een stuk onwetendheid ten aanzien van de keuze van de architekt bij, versterkt door het ontbreken van genoemde titel- en beroepsbescherming. Men weet echter wel de arts of specialist te vinden in geval van ziekte, de notaris voor het passeren van een notariële akte, of de advokaat voor de verdediging in een rechtszaak. Zou dit komen omdat hier wel sprake is van beschermde beroepen...?

Ook weet men het onderscheid te maken tussen een mooie en een lelijke auto, of, om bij het bouwen te blijven, tussen mooi en lelijk sanitair, mooie en lelijke tegels, vloerbedekking, gordi nen, e.d. Wellicht zit het verschil in het feit dat het produkt dat de architekt te bieden heeft pas na voltooiing van de opdracht zichtbaar is

Misschien is de opvatting van diverse (opgeleide) architekten dat elk nieuw gebouw een meesterwerk dient te zijn waarbij de gebruikstechnische en economische aspecten vaak op de tweede plaats komen, eveneens debet aan het feit dat opdrachtgevers architekten veelal als een "noodzakelijk" kwaad zien...

Hopelijk leren wij gauw het belang van goede architektuur in te zien zodat het aantal gemiste jaren beperkt blijft. □

ir. Ronny Lobo

Papilon
kinderpagina

Bellen blazen

door Nel [illegible]

PINKIE HAD van kabouter Brr een mooie pijp gekregen om bellen te blazen. En daar zat hij toen, met de pijp in de mond, en blies de ene bal na de andere. Moene Muis, die het langs kwam, vond het ook prachtig. "Piep piep, wat een mooie bellen!" schreeuwde hij. En hij sprong met alle vier zijn pootjes in de lucht om er een te pakken. Maar toen hij er eindelijk een had, patste de bel op zijn [illegible] uit elkaar. [illegible]

Moene [illegible] Even later [illegible] met Pinkie bellen te blazen. Eerst blies Pinkie [illegible]

[illegible] Hij blies en blies en blies en oh, wat kreeg hij een grote bel. Wel zo groot als Pinkie zelf. En al maar groter en groter werd de bel. "Ai", zei Moene, "Hij is zo groot, dat we er samen wel in kunnen zitten". "Oh ja?" zei de bel opeens. En daar slokte hij pardoes Pinkie en Moene in één hap op. "Laat me eruit. Laat me eruit!" gilde Moene. "Mama, mama, papa, papa!" gilde Pinkie. Ze bonken alle twee zo hard ze konden tegen de zeepbel. "Dat helpt toch niet", lachte de bel. "Ik ben heel groot en [illegible] jullie mee [illegible]"

En ook al schreeuwden Pinkie en Moene wel honderd keer, dat ze helemaal niet naar de zon wilden, omdat het daar veel te warm was, de zeepbel trok zich er niets van aan. Langzaam steeg hij hoger en hoger. Kabouter Brr en Poetsje kwamen verschrikt hun huisje uit gerend en riepen angstig om hulp. En een paar konijntjes en muisjes kwamen kijken wat er aan de hand was en gilden en piepten [illegible] [illegible] dat je uit elkaar spat als een zeepbel", [illegible] Maar de zeepbel was niet bang. "Dat durf je niet", lachte hij. "Want als je dat doet, vallen Pinkie en Moene eruit."

[illegible] kijk eens, hoe hoog ik al ben". [illegible] daar had het [illegible] niet aan gedacht. Van schrik vloog [illegible] naar beneden en samen met [illegible]

Ja, wie kon [illegible] Pinkie en Moene helpen? [illegible] lucht [illegible] Pinkie [illegible] Moene angstig heen en weer [illegible] "Hee", mopperde de zeepbel, "stil, stil, muis, dat [illegible] kietelt me en daar kan ik niet tegen". "Ja" riep Moene, "Als je ons niet onmiddelijk naar beneden brengt, kietelen we je nog veel harder." [illegible] Pinkie en Moene in de zeepbel heen en weer, heen en weer, zo hard ze konden.

"Hu, haha!" schreeuwde de zeepbel en tolde door de lucht. "Houd op, hahaha!" Hij moest zo lachen van dat gekietel in zijn buik, dat hij pardoes uit elkaar spatte. "Help!" gilde Pinkie. Hij viel en viel en viel, de grond kwam steeds dichterbij. En [illegible] Poetsje en [illegible] dat hij boven op hun hoofden [illegible] komen [illegible] werd hij wakker!

"Wat is er toch aan de hand?" [illegible] Poetsje [illegible] "Je roept steeds [illegible]" "De zeepbel", [illegible] Pinkie. "Alle zeepbellen [illegible]" zei Poetsje. "En [illegible]" [illegible] Pinkie. [illegible] zei Poetsje [illegible] in bellen [illegible] onder het [illegible] En zo was het grote, [illegible] van Pinkie [illegible] nog goed afgelopen.

VERBIND De punten van 1 tot 19 en je ziet iets waar je vast [illegible] graag naar kijkt.

[illegible]

WAT HOORT er niet bij?

Wie weet het?

Het nulde hoofdstuk van de Antilliaanse literatuur

VROUWENLITERATUUR in de 19de eeuw

door Wim Rutgers

In het hoofdstuk 'Kerk en cultuur in de vorige eeuw' van *Aruba, zoals het was, zoals het werd (1953* oordeelt Johan Hartog over dit eiland: "Cultureel gesproken is er, behalve op het gebied der volkscultuur... weinig wat historis[c]h van belang is." Maar hij vervolgt dan met:
"Zeker is Mosa Lampe, wier broer op Fontein woonde, de eerste inheemse dichteres der Antillen geweest. Ds. Bosch verhaalt, hoe zij daar Nederduitse brieven en zelfs verzen schreef en las."

Hartog werkte deze gegevens verder uit in een uitvoerig artikel in de *Beurs- en Nieuwsberichten* van 5 september 1969 onder de uitgebreide titel: " 'De Phenix van Aruba' de eerste dichteres van de Antillen; Gedicht of rijmelarij van Mosa Lampe verscheen op 24 augustus 1824; Verwaarloosde verkoudheid veroorzaakte haar dood." Hij gaat voornamelijk in op de persoon van de dichteres Johanna Jacoba, die zichzelf echter A.C.E. Lampe noemde. De familie

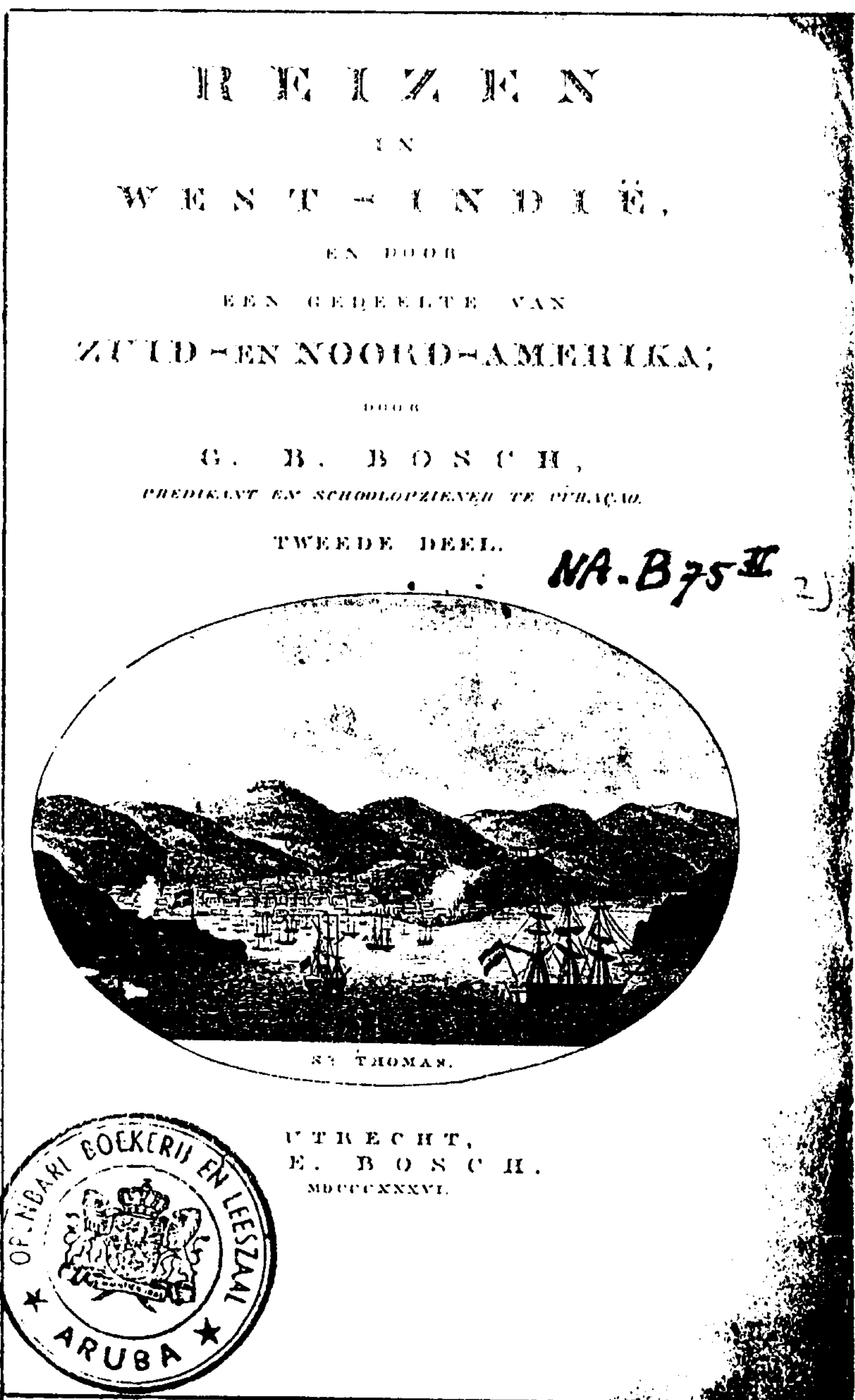
Doch toen ik bij eene latere reis op Aruba terug kwam, rustten zij beiden reeds in de schoot der aarde. Mosa, de oudste der twee, was de Phenix van Aruba, — want zij schreef Nederduitsche brieven, en maakte zelfs verzen, — daalde het

> *In de derde versie van vier artikelen over 'Het nulde hoofdstuk van de Antilliaanse literatuur' bespreekt Wim Rutgers enkele individuele dichters.*
>
> *Eerst enkele vrouweli ke auteurs als de Arubaanse Mosa Lampe en de Curaçaose Cornelia en Louisa.*
>
> *Vervolgens bespreekt hij K.A. Erkelens, die zonder voorbehoud aan de kant van Bolivar stond in diens strijd voor een onafhankelijk Gran-Colombia.*

Lampe is ongeveer in 1730 vanuit het Nederlandse Vlissingen op Curaçao komen wonen; in 1769 kwam ze in de persoon van Hendrik Lampe op Aruba. Voor verdere biografische gegevens verwijs ik naar het artikel in de *"Beurs"* en Hartogs *Aruba.*

Hartog kwam op de naam van Mosa Lampe via deel II van de *Reizen in West-Indië en door een gedeelte van Zuid- en Noord-Amerika* uit 1836, door ds. G.B. Bosch, die van 1816 tot 1834 predikant was op Curaçao en van daaruit als reizende dominee de andere Benedenwindse Eilanden bezocht; van 1823 tot 1834 was hij regelmatig in de 'randgemeente' Aruba, zoals men deze toen wenste te betitelen. Ik geef ds. Bosch' verhaal over Mosa Lampe hieronder in extenso weer, omdat de 'Reizen' nagenoeg onbereikbaar is voor de lezer.

"Ik was bij die fontein in gezelschap van twee Arubasche meisjes, Mosa en Johanna Lampen, beiden sterk, jong en gezond; haar broeder was opziener der fontein, en hield daar eens groote kudde schapen. Toen ik haar verhaalde, dat ik naar de fontein zou rijden, lieten zij er terstond op volgen dat zij dan bij haren broeder zouden gaan, om voor al hetgene mijn geleider en ik daar nodig zouden hebben, te zorgen. Zulks was zoo welkom als verpligtend, en werd met dat gevoel en die dankbaarheid aangenomen, welk zulk een gelukkig gekozen, zulk een gulhartig en vooral zulk een eenvoudig en onschuldig aanbod verdiende. Zij hielden woord, en aan hare zorguuldigheid en haar gezelschap dank ik het mede, dat ik twee aangename levensdagen hier sleet. eerst in het graf. Zij was eens, op het heetste van den dag, met groote drift naar het dorp geloopen, dat een klein half uur van de ouderlijke woning aflag, om bij den Kommandeur haren voormaligen huisonderwijzer aan te klagen, — die, om met den naderenden ouderdom zich een goed te huis komen te bezorgen, rond verspreidde, dat hij met haar ging trouwen. In dezelfde drift keerde zij terug, ten uiterste verontwaardigd over het listig uitgedacht plan des huisonderwijzers. Tot rust komende, gevoelt zij zich verkouden, en begint sterk te hoesten; de long is aangestoken, maar er is geen geneesheer op het land, om eene aderlating te doen; de tering neemt hare levenskrachten weg met die snelheid, waarmee zij gewoon is, jonge mensen naar het graf te voeren. Bij haren dood leefde hare zuster nog; deze trouwde met een Columbiaan; zij begint ook te hoesten, teert uit — en eer men het vermoed had, is zij hare zuster gevolgd in het graf. Men zeide, dat zij, onwetend van het gevaar, dat er in zat, de kleederen van haare zuster had aangetrokken, — en of het werkelijk zoo is, dat eene bij toeval aangestoken long zich door kleederen van den eenen persoon tot den anderen kan overplanten, moet de doctor weten."

REIZEN
IN
WEST-INDIË,
EN DOOR
EEN GEDEELTE VAN
ZUID- EN NOORD-AMERIKA;
DOOR
G. B. BOSCH,
PREDIKANT EN SCHOOLOPZIENER TE CURAÇAO.
TWEEDE DEEL.

ST. THOMAS.

UTRECHT,
E. BOSCH.
MDCCCXXXVI.

Dominee Bosch bezocht de Fontein, "dat allergeschiktst verblijf" voor wie "zich geheel de wereld (wil) onttrekken, en deze afzondering sterk gevoelen" en "zich beurtelings door wilde en sterke en zachte en liefelijke aandoeningen geslingerd" wil zien, "bijvoorbeeld, een dichter of romanschrijver", in gezelschap van de zusters Lampe gedurende zijn eerste bezoek in 1823, één jaar voor er goud ontdekt werd in de Rooi Fluit. Daaruit zouden we dus kunnen constateren dat Mosa in dat jaar al haar 'verzen' schreef en dat er dus meer moet zijn dan dat ene bewaarde lofdicht op gouverneur Cantz'laar van 1824; de meervoudsvorm 'verzen' steunt die gedachte.

Den Generaal P.R. Cantz'laar en Gemalin,
te Aruba den 16en Augustus 1824,
met dit volgend
lied vereerd door juffer A.C.E. Lampe.

Wijze: God save the King

I

Eerwaardig Heer en Hoofd!
Aruba's Opperhoofd
Hier in ons kring.
Ach dat uw liefde en deugd
Steeds zij den troost en vreugd
Die ons omring.
Wij smeken het Albestuur
Voor U heil dat eeuwig duur
Dat nimmer ons liefde-vuur
Voor Cantz'laar doof.

II

Ontvang deez duure wens
Door geen vlijtaal begrens
Uit grond des hart.
Dat steeds uw heil vermeer,
Dat wij uw steeds vereer
De rampen tart.
Al juichend zingen wij,
Al wenschend roepen wi ,
Bestendig bidden wij
Dat Cantz'laar leeft!

III

Aan U ook zij toegewijd
Ons gulle erkentelijkheid,
Verdienstelijk Vrouw!
Blijft steeds met uw Gemaal
Der burg'ren steun en paal
Daar bij op bouw.
Op dat elks hart getuig,
In liefde met U buig,
Voor Land en Koning juig,
Leef Neerlands Vorst!(

(24 augustus 1824)

Maar de dominee beschrijft zijn zeven bezoeken aan Aruba tussen 1823 en 1834 "als op eene reize gebeurd" en daarmee hebben we weer geen enkel houvast omtrent het tijdstip van zijn kennismaking met Mosa's poëzie. Trouwens, dominee Bosch moet volgens diverse auteurs voorzichtig gelezen worden als het om een betrouwbare weergave van feiten gaat. Een voorbeeld hoe hij de chronologie doorbreekt vinden we in zijn verhaal omtrent de moord op Pieter Lampe, die op 21 april 1829 plaatsvond en waaraan de geografische aanduiding aan de noordkust 'Vader Piet' nog herinnert Maar ds. Bosch vertelt hier uitgebreid over aan het begin van zijn verhaal, tijdens zijn eerste reis naar Aruba toe! Waarom brengt hij deze geschiedenis niet in verband met wat hij later over Mosa Lampe vertelt en haar 'broeder', de opziener der fontein? De 75-jarige Pieter Lampe kan trouwens ook onmogelijk de 'broeder' van Mosa zijn geweest, zoals ds. Bosch zegt.

Mosa Lampe schreef het ene gedichtje dat bewaard is gebleven, naar aanleiding van het bezoek van gouverneur R. Cantz'laar, diens vrouw en twee kinderen aan Aruba. Die visite had het bepaald niet met gouverneursbezoek verwende eiland te danken aan het feit dat er goud gevonden was in juli 1824. Reeds een maand later is de gouverneur present en A.C.E. Lampe heeft een welkomstlied van drie coupletten op de wijs van 'God save the King' gereed, dat ze aan de *Curçaosche Courant* ter publikatie aanbiedt, waarmee ze dan de eerste althans tot nu toe bekende Arubaanse dichteres is geworden.

Een opmerkelijk feit, dat het eerste en voor zover na te gaan enige 19de eeuwse Arubaanse gedicht van een vrouw afkomstig is en in het Nederlands geschreven werd! Maar dat laatste heeft zijn reden, omdat het voor de Nederlandse gouverneur bestemd was.

Tegenover deze literair-historische waarde staat echter helaas geen literair-esthetische. Als gedicht komt het produkt niet boven het niveau van rijmelarij uit, een oordeel dat ook Hartog velt. Ds. Bosch evenwel noemde Mosa de 'Phenix' van Aruba; hij zal dus inderdaad ander en beter werk van haar gekend moeten hebben of haar een complimentje willen maken (maar na zoveel jaren?).

De 'Cornelia' die op 11 september 1824 in de *Curaçaosche Courant* op rijm reageert op de poëtische ontboezeming van Mosa Lampe geeft het literaire oordeel

(doorlezen op pag. 15)

Door toeval is in de Ñapa-editie van vrijdag 27 september bij het artikel Pourquoi écrivez-vous weggevallen dat dit verzorgd was (inleiding en vertaling) door Ñapa-medewerker Aart Broek.

De grootste bedreiging van de Russische schaakhegemonie

Jan Hendrik Timman: een portret

TERWIJL DE Russische schaak- giganten Karpov en Kasparov elkaar in Moskou de wereldtitel betwisten, is het achterhoede- gevecht voor een volgende tweekamp om de hoogste schaaktitel reeds volop aan de gang. Via de zogeneten kandidaten- toernooien probeert één der grootmeesters van de mondiale schaakélite zich kandidaat te stellen voor een volgende strijd om de wereldtitel die waarschijnlijk in 1987 wordt gehouden. Eén van de mogelijke kandidaten voor dit titelgevecht is de nummer drie van de internationale lijst van schakers, de Nederlandse grootmeester Jan Timman.

...Jan Timman, winnaar van het Hoogovenschaaktoernooi...

JAN TIMMAN

De 33-jarige Timman werd in 1974, na Max Euwe en Jan Hein Donner, de derde Nederlander, die de titel van schaak- grootmeester kreeg toegewezen. De zesvoudige kampioen van Nederland is sinds dat jaar niet meer uit de top van wereldschaken weggeweest. In juni van dit jaar kwalificeerde hij zich in de Mexicaanse bergplaats Taxco met de overtuigende score van elf punten uit vijftien partijen voor het volgende kandidatentoernooi. Dat wordt deze maand gespeeld in de Franse plaats Montpellier. De bovenste vier gaan verder om, hetzij Karpov, hetzij Kasparov van de troon te stoten. Jan Timman leerde de regels van het schaakspel op achtjarige leeftijd kennen. Niet lang daarna werd duidelijk dat hij een meer dan gemiddeld talent bezat. Op elf-jarige leeftijd werd hij kampioen van zijn geboorteplaats Den Haag en niet veel later behaalde hij de derde plaats op het jeugd- wereldkampioenschap dat in Israël werd gehouden.

Na zijn middelbare schooltijd wilde hij aanvankeli k gaan studeren. Omdat de schaak- successen zich aaneenregen en hij meer en meer voor toernooitjes en simultaan- partijen gevraagd werd, kwam er van een studie niets terecht. Bovendien vroegen schaakstudie en partij- analyse veel tijd. De Zweedse grootmeester Ulf Andersson bezocht hij regelmatig en deze secondeerde hem bij belangri ke wedstrijden. In 1971 werd Timman internationaal meester. In 1974, zoals geschreven, grootmeester.

VERDIENSTEN

In de jaren na de Tweede Wereldoorlog kon een topschaker niet van zijn sport leven. De financiële trend werd bepaald door de eisen die de wereldkampioen stelde. Waren die eisen hoog dan profiteerde de gehele beroeps- schaakwereld daarvan. Van 1948 tot 1963 was de Rus Botwinnik wereldkampioen. Hij had geen enkele interesse voor de financiële kant van het bedrijven van topdenksport. Botwinnik leefde naar streng socialistische standpunten. Hij was een persoonlijke vriend van Stalin en werd door de staat onderhouden. Het gevolg was dat de rest van de topschakers het zout in de pap niet verdiende. Een man als Jan Hein Donner, in de vijftiger en zestiger jaren één van werelds' beste spelers, moest via veel schnabbelwerk een leefbaar inkomen bij elkaar zien te krijgen.

Het is de verdienste geweest van de mysterieuze Amerikaan Bobby Fisher, dat aan het eind van de zestiger jaren de inkomsten ruimschoots herwaardeerd werden. Voor zi n tweekamp om de wereldtitel tegen Spasski in 1972 wist hij een prijzenpot te creëren die vele miljoenen guldens bevatte. Omdat ook de opvolgers van de in de anomiteit verdwenen Amerikaan niet vies waren van het goed vullen der zaken, kunnen topschakers als Timman vandaag de dag als professionals door het leven gaan.

MENTALITEIT

Er wordt nogal eens beweerd, dat Timman te wisselvallig speelt, om de wereldtitel te kunnen veroveren. Op het eerste gezicht lijkt dat ook zo. Briljante partijen worden afgewisseld met partijen die een dubieus niveau hebben. Overwinningen in zwaar bezette toernooien als het Hoogoven- schaaktoernooi worden overschaduwd door nederlagen in veel zwakker bezette wedstrijden. De oorzaak in deze wat labiele prestatie- curve zou kunnen liggen in de wedstrijd- mentaliteit van Timman. Iedere partij speelt hij op winst. In tegenstelling tot spelers als Ribli, Andersson en Pinter is hij niet tevreden met een tweede plaats. Het gevolg is, dat hij risico's neemt. Het aansturen op remise doet hij slechts in het uiterste geval. Een voorbeeld moge zijn een partij die hij onlangs tijdens het toernooi van Reggio Emilia tegen de Hongaar Portisch speelde. In de voorlaatste ronde leidde Portisch met een half punt voor Timman. Doordat laatstgenoemde vol op winst speelde, nam hij (te) veel risico en verloor. Voor buitenstaanders is dat, met name tegen de toen met een vormcrisis kampende Hongaar, een teleurstellend resultaat. Het is eerder het gevolg van Timman's wedstrijd- mentaliteit.

TAXCO

In juni van dit jaar werden drie Interzonale toernooien gehouden, om tot een selectie voor het kandidaten- toernooi in Montpellier te komen. Het Zwitserse Biel, Tunis en Taxco verzorgden de huisvesting. De bezetting van het toernooi in Biel was de sterkste. Timman kan met plezier terugkijken op het Mexicaanse avontuur. De organisatie was in goede handen, ofschoon de omstandigheden soms exostisch aandeden. De eerste helft van het toernooi werd in het dorp beneden gespeeld. Het spelers- hotel lag op een berg buiten het dorp, dat je alleen per kabelbaan kan bereiken. Daar werden wel de afgebroken partijen afgewerkt. Dit leidde tot de komische situatie dat de hangpartijen in de kabelbaan moesten worden geanalyseerd.....

Het heeft geen afbreuk gedaan aan de prestaties van Timman. Zijn belangrijkste tegenstanders leken voor aanvang de Russen Tal, Romanisjan en Balasjov, en de Hongaar Pinter. Van de genoemde Russen bleek alleen Tal in vorm te zijn en ook Pinter bakte er weinig van. Met Timman plaatsten de reeds genoemde Tal, de Canadees Spraggett en de Cubaan Nogueiras zich. Dat resultaat werd in brede, niet- Russische kring met instemming begroet. Een te grote dominantie van Russen in het kandidaten- toernooi zou de kans op combines slechts vergroten.

Timman won drie partijen met zwart en bleef ongeslagen. Dat gebeurde geheel op eigen kracht, want hij had geen secondanten bij zich.

KASPAROV

Met betrekking tot de momenteel gespeelde wedstrijd tussen Karpov en Kasparov heeft Timman om meer dan één reden een duidelijke voorkeur voor de Gregoriër. In de aanloop naar de tweekamp toonde Kasparov een uitstekende vorm. Met name in zijn partijen tegen Andersson en Hübner was er sprake van briljant schaken. Bovendien toonde Karpov in de zo problematisch verlopen eerste wedstrijd tegen Kasparov met name in het tweede gedeelte, juist een zeer slechte vorm. Hij speelde behoudend en krampachtig en leek het te gaan afleggen tegen het élan en de vindingrijkheid van Gary Kasparov. De schaakwereld zou ermee gediend als de mathematisch schakende Karpov in de offensieve ingestelde creatievere Kasparov zijn meester zou vinden. Nieuw bloed in de absolute top werkt stimulerend op het schaken.

KANSEN

Hoe staat het met de kansen van Timman om ooit de wereldtitel te veroveren? Met zijn derde plaats op de Elo- lijst (genoemd naar de Amerikaanse hoogleraar en bedenker Arpad Elo) neemt hij met slechts 60 en 70 punten achterstand op respectievelijk Kasparov en Karpov, een veelbelovende positie in. Timman is er dan ook groot voorstander van die Elo- lijst als uitgangspunt voor het bepalen van wereldtitel- tweekamp- deelnemers te hanteren. De bovensten van die lijst zouden vrijgesteld moeten worden van het spelen van voorrondes. De nummers vijf tot en met tien kunnen spelen om vier plaatsen die recht geven op een kandidaten- toernooi met de bovenste vier.

In het conservatieve FIBE-wereldje onder leiding van de manipulator bij uitstek, de Filippijn Campamanes, zal een dergelijke modernisering van het wedstrijd- systeem niet veel kans maken.

Ook Jan Timman zal daarom gedurende lange nog te begane weg naar een tweekamp om de wereldtitel geconfronteerd worden met vele externe factoren, die het resultaat kunnen beinvloeden. Gezondheid, vorm, ja, de lokaliteit waar gespeeld wordt, zijn factoren die de zo sensibele schakers in hun prestaties remmen of stimuleren.

Of Jan Timman de nieuwe uitdager van Karpov of Kasparov wordt, blijft daarom ook een open vraag. □

PIETER KROL

...Ontspannen winnaar in Taxco...

Zwart socialisme of blank kapitalisme

Apartheid is niet meer winstgevend

De bijeenkomst tussen vertegenwoordigers van het in Zuid-Afrika verboden Afrikaans Nationaal Congres (ANC) en het Zuidafrikaanse bedrijfsleven in Zambia heeft grote aandacht in de Zuidafrikaanse pers gekregen, vooral wat betreft de politieke aspecten van het gesprek. Maar er was ook een andere zijde aan de ontmoeting: de confrontatie tussen blank kapitalisme en zwart socialisme.

Dit laatste is in zekere zin zelfs belangrijker dan de strijd tegen de 'zuiver' politieke aspecten van de apartheid, namelijk het verkrijgen van democratie en machtsdeling. Wie vergaderingen van radicale zwarte revolutionairen bijwoont moet tot de conclusie komen dat hun strijd niet meer primair tegen de apartheid is gericht. Ze zien het nu in de eerste plaats als een strijd tegen het kapitalisme als drijfkracht achter de apartheid.

VIJANDIGHEID

Dr. Tom Lodge, wetenschappelijk medewerker aan de universiteit van de Witwatersrand en schrijver van een boek over zwarte politiek zegt hierover: "Het is evident in de anti-kapitalistische retoriek van vrijwel iedere zwarte vakbonds- woordvoerder en in de beweegredenen van jeugdige militanten om zich aan te sluiten bij de Zuidafrikaanse communistische partij en niet bij het ANC".

De meerderheid van de zwarten is ongetwijfeld voor de een of andere vorm van socialisme. Een enquête wees uit dat 71 procent van de zwarten een socialistisch systeem voorstaat. Slechts 22 procent wil voortzetting van het kapitalistische systeem.

• Gavin Relly (met hoed) bij zijn aankomst in Zambia voor het gesprek met het ANC, vorige week vrijdag.

STAATSINTERVENTIE

Dr. Nthatho Motlana, een bekende gemeenschapsleider in Soweto, zei onlangs in een tv-actualiteitenprogramma: "Ik ben wat je zou kunnen noemen een sociaal-democraat. Het zal weinig zin hebben om alle produktiemiddelen te nationaliseren maar ik ben wel voor een grote staatsinterventie in de economie. Dat is de enige methode waarop wij de armoede kunnen tegengaan".

De meeste zwarte politieke organisaties zijn dan ook voor het socialisme. Het ANC baseert zich nog steeds op het vrijheidsmanifest van 1955 waarin onder meer staat: "De minerale rijkdom onder de aarde, de blanke en monopolistische industrie zal overgedragen worden aan het volk."

Onlangs kregen de Zuidafrikaanse werkgevers te horen dat het ANC hiervan niet wil afwijken. Ook het Verenigd Democratisch Front (UDG) van ds. Allan Boesak dat in vele opzichten als de legale vleugel van het ANC optreedt, keert zich in mindere of meerdere mate tegen het kapitalisme al heeft men nog geen officieel document hierover aanvaard.

KAPITALISME

Volgens de liberale aanhangers van het kapitalisme die tegenwoordig ook tegen de apartheid zijn, heeft Zuid-Afrika nooit echt een vrije markteconomie gekend omdat de regering voortdurend ten gunste van bepaalde blanke groepen in de economie ingreep. Dit gebeurde onder meer door allerlei beperkende maatregelen tegen zwarten — het apartheidsbeleid dus — waardoor de zwarten nooit een kans kregen om ook van het kapitalisme te profiteren. Dit 'blanke kapitalisme' was het enige dat de zwarte kende.

Deze liberalen hebben juichend gereageerd op de veranderingen in het regeringsbeleid gedurende de afgelopen jaren. In toenemende mate verzwakt en verwijdert de regering maatregelen die het aandeel van de zwarten aan de economie beperkten. Dit zal de aantrekkelijkheid van het socialisme op den duur verminderen, zo vinden zij.

IRONIE

De ironie wil dat de kapitalisten het apartheidsbeleid vroeger eigenlijk best vonden. Zij keken wel neer op de uitvoerders van het beleid, de Afrikaners, maar omdat dit hun grote winsten garandeerde, maakten zij er gretig gebruik van. De realiteit anno 1985 is dat apartheid langzamerhand niet meer winstgevend is.

Daarom zijn er werkgevers die staan te dringen in de rij van degenen die het beleid liever gisteren dan vandaag zien verdwijnen. Gavin Relly, een van de zakenlieden die met het ANC sprak, verwoordt de nieuwe houding zo: "Wij willen graag dat de vrije markteconomie overleeft. Maar dan is de verdwijning van de apartheid eerst geboden".(Uit Haagsche Courant) □

HERNU: militair zonder uniform

PARIJS — Charles Hernu, 62 jaar, is de zoon van een gendarme en dat heeft een stempel op hem gedrukt. Hij is geboren in Quimper, is dus een Breton en daarmee koppig. In Frankrijk heten in elk geval alle Bretonnen dat te zijn.

Na in de oorlog al heel jong in het verzet te hebben gezeten is hij een poosje journalist geweest. Maar al snel vond hij de politiek veel interessanter. Hernu is van meet af aan socialist geweest, aanvankelijk in de voetstappen van Mendes-France, waar hij Mitterrand tegen het lijf liep. Sindsdien zijn de twee vrijwel onafscheidelijk geweest.

Hernu's grote passie was het leger, de strijdkrachten en de onafhankelijke Franse kernmacht: een heiligdom waar niemand zelfs naar mag kijken en waar hij nog steeds heilig in gelooft. Hernu werd als parlementariër dan ook al snel voorzitter van de defensiecommissie in de Assemblee National.

'ZIJN' LEGER

Hij heeft een aantal militaire verhandelingen op zijn naam en militairen zowel als afgevaardigden uit de oppositie zijn het er roerend over eens dat de man wist waar hij het over had. Bovendien hield hij van 'zijn' leger. Als er ergens iets mis ging — zoals de aanslag op de Franse kazerne in Beiroet, waar 58 militairen om het leven kwamen — was Hernu altijd onmiddellijk ter plaatse. Hij heeft de 700.000 mensen onder zijn orders altijd gedekt en zijn vertrek is voor hen een klap.

Politiek gezien is Hernu geen dode man. Hij is nog steeds burgemeester van Villeurbanne, een voorstad van Lyon, en zijn terugkeer als Kamerlid is niet onmogelijk.

Hernu is maar liefst vier keer getrouwd geweest en hij kan niet zwemmen. Iets dat hem in de Greenpeace-zaak wellicht van dienst was geweest.

OPVOLGER

Zijn opvolger, Paul Quilès, 43 jaar, is de zoon van een Parijse officier, zelf reserve-kapitein. Quilès heeft als bijnaam 'Robespaul' en niet toevallig. Dat is een samentrekking van zijn voornaam en Robespierre, de man die tijdens de Franse revolutie de guillotine ruim van slachtoffers voorzag. Quilès draait niet om de hete brei heen en als er koppen moeten rollen zegt hij ook welke. Hij heeft een enorme werkkracht en was bijvoorbeeld belast met de verkiezingscampagne, die Mitterrand in het Elysée bracht. Vanaf juni 1984 tot onlangs was hij minister van woongelegenheid en transport. Uit Haagsche Courant) □

Geen feestvreugde bij zilveren OPEC

De Organisatie van olie-exporterende landen (Opec) heeft weinig reden om het zilveren jubileum uitbundig te vieren, verscheurd als zij wordt door ruzies over prijzen en produktie-hoeveelheden.

De kern van de problemen van de Opec is de vermindering van de vraag naar olie in de afgelopen jaren, met als gevolg dat de prijzen voortdurend daalden en de olielanden hun inkomsten zagen teruglopen.

Deskundigen betwijfelen of de Opec-landen veel opschieten met produktie-verhogingen. Een dergelijk beleid zou via nieuwe prijsdalingen wel eens kunnen resulteren in een verdere vermindering van de olie-inkomsten.

MINISTERS

De Opec werd in 1960 opgericht door de ministers van olie van Koeweit, Saoedi-Arabië, Iran, Irak en Venezuela. Later groeide het aantal leden tot dertien door de toetreding van Indonesië, Qatar, de Verenigde Arabische Emiraten, Libië, Algerije, Nigeria, Gabon en Ecuador, om 'uitbuiting' door de grote oliemaatschappijen tegen te gaan.

De oliemarkt werd toen volledig beheerst door de 'Zeven Zusters': Exxon, Texaco, Shell, Mobil, Gulf British Petroleum en Standard Oil of California. De olielanden kregen een bescheiden percentage van de opbrengst; de exploitatie was geheel in handen van de oliemaatschappijen die beslisten over prijzen en produktie-hoeveelheden. In de loop van de jaren '60 wisten de Opec-landen hun positie geleidelijk te verbeteren, maar hun macht ontplooide zich pas echt in de jaren '70.

BOYCOT

Tijdens de Arabisch-Israëlische oorlog van 1973 werd een aantal Westerse landen, waaronder Nederland, getroffen door een olieboycot vanwege steun aan Israël. Bovendien kwamen de Olieministers in Koeweit overeen hun prijzen zonder overleg met de oliemaatschappijen te verhogen. Dit was het begin van de dramatische stijging van de olieprijzen in de jaren '70. Na de Iraanse revolutie in 1979 verkochten sommige Opec-landen hun olie voor 40 dollar per vat (159 liter), vijftien maal zoveel als de gemiddelde prijs in het begin van de jaren zeventig.

De prijsverhogingen hadden echter een boemerang-effect. De industrielanden gingen op zoek naar mogelijkheden voor energiebesparing en alternatieve methoden voor energiewinning en landen buiten de Opec — Engeland en Noorwegen — ontdekten dat de exploitatie van hun tot dan toe onrendabele olievelden steeds lonender werd.

Het gevolg was een sterke vermindering van de vraag naar olie. In maart 1983 werd de Opec voor het eerst gedwongen de prijzen te verlagen. De prijs van Saoedische olie, richtsnoer voor de andere olieprijzen, ging omlaag van 34 dollar naar 29 dollar per vat. Bovendien werd toen besloten een produktieplafond van 17,5 miljoen vaten per dag vast te stellen. De vraag bleef echter zwak, zodat in oktober 1984 het produktieplafond verder daalde tot 16 miljoen vaten per dag en de prijs van olie uit Saoedi-Arabië op 28 dollar per vat kwam te liggen.

MOGELIJKHEDEN

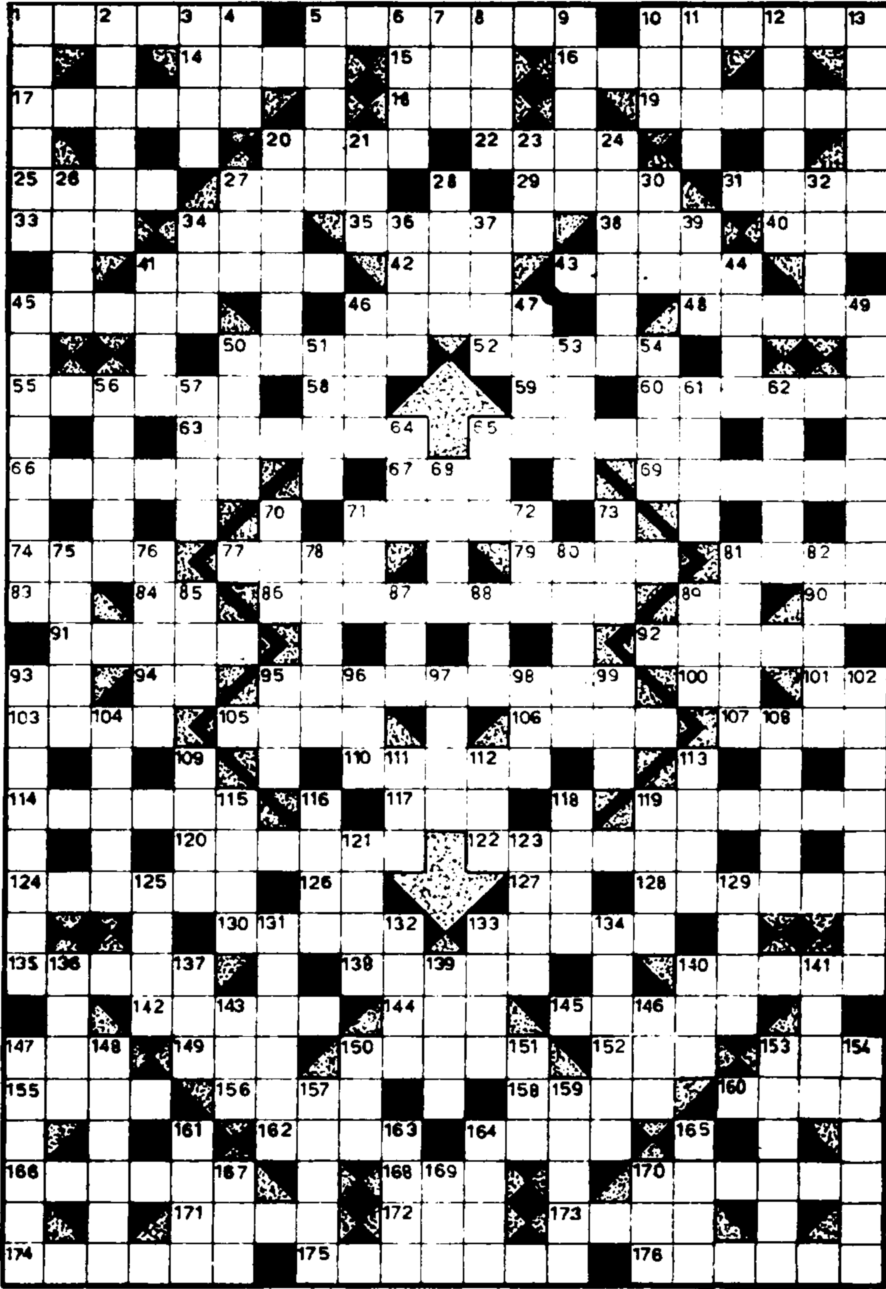
Dit prijs- en produktiebeleid schiep nieuwe mogelijkheden voor olieproducenten als Engeland en Noorwegen. Het gevolg is dat de Opec op dit ogenblik nog slechts eenderde van de olieproduktie van de niet-communistische wereld voor haar rekening neemt, tegen tweederde in 1979.

Op korte termijn blijft het er somber uitzien voor de Opec. Zonder een sterke economische groei en een toeneming van de vraag zal de olieprijs verder blijven dalen. De meest recente ontwikkeling in de Opec-crisis is het besluit van Saoedi-Arabië om zijn olieprijs te verlagen met 2,50 dollar per vat. Het land is tot nu toe altijd trouw gebleven aan de Opec-afspraken. Saoedi-Arabië produceerde zelfs minder olie dan wordt toegestaan volgens de Opec-besluiten. Experts voorspellen daarom dat een vergroting van de Saoedische olieproduktie de prijzen nog meer onder druk zal zetten.

ROOSKLEURIGER

Op lange termijn zijn de perspectieven voor de Opec rooskleuriger. In de jaren '90 zal naar wordt verwacht, de vraag naar olie weer toenemen en de produktie van landen die geen lid zijn van de Opec, dalen. Maar of het oliekartel daarvan zal profiteren, blijft een vraag. De problemen waarmee het kartel de komende jaren te maken krijgt, zouden wel eens kunnen leiden tot het uiteenvallen van de organisatie.(Uit Haagsche Courant) □

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL:griezel; 5. smaakvolle, uitgebreide kennis bezittend; 10. harem-oppasser; 14. fruit; 15. samenhangende hoeveelheid wol; 16. vogel; 17. taaleigen; 18. roem; 19. zendeling genootschap; 20. paradijs; 22. familielid; 25. snede, schijf; 27. talrijk; 29. verlichtingsmiddel; 31. smekend verzoek; 33. bergweide; 34. mannelijk dier; 35. onheil, ramp; 38. familielid; 40. opstootje; 41. graansoort; 42. bouwgrond om dorp; 43. reeks, groot aantal; 45. kruik, buikig flesje; 46. ketting; 48. begin; 50. iemand die egt; 52. sierheester; 55. stranddief; 58. hij; 59. water in Friesland; 60. oprecht; 63. land aan de Nijl; 65. sterk, zwaar gebouwd man; 66. energie-opwekker, generator; 67. fel, hevig; 69. nietig, armzalig; 71. vrucht; 74. dwang der omstandigheden; 77. opbergplaats; 79. slotwoord; 81. wateroverspanning; 83. toets alleen; 84. aard. aanduiding (afk.); 86. bakkerstor; 89. Franse N.V.; 90. pers. vnw.; 91. warboel, ordeloze massa; 92. sierdeken; 93. dierengeluid; 94. Duitse N.V.; 95. wapenkunde; 100. spil; 101. aartsbisschop; 103. bloeiwijze; 105. rustteken in psalmen; 106. god van de liefde; 107. dashond; 110. verdriet; 114. soort meelpap; 117. Noorse god; 119. schrijfgerei; 120. uitstel; 122. titel (Turks/Arab.); 124. balsport; 126. alg. voorschriften; 127. bolgewas; 128. gespierd, krachtig gebouwd; 130. rivier in Rusland; 133. duw, por; 135. gebied in Frankrijk; 138. cowboyfeest; 140. binnenplaats; 142. hark; 144. rondedans; 145. gezicht; 147. zich gezond voelend; 149. dierenverblijf; 150. bijzondere prestatie; 152. Eng. bier; 153. bijl; 155. Moh. opperhoofd; 156. denkbeeld; 158. venster; 160. hoekpilaster; 162. honingbij; 164. deel v.e. boot; 166. het ingekochte; 168. pl. in Gelderland; 170. vrucht; 171. mallejan; 172. ontkenning; 173. toestand v. razernij; 174. pittig, gezouten; 175. niet blijvend; 176. bedeesd, verlegen.

VERTICAAL:1. raadsel, mysterie; 2. bep. gezwel; 3. bloem; 4. hoofdkerk; 5. oefenstuk; 6. pl. in Nrd. Brabant; 7.] verdroogd; 8. insgelijks; 9. onderwerp waarover men spreekt; 10. water in Utrecht; 11. verwond; 12. weegtoestel; 13. speelgoed; 20. altijd durend; 21. ivoor; 23. zeewier; 24. slijmdiertje; 26. voorheen (Lat.); 27. niet dichtbij; 28. handschoen; 30. duw in de zij; 32. toegang; 34. loopvogel; 36. ladder; 37. putemmer; 39. niet raak; 41. deel v.d. theepot; 44. tafelgast; 45. rang in het leger/politie; 46. houten huisje; 47. ontkenning; 49. staand en lopend want; 50. dus (Lat.); 51. calcium sulfaat; 53. Europeaan; 54. biersoort; 56. tint; 57. water in Duitsland; 61. foedraal; 62. babydoek; 64. roem; 65. Turkse titel; 68. bevlieging; 70. deel v.e. boom; 71. dierenmond; 72. gek, raar; 73. waterdoorlatend; 75. filmprijs in Maerika; 76. vreemd, raar; 78. vrucht; 80. zeer dun; 81. scheur; 82. vaartuig v.d. Eskimovrouwen; 85. plomp; 87. papegaai; 88. wiel; 89. schop; 93. herhaling (Lat.); 95. afscheiding; 96. spoedig; 97. bundel aaneengeregen papieren; 98. wat; 99. rund; 102. Ital. koffie; 104. operagebouw; 108. vaarwel (Fr.); 109. papegaai; 111. schaakterm; 112. veerkracht; 113. schriftomslag; 115. vruchtbaar makende stof; 116. boom; 118. muze v.h. heldendicht; 119. besm. ziekte; 121. toegewijde vlijt; 123. vervoermiddel; 125. akelig; 129. deel v.e. bijenmkorf; 131. Turk. titel; 132. niet lang; 133. teken; 134. ambtsgewaad; 136. stemming; 137. plaaggeest; 139. bluts, instulping; 140. wortel; 141. schrijfgerei; 143. grote steen; 146. boom; 147. eindstreep; 148. bep. schip; 150. bijb. figuur; 151. open plek i.e. bos; 153. rijstmesje; 154. zitting (Fr.); 157. rangtelwoord; 159. deel v.e. kachel; 161. fraai; 163. zwemvogel; 164. gemalen graan; 165. Turk. brandewijn; 167. spie, wig; 169. water in Schotland; 170. been.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe- kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar(es) van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Daphny Goncalves
Palmbeach 27A
Aruba

De winnaar(es) kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe Aruba, Nassaustraat 110 (gedurende kantooruren).

De goede inzending had er aldus uit moeten zien:

```
VLIEGTUIG...PASSAGIER
E...E.I.ESTER.C.B...E
T.PLASTIEK.EEKHOORN.F
E.I.G.E.RIANT.A.M.A.E
RENDIER.F...T.VLIEGER
I.K.T.L.DRAAI.U.N.A.E
NA.GETYDE.A.GRIMAS,ZN
ALLEE.K..ONS..T.BIDET
IM.KRO.PLUVIUS.PER.SI
R.L.DEL..DAK..BUL.T.E
.WIP.ROOK.L.TAAN.SAR.
GENIAAL.WA.RE.SCEPTER
REGAAL.AAL.ARM.HERRIE
A.ENT.INSTITUUT.DIA.U
F..O.FRET.N.GLAD.N..K
OETS.IE..ELK..LA.GAUW
L..P.KNOP.A.KROM.P..A
O.FEZ.EDELSTEEN.ALT.T
OCRLOG.EDE.AVE.FRAUDE
GRIEZEL.ES.ME.BOENDER
.EER.VUIL.S.RAAR.KOK.
V.T.HES..ETS..SUF.R.W
IK.FEL.STERIEL.MEN.RI
TEXEL.S..KAM..M.NOTIE
AA.EILAND.N.KOEDOE.TL
L.E.K.R.INDIA.E.M.A.E
INVLOED.O...P.ROERDER
T.E.P.I.CACAO.B.N.A.B
E.RETINIET.AERONAUT.A
I...E.I.EERST.E.A...A
TOVERHEKS...STILLEVEN
```

Oplossingen moeten ingediend zijn voor Aruba uiterlijk 9 oktober 1985 en Curaçao 10 oktober 1985 en duidelijk op de enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL.

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

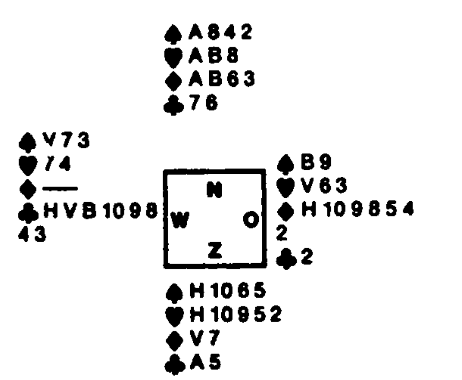
BRIDGE

Weer prijs voor Alan Truscott

Wijlen Herman Filarski, iemand die op allerlei terreinen de bridgesport vertegenwoordigde en propageerde, reikte ieder jaar een prijs uit voor o.a. het beste bridge-artikel, het beste spel of aan de beste speler.

Alan Truscott, de vermaarde Amerikaanse bridgejournalist, mocht reeds voor de derde maal de prijs in ontvangst nemen voor zijn artikel: Rothstein's Deal.

Noord gever. Allen kwetsbaar. Viertallen.

Biedverloop:

Noord	Oost	Zuid	West
1 Ru	pas	1 Ha	4 Kl
4 Ha	pas	6 Ha	pas
pas	pas		

Uitkomst: klaverenacht.

Het samengestelde probleem ligt ver van de praktijk aan tafel. Slechts weinigen getroosten zich de moeite een double-dummyprobleem (alle vier handen bekend) op te lossen als vooraf bekend is dat het gecompliceerd is.

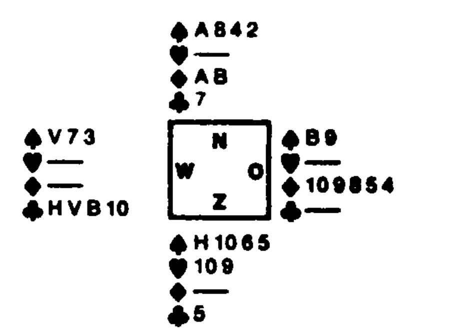
In die zeldzame gevallen dat zulke spellen in de praktijk voorkomen, heeft de doorsnee leider praktisch geen kans de juiste speelwijze te vinden. Zelfs bij een eventuele nabespreking zou de oplossing menigeen nog ontgaan.

Jeff Rothstein bewees het tegendeel. De lezer kan zich op twee niveaus testen. Bedek allereerst Oost-West, bestudeer het biedverloop en maak uw speelplan. Bekijk vervolgens alle vier de handen en controleer of uw speelplan gewerkt zou hebben.

In werkelijkheid kwam West uit met de laagst mogelijke klaveren. Een signaal om partner te verzoeken ruiten terug te spelen, mocht hij op tijd aan slag komen. Oost begreep dat onmiddellijk, maar had er niets aan. De leider begreep het echter ook en had er wel wat aan. Hij nam met het aas en vermoedde dat West wel eens een renonce ruiten kon hebben. Dus eerst maar troef. Een kleine harten naar het aas en hartenboer terug. Dekken had voor Oost geen zin, dus de boer hield Troefvrouw gevonden maar nu de volgende hindernissen nog! Rothstein begon in feite aan de double-dummy oplossing. Een kleine ruiten naar de vrouw van Zuid. Oost had het moeilijk en dook! Hij viel nu ten prooi aan een fraai eindspel, Zuid haalde de laatste troef bij Oost en incasseerde schoppenheer met de bedoeling om Oost met de tweede schoppenslag in te gooien, zodat hij naar de ruitenvork (aas-boer) van Noord moest spelen, waarop dan de klaverenverliezer van Zuid weg kon. Oost zag dat aankomen en gooide à tempo de boer eronder.

Zuid liet zich niet van de wijs brengen en bracht Oost met zijn negen aan slag. Contract gemaakt!

Op het eerste gezicht lijkt het of Oost door ruitenheer te spelen het contract down had kunnen spelen. Schijn bedriegt! Want als Oost schoppen naspeelt dan hoeft de leider er geen slag meer in te verliezen. Dus speelt hij passief harten of ruiten na. Zuid wint, incasseert (bij harten na) ruitenvrouw en creëert daarmee de volgende eindpositie:

Zuid speelt nu tweemaal troef, een kleine schoppen naar het aas en incasseert nu ruitenaas en-boer. Op ruitenboer komt West in een klaveren/schoppendwang.

Een prima speelplan van Jeff Rothstein en als speler dan ook terecht winnaar van de Bols Brilliancy Prize. ☐

Asielgeluiden

Er was eens......... een eiland in de Caraïbische Zee. Men noemde het Curaçao, ook wel Korsou. Het was een uniek eiland — rotsachtig met cactussen, maar toch groeiden er veel bomen en bloeiende struiken; ook veel groentegewassen, want de mensen werkten hard op het land. Regenwater werd zorgvuldig opgevangen in grote reservoirs en goed gebruikt. Het was geen echt rijk eiland in de zin van geld, maar er was werk en eten en de mensen waren best tevreden. Natuurlijk waren er wel eens problemen, een mens blijft een mens, maar weet U wat een dieren-liefhebber zo opviel? Dat er geen dode honden en katten of andere dieren op de weg lagen — dat je geen scharminkels van zwerfhonden voorbij zag schieten. Nergens zag je honden aan de ketting, iedereen had zijn eigen koraal netjes omheind en afgesloten. Het Dierenasiel was er

nog wel, maar nu voornamelijk als dierenpension en om te helpen bij sterilisatie en adoptie. In de Dierentuin was het goed toeven, ook voor de dieren. Geen kooien meer, maar grote leefruimten met rotsen, planten, water enz. Leguanen en parkieten werden met rust gelaten, niet meer langs de weg verkocht, met gebroken poortjes en de kleine vogeltjes rillend van de kou zo uit het nest gehaald. Thuis al en op school werd de kinderen geleerd, dat ze dat niet moesten doen — trouwens niemand kocht meer iets langs de weg. Alle dieren op Korsou waren beschermd door de wet, en er werd ook streng op gelet. In het Christoffelpark kon je regelmatig haasjes en hertjes tegenkomen en ook de zee werd met rust gelaten. Veel vogels kwamen op dit unieke eiland overwinteren. Niet alleen de vogels, ook de mensen vonden het fijn hier een poosje te blijven: een schoon eiland, prettige mensen, een heerlijk klimaat, wat wil je nog meer? Utopia? Misschien wel, maar waarom niet op Dierendag eens gaan nadenken, dat de natuur, met alles wat daarin leeft ons gegeven is om te bewaren en om voor te zorgen. Als iedereen in zijn eigen kleine wereldje vandaag hieraan begint — zijn wij dan niet op de goede weg?

Voor alle dieren op 4 oktober een fijne Dierendag en alle dagen daarna!!! ☐

At closing session of PNP-conference

Manley demands general elections by next january

KINGSTON, JAMAICA, CANA — Opposition People's National Party (PNP) leader, Michael Manley has demanded that the Jamaica government call general elections by next January and unveiled what could amount to the party's manifesto for the poll.

Manley, speaking at the closing public session of the PNP's 47th annual conference in Kingston, said that based on the October 1980 election here Prime Minister Edward Seaga's term would expire this October, but the constitution would allow him to go on for a further three months that would take the period of office up to the end of January 1986.

"I say to the government to take your free decision to call the election before the five years and three months are up", the PNP leader declared.

"If the government after my appeal cannot do what is right they must understand that there is a principle to defend — please don't force us to defend that principle", he added.

Manley said that defending the principle did not involve violence but the PNP working within all available constitutional means.

Legally, Prime Minister Seaga's term will end in 1988 based on the snap elections called in December 1983.

But the PNP boycotted that poll, insisting that it was fraudulent because it was called on an outdated voters lists which disfranchised thousands and was held without the implementation of agreed reforms to minimise fraud.

While Manle used the occasion to renew the campaign for elections his nearly three-hour speech was taken up mainly with belitting the economic performance of the Seaga government and launching the PNP's alternative approach to the administration's monetarist policies.

This was a shift in position because for several months the PNP was resisting calls to fully unveil its plans saying that would be done any time Seaga announced the election date.

A key element of Manley's outline was that there would be no automatic rejection of negotiations with the International Monetary Fund (IMF) by a PNP government.

But he indicated that many of the policies associated with the present IMF-Jamaica agreement — a floating exchange rate, almost total deregulation of the economy, and a credit squeeze — would be dismantled by a PNP government.

Manley, who in early 1980 as Prime Minister broke negotiations with the IMF after he found the fund's loan conditions unpalatable, said that on a return to power he would examine the conditions of the existing IMF arrangement and the foreign exchange it provided against his party's strategic policies and objectives.

The government would also go around the world to see what other sources of foreign exchange would be available to it.

It was within that framework that Jamaica would talk with the IMF, Manley said.

The PNP leader said the first country his government would approach about economic assistance will be the United States.

"We are confident that US economic assistance will continue because we will be elected by the same people who elected Seaga", he said.

US aid to Jamaica, which dried up during Manley's years in office because of his socialist policies, has flowed under Seaga, and most observers here believe it would only trickle if not stop with a PNP return to power.

However, Manley also sought to emphasise that the PNP had "solid friends" elsewhere, particularly among the social democratic parties of Western europe where he would also seek assistance.

In terms of broader foreign policy, Manley spoke of maintaining contact with the socialist countries of eastern Europe, to whom Jamaica would seek to sell more bauxite.

But significantly he did not mention Cuba, friendship with whom was the major cause of US coldness in the 1970s.

Manley said that a PNP government would immediately return to a fixed exchange rate for the Jamaican dollar, ending the floating system under which it is now being constantly devalued.

This would require government setting priorities for the use of foreign exchange, thus managing imports.

Some luxury imports would be banned, some put on quotas and some taxed, Manley said.

Manley said selective protection would be introduced to ensure that local industries got the breathing space required to produce effectively, and the PNP would also work towards reviving the Caribbean Community (Caricom) market which it felt the Seaga government has abandoned.

There would be selective easing of the credit squeeze to provide working capital to strategic sectors of the economy and for housing, and action would be taken to lower high interest rates, Manley reported.

The government would also move to ease the severe liquidity ratio now asked of commercial banks with the proviso that freed funds would go largely to areas of economic priority, Manley said.

He conceded that this reflation of the economy would lead to a level of demand-pushed inflation while the management of foreign exchange could help to fuel a black market.

But the PNP leader argued that these would soon work their way through the economy and be a small price to pay in comparison with the hardships caused by present policies.

(vervolg van pag. 11)

naar de maatstaf van haar tijd — dat ds. Bosch niet velde — wel degelijk.

Mosa schreef haar gedicht volgens de dominee in het Nederduitsch, de in die tijd nog normale aanduiding voor de taal die in de loop van de 19de eeuw algemeen Nederlands zal gaan heten.

Reeds bij oppervlakkig doorlezen van het gedicht blijken de technische tekortkomingen van de dichteres. Uit rijm- en maatdwang moet ze grammaticale onmogelijkheden accepteren; zie het begin bijvoorbeeld van de tweede strofe: "Ontvang deez dure wens/ Door geen vlijtaal begrens/Uit grond des hart". En wat betekent hier het woord 'begrens' eigenlijk? Het is een woord uit rijmdwang geplaatst, zoals ook de onvolkomen buigingsgangen uit maatdwang ontstaan zijn. Doordat het lied gezongen moest worden op de melodie van 'God save the King' was de maat natuurlijk strikt voorgeschreven. Mosa bewijst constant hoe moeilijk het haar valt daaraan te voldoen.

De melodie is trouwens nog een aardige bijkomstigheid. Cantz'laar had voor hij naar Curaçao vertrok een tijdlang in Engelse krijgsgevangenschap doorgebracht en hij had gedurende de Franse Tijd de Bataafse Republiek en koning Lodewijk gediend. Of hij zo anglofiel was, valt te betwijfelen!

Vormelijk gezien is de enige verdienste het consequent volgehouden, ingewikkelde (verspringende) rijmschema: a a b c c b d d d e. Vooral de drieslag aan het eind was geliefkoosd in de 19de eeuwse romantische poëzie; ze heeft de functie een grotere nadruk te geven die door de speelse herhaling als vanzelf ontstaat. Deze nadruk vinden we ook in de herhalingen aan het begin van de verzen en de talrijke alliteraties. Maar al met al maakt het gedicht een technisch stuntelige indruk.

Inhoudelijk stelt het gedicht niet meer voor dan een oppervlakkige vleierij, aan de gouverneur gericht in de eerste en tweede, aan zijn vrouw in de derde strofe. Zie bijvoorbeeld ook woorden als 'opperhoofd' en Neerlands Vorst'. Er staat niets in wat de persoon Cantz'laar karakteriseert of als echte verdienste aangerekend kan worden. Het is een lied dat met verandering van naam voor iedere willekeurige andere gouverneur gebruikt had kunnen worden, voor wie het dan even nietszeggend zou zijn.

Aan mejuffrou A.C.E. Lampen te Aruba.

Mejuffrouw Lampen! Hoor naar mij,
Voor dat gij aan de poëzij,
Uw teedre krachten wilt besteden
En in der muzen tempel treden.
Ga liever nog ter school een jaar.

Apollo's leer is U te zwaar.
Leer eerst het Nederduitsch goed spellen;
't Publiek zal dan geen vonnis vellen,
Van 't geen aan uw gedicht ontbreekt,
Dat nu vol grove fouten steekt.

Had gij uw liedje slechts geschreven,
Om 't aan uw vrienden af te geven,
Het kon nog gaan; maar nu dat gij
't Gezonden hebt ter Drukkerij'
Om 't in de Krant te laten drukken
Ziet ieder dat gij loopt op krukken

De zangberg is te steil en glad,
De toegang is een moeylijk pad.
Lees eerst de dichters en dichttressen.
En doe uw voordeel met hun lessen,
Maak met van Merken een begin
Dat is de raad van uw' vriendin

Cornelia
(11 september 1824)

De kritiek van Cornelia enkele weken later, is dan ook terecht. Het is me niet mogelijk gebleken te achterhalen wie deze Cornelia was. A.J.C. Krafft: *Historie en familie van de Nederlandse Antillen; het Antilliaans patriciaat* (1951) geeft wel enkele Cornelia's die in die tijd leefden, bijvoorbeeld Cornelia Spencer en Cornelia Schotborgh, maar er zijn geen aanwijzingen wie het geweest zou kunnen zijn.

In vier strofen (twee van vijf, twee van zes verzen) geeft Cornelia haar reactie in een technisch veel gladdere, hoewel zeker niet volmaakte vorm. Haar jambische verzen rijmen alle gepaard. Ze ontleent haar beeldspraak aan de klassieken: 'der muzen tempel', Apollo's leer' (lioer?), 'zangberg', en verwijt Mosa vele 'grove fouten'. Daarmee toont ze zich nog een 18de eeuwse klassicistische voorstandster van de gladde, gepolijste vorm. Dat wordt nog versterkt door het advies bij 'dichters en dichttressen' in de leer te gaan, alvorens te publiceren, zoals het in die tijd gebruikelijk was de kunst van de grote voorgangers af te kijken. Het feit dat Cornelia haar gedicht ook publiceert, bewijst, gezien de inhoud, dat ze vindt dat ze zelf voldoet aan de eisen die ze Mosa stelt.

Merkwaardig is dat ze Mosa de raad geeft 'Van Merken' te lezen. Lucretia W. van Merken (1721—1789) was een Nederlandse dichteres en toneelschrijfster en een vrome, rameastrantsgereformeerde vrouw, door tijdgenoten als de 'grootste kunstenares van haar tijd' gevierd. Ze schreef het lange leerdicht *Het nut der tegenspoeden*, en heldendichten in beheerste en verzorgde klassicistische stijl. Blijkbaar werd deze in Nederland bekende protestantse dichteres dus ook op Curaçao gelezen en gewaardeerd als poëtisch voorbeeld. Geen van beide gedichten, noch van Mosa noch van Cornelia, is literair-esthetisch voor onze tijd van belang, maar de literair-historicus laten ze zien dat er vrouwen waren die zich actief en passief met poëzie bezighielden; welke Nederlandse dichters men las; dat men een Nederlandse klassicistische dichteres als voorbeeld zag. De gelegenheidsgedichten waarmee de Antilliaanse literatuur begon laten zien hoe gering de verschillen waren in aanpak tussen moederland en kolonie. Men dichtte hier op de manier zoals dat in het moederland gebeurde, wat voorlopig ook nog zo zou blijven.

Het is me niet mogelijk gebleken de originalia van Mosa en Cornelia te lezen in de *Curaçaosche Courant* omdat noch het Centraal Historisch Archief op Curaçao, noch in het archief van de Curaçaosche Courant zelf de jaargangen 1824/1825 aanwezig zijn, de nummers augustus 1824 tot december 1824 ook niet in Nederland, noch op microfilm... Daarom moest ik afgaan op wat Hartog publiceerde in de *Beurs* en een ander getypt exemplaar dat me door Carel de Haseth ter beschikking werd gesteld. □

Although reaffirming support for multilateral approach

St Lucian government meets difficulties in further promotion of regional trade

CASTRIES, ST. LUCIA, CANA — The St. Lucia government says it finds it "extremely difficult'' to make "further costly concessions" in the interest of regional trade.

But the government reaffirmed its support for a multilateral approach to the resolution of nagging trade problems in the 13-nation Caribbean Community (Caricom).

The government's position is outlined in a statement by Trade Minister, George Mallet.

The statement was issued at a time of concern about the failure of four Caricom countries — St. Lucia, Belize, Trinidad and Tobago, and Antigua and Barbuda — to implement the Nassau Understanding, an agreement to lift community trade barriers and extend tariff protection to selected Caribbean products.

Mallet said St. Lucia had no desire to finalise all the legalistic arrangements required by the accord reached in Nassau, the Bahamas, and not adhere to the free trade provisions of the Caricom treaty.

Said Mallet: "To do so would be to make a mockery of the Nassau accord and at best would reflect merely an obsession with its trappings but not with its substance."

St. Lucia has been complaining that while buying more from Caricom countries its exports to the grouping have been falling.

Mallet said: "An analysis of the most recent trade statistics indicates that whilst St. Lucia's total exports are reaching unprecedented high levels, we are going through our worst trading experience in Caricom within recent years.

"Exports, particularly to the more developed countries of the region, have dropped to critically low levels, whilst imports from the region have continued to rise."

Noting that this pattern had begun emerging as far back as 1983 when payments and licensing difficulties in the community were beginning to worsen, the statement said that the Nassau Understanding made at the fifth heads of government summit in July 1984 had set out the steps which were to have been taken by all countries to remove restrictions to trade which had been introduced in breach of the Caricom treaty

But Mallet added that since the Nassau summit there had been certain developments which called into question some of the implicit measures on which the accord was based.

For instance, he said, there had been further devaluations of the Jamaican dollar, making St. Lucia's exports to Kingston less competitive with domestic products or extra regional imports, except coconut oil.

In fact, in the case of coconut oil, Mallet said, Jamaican importers had so far this year not purchased any St. Lucian supplies, even though Kingston had been allocated part of St. Lucia's surplus.

Also, access to the Trinidad and Tobago market had "steadily grown more difficulty", Mallet said, particularly in the case of garments.

He added: "An 18 month ban was placed on imports although it was stated that special allowances would be made for Caricom imports."

In recent discussions with his Port of Spain counterpart, Mallet said, St. Lucia was assured that the twin-island republic would favourably consider the granting of licences for garment imports up to certain limits, for the remainder of this year.

But Mallet said that he had no verified evidence of the issue of licences as promised, despite comments to the contrary from Port of Spain.

He said St. Lucia's drop in exports to the more developed Caricom countries had continued this year.

Exports to Jamaica for the first half of the year dropped by 2.6 million East Caribbean dollars (one EC dollar — 37 US cents) compared with the 1984 half year and exports to Trinidad and Tobago by another EC 2.8 million dollars.

Said Mallet: "In other words, between 1983 and June this year our exports to these two Caricom countries fell by 16.8 million EC dollars."

In the meantime, he said, St. Lucia has sought to achieve not only the most important objective of the Nassau understanding — which is the increasing access of Caricom goods to the St. Lucian market — but had also taken steps to bring about the diversion of imports from extra-regional sources to Caricom countries.

Declared Mallet: "What St. Lucia has in fact done is to make concessions to some of its sister states in the region, over and above its commitments under the Treaty of Chaguaramas (which established the Caribbean Community) as part of an understanding that those member states that had been denying St. Lucia exports the right of free access to which St. Lucia is entitled under the treaty, would be induced to honour their obligation under the treaty."

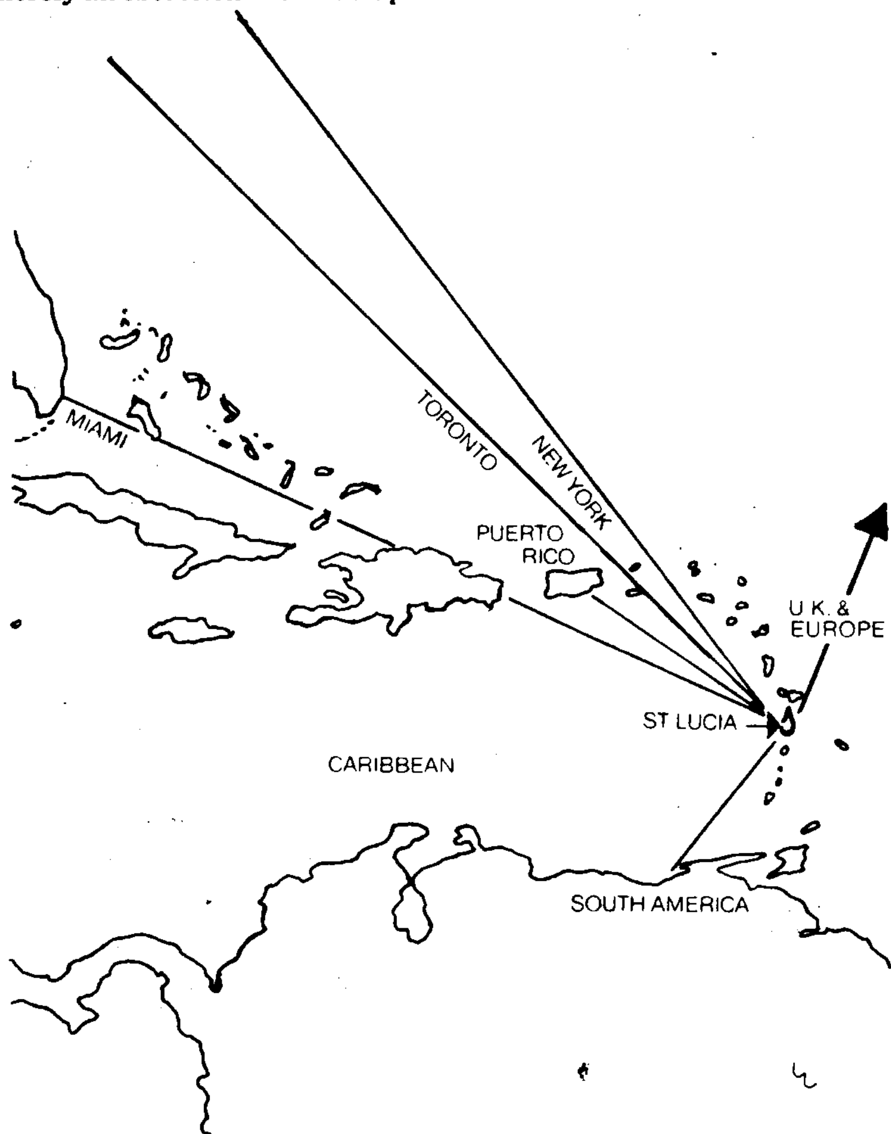
Mallet said that against this background and considering the adverse effects of recent events in the region on employment and St. Lucia's economy generally the question to be asked was "whether the total cost of implementation of the Nassau accord would be unreasonable for St. Lucia to bear.

He said his government had the responsibility to shield local consumers from the excessive harm that could result from tariff increases if there was no guarantee of reciprocity or any certainty that all other Caricom states would adhere to their obligations.

"Accordingly", he said, "the St. Lucia government finds it extremely dificult to make further costly concessions than it has already done when St. Lucian exporters are faced with certain impediments imposed by some Caricom governments designed to prevent our exports from enjoying the free market access to which they are entitled."

He said St. Lucia strongly supported the multilateral approach for the resolution of trading problems and remained committed to the process started at the heads of government level for the restoration and reactivation of Caricom trade.

Ans notwithstanding the island's current adverse Caricom trade balance, Mallet said, his government would take steps to implement all but one of the provisions of the Nassau understanding (the tariff package) in the spirit of regional cooperation.

Annals of Caribbean History uncarthed

Right now an until October 15th this year, a visitor to the Metropolitan Museum of Art in New York, can enjoy an exhibition of the Art of the Taino from the Dominican Republic.

So little is generally known, and so little has ever been publicised, that an immediate connection between this exhibition and its relevance to our group of islands here in the North-Eastern corner of the chain can be missed. It would be a great pity, therefore, if in New York, or later between November 7th and December 15th in Miami, Florida at The Bacardi Art Gallery, the enlightening experience of viewing this fine collection should not be taken, if the possibility of being in the area should arise.

In 1492, Columbus sailed over the horizon. He did not of course discover our islands. If for a moment he thought he had, then his erroneous belief must have been short-lived, when he found them already populated.

The history and culture of the fascinating peoples who had preceded his arrival by many years, has been permitted to sink into obscurity. Political pressures ranked high among the other factors which contributed to their final disappearance from the scene.

A recent upsurge in interest, however, has sparked off much research into this hitherto untapped area. In almost every island of this group of Dutch Windward and British Leeward, efforts to uncover evidence of the way of life of those, commonly known as Arawaks and Caribs, has been rewarded multifold.

Columbus, whose five-hundredth anniversary of 'discovery' approaches was indeed a late-comer, the first wave of settlers having swept East through the islands from Honduras, thousands of years before the advent of Christianity. A second wave, arriving from Venezuela, must finally have reached and planted their roots here, still a thousand years before the Spaniards. Imagine Columbus' surprise when Hispaniola confronted him with cities larger than in Spain. Imagine our surprise today, as new archaeological evidence indicates that in some of our islands the population of ancient times was twice that of this present day. Yet within a relatively short period of time, not only the peace-loving Arawaks but also the war-like Caribs had been completely erased from the map, leaving only buried and usually fragmented remains of their once flourishing communities. It was the unsolicited misfortune of the Arawak, if only to have escaped the breakfast-table of the Carib during one of the notable raids, to die having contracted one of the fatal diseases introduced from Europe by the explorers, or from Africa by their accompanying slaves. Mindlessly cruel punishments were justified politically for those remaining.

The undaunted fierce Carib fared no better. His family group may have enlarged from the taking of Arawak women as wives of slaves, and his girth and notoriety may equally have grown by his reputed comsumption of not only Arawak man but European Settler too when available, but in the end his fate was sealed. Today only in Cuba, does an apologetic count of two hundred exist.

With a greater awareness and an arising national pride, these annals of history, so conveniently swept under the carpet are now slowly being unearthed. Ritual and domestic objects most often fashioned and decorated with an elegance equal to many other forms of Art, are emerging locally as a result of dedicated work.

In Chicago at the planned World Fair in 1992, the exploration of Columbus will be celebrated. The culture of those original inhabitants of our islands will be honoured, receiving the long-delayed recognition they so richly have deserved.

